

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

ΠΑΝΘΩΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ.

ΤΗ: ΠΡΟΟΥΜΩΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗ: ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'

ΦΥΛΛ. Γ'

ΠΕΡΕΧΟΜΕΝΟΝ

Ἀριστοκράτης Καραβίας (βιογραφία) ὑπὸ Δ. Καλλι-
νίκου — Τὰ ἐν Περιοίσις δεσμωτήρια (Συνέχ.) ὑπὸ Π.
Καταστάτη. — Ὁ ἀιχμάλωτος τοῦ Θεοδώρου. (Συνέχ.) —
Περὶ τροφῆς καὶ πότου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπὸ Β. Βι-
βούλκα. — Ἐκεῖνη νόμφη ἐγὼ νεκρὸς, ὑπὸ Δ. Κ. — Ἐπι-
στολὴ τοῦ ἐπιφανοῦς φιλέλληνος du Camp. — Μία ρανίς
ὑδατος (ἐκ τῆς γαλλικῆς) ὑπὸ τῆς Ἀδῆς Μ. — Αἱ δύο ἀδελ-
φαί (Συνέχ.) ὑπὸ Babby. — ΠΟΙΗΣΕΙΣ. Τῶφιλάταφ μοι
Σ, ὑπὸ I. Γ. Γ. — Ἰταλικὸν ἐπίγραμμα ὑπὸ Λεοῦδ. Ἰγν.
Μαρτζώκη. — ΑἶΝΙΓΜΑ.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ.

Ἐκ τοῦ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η «ΑΥΓΗ»

Ν. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ

(Ὁπισθεῖν τοῦ Νεοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων)

1877

ΑΝΑΜΙΚΤΑ

ΕΥΧΗ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΤΑΥΘΑ ΜΕΤΑΚΟΜΙΑΣ ΤΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ του Ζακύνθου ποιητού ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΟΥΖΕΛΗ.

ΜΕΤΑ μεγάλης ἡμῶν εὐχαριστήσεως ἀναγγέλλομεν ὅτι ὁ φίλτατος ἡμῶν Κ. Ἀνδρέας Μαρτζώκης, εὐγενῆ σχῶν πρωτοβουλίαν ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν παρ' ἡμῶν σεβαστὸν ἱστοριογράφου Κ. Π. Χιώτην, δι' ἧς τὸν παρακαλεῖ ἵνα οὗτος ἐνεργήσῃ πρὸς τοὺς ἀρμόδιους ὅπως μετενεχθῶσιν ἐντεῦθα ἐκ Πύργου τὰ λείψανα τοῦ εὐφυοῦς ποιητοῦ καὶ ἐξόχου ἡμῶν συμπολίτου ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΟΥΖΕΛΗ. Ἐχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι ὁ Κύρ. Χιώτης ὁ καὶ ἄλλοτε περὶ τῆς εἰς Ζάκυνθον μεταφορᾶς τῶν λειψάνων τοῦ Φωσκόλου εὐχλωττα καὶ θερμὰ ἄρθρα δημοσιεύσας, ὡς ἐπίσης ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ, κηδομένη τῆς τιμῆς καὶ εὐκλείας τῆς ἰδιαιτέρας ἡμῶν πατρίδος, θέλουσι φροντίσει ὅπως πληρωθῇ ἡ εὐχὴ αὐτῆ τοῦ Κ. Μαρτζώκη, ἥτις ἐστὶν ἡ εὐχὴ ἀπάσης τῆς Ζακύνθου κωνωνίας.

ΕΝΕΚΑ τῆς κατὰ τὴν φρονὴν ταύτην πληθῆος τῆς ὕλης, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ καταχωρίσωμεν περισσώτερον ἐκ τοῦ ὠραίου διηγήματος τοῦ φίλτατου ἡμῶν Babby. Αἰτούμεν ὅθεν συγγνώμην παρ' αὐτοῦ, ἰδίως δὲ παρὰ τῶν ἀναγνωστῶν μας, οὐς θεθαίως τὸ τοιοῦτον θὰ λυπήσει, καθότι γινώσκομεν ἀπορίας τεραπνὰς ἐντυπώσεις ἀφῆκαν αὐτοῖς.

Ὁ φίλος ἡμῶν κ. Διονύσιος Ἡλιακόπουλος ἐξέδοτο κατ' αὐτὰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀγγελθεῖσαν συλλογὴν λυρικῶν ποιημάτων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Μαρμαμένκ Φύλλα». Τὴν συλλογὴν ταύτην, συγκειμένην ἐξ ἄρθρων καὶ περιπαλιῶν ποιημάτων, συνιστῶμεν τοῖς φιλομούσοις. Εὐρίσκειται παρὰ τῷ βιβλιοδεταίῳ τοῦ κ. Π. Ἡλιακοπούλου καὶ παρὰ τῷ τυπ. τῷ «Ἐπτάνησος».—Τιμὴ Δρ. 4,50.

Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν καὶ συναδέλφων παραπονοῦνται εἰς ἡμᾶς ὅτι δὲν λαμβάνουσι τακτικῶς τὸν «Ζακ. Ἀνθῶνα».—Παρακαλοῦμεν ὅθεν τοὺς ἐν τοῖς Ταχυδρομείοις ταχυδρακτολογοῦντας ὑπεκλήλους, νὰ μὴ κρατῶσι μόνον τὰ πρὸς αὐτοὺς παρ' ἡμῶν ἀποστέλλόμενα φιλλάδια, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολάς των, ἵνα μὴ ἀκούωμεν συνεχῶς τὰ ταλαιῶτα παράπονός των.

Διὰ χιλιοστὴν, οὐχὶ ἕως καὶ τελευταίαν φορὰν παρακαλοῦμεν ἡ μάλλον καθικετεύομεν, τοὺς εἰσέτι καθυστεροῦντας τὰς συνδρομὰς των εἰς τὸν πρώτον «Ἀνθῶνα», ν' ἀποτίσωσιν αὐτὰς ἵνα μὴ ἀναγκάσωσιν ἡμᾶς νὰ διακόψωμεν ἀρ' ἐνδὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴν τοῦ φιλλαδίου, καὶ ἀρ' ἐτέρου δὲ μοσιεύσωμεν τὰ ὀνόματά των, ὅπως μέχρι τοῦδε ἀπερῦγομεν ἐξ ἀδυσπόνησι, καὶ τοὶ ἐπιστητῆ ἡμῶν καθίσταται καὶ ἡ ἐλαχίστη ζημία ἐπίσης παρακαλοῦμεν τοὺς ἡμετέρους ἀνταποκριτὰς νὰ μὴ ἐμβάσωσι τὰς μεχρι τοῦδε εἰσπραξίας παρ' αὐτῶν συνδρομῶν τοῦ «Ἀνθῶνος», καὶ νὰ μὴ βραδύνωσι τὴν εἰσπραξίαν τῶν εἰσέτι ἀνεξοφλήτων.

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ σέρον ἐν τῇ προμετοπίδι τὴν σφραγίδα τοῦ περιοδικ-

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ

ἸΑΝΘΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1877.

ΦΥΛ. ΚΖ'

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΙΘΑΚΗΣΙΟΣ

Ἑλληνοδιδάσκαλος ἐν Ζακύνθῳ

Οἶκοθεν ἕκαστος αἰσθάνεται οἶους διεγείρει μελαγχολικοὺς ῥεμβατισμοὺς καὶ θυμηδαῖς ἀναμνήσεις ἢ θεὰ λειψάνου τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος, ἢ βάρθρου, ἢ ἀναγλύφου, ἢ ἀγάλματος ἢ τινα συναποτελοῦσι τὴν φαινήν καὶ ἀπαστρέπτουσαν γλώσσαν τοῦ μαρμαρόρου, διὰ καλλιτεχνικοῦ διακόσμου ἐκφράζοντα τὰ αἰσθήματα τῆς αἰεποτε ταυτοτάτης ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὁσάκις οὗτος ἐξαγγέλλει τὴν εὐσέβειαν, τὴν φιλοπατρίαν, τὸν οἶστρον τῶν ἀγῶνων ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καθήκοντος.

Ἐὰν ὁ καθήμενος ἐπὶ κιονοκράτου ῥεμβάζῃ ἐπὶ τῶν πολυμόρφων σκηνῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ὃν καθορᾶ ἐν ἀποστάσει αἰῶνων, κατὰ μείζονα λόγον αἰσθάνεται σφριγῶντα τὰ στήθη αὐτοῦ ὁ σταματῶν ἐπὶ τάφου ἐγγυτάτου ἡμῶν καὶ προσφιλοῦς ὄντος, τοῦ ἀγαθοῦ κουροτρόφου καὶ ἐναρέτου μύστου τῶν Ἑλληνικῶν ἐν Ζακύνθῳ γραμμάτων τοῦ αἰοιδίμου Ἀναστασίου Καραβία, Ἰθακῆσιου, ἐπαγγελλομένου, δίκην ἱερωσύνης, τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ἀπὸ τοῦ 1811 μέχρι τοῦ 1855 ἐν ᾧ χρόνῳ ἐτελεύτησε λοιμώβλητος ἐκ τῆς τότε ἐνσκηψάσης χολέρας.

Συγκεκρινημένός δὲ καὶ ταχὺς, πτε-

ροῦται ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ τῆς νεότητος ἡμῶν καὶ πεπληρωμένη ἔχει τὴν φαντασίαν ἐκ τῆς προσηνοῦς καὶ μειλιχίου φυσιογνωμίας ἀνδρός, ὑπὸ τὴν ἄξεστον διάπλασιν τοῦ προσώπου, ἐμφαινόντος ἀπόχρωσιν τινα τῆς ἔνδον καθημένης ἐν τῇ ψυχῇ εἰκόνας τῆς ἀρετῆς, ἣν ἀπέπνεε μυριοτρόπως ἐκ τῶν χειλέων, καὶ ἐξεδήλου διὰ τοῦ σπινθηρίζοντος ἐκείνου ὀφθαλμοῦ ὑπὸ τὴν δασεῖαν αὐτοῦ ὄφρυν, δι' οὗ ἐξέκαε τὴν καρδίαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπαιδευμένης νεότητος πρὸς τὴν φιλομάθειαν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦ καλοῦ. Ἐναυλοὶ δὲ περιήχουν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ἢ ἔντονος καὶ ἀπλῆ αὐτοῦ φράσις, ἥτις ἀπεκόμιζε τὸ ἄρωμα ἠθικῶν παραγγελμάτων καὶ συνεφέπτετο, οὕτως εἰπεῖν, τῶν παλμῶν τῆς καρδίας τῶν νέων, διευθετοῦσα αὐτοὺς εἰς τὰς τρίβους τοῦ βίου, καὶ ἐρμηνεύουσα τὴν καλλιμορφον ἀρχαίαν γλώσσαν τῆς Ἑλλάδος ὡς θερμόσπλαγγνον προφητείαν ἰδεῶν ἐκ τῶν παγερῶν μνημείων τοῦ παρελθόντος ἐξερχομένην μετὰ ψιθύρου ζωῆς, δι' ἧς περιεσαρκούτο τὸ παρελθὸν εἰς τὸ ἐνεστὸς διὰ διαπύρων πάθων καὶ ἀκαθέκτων ὀρμῶν καὶ παλμῶν, καταστησάντων τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους βωμὸν κεκαλυμμένον ὑπὸ τὸ θυμίαμα, ἐξ οὗ ἔμελλε νὰ ἐκλάμψῃ ἡ ἐπιφοίτησις Θεοῦ τινός, τοῦ Θεοῦ τῆς ἐλευθερίας!

Τὸ βιβλίον τοῦ Διδασκάλου, καὶ ἡ σπάθη τοῦ μαχητοῦ συνηνοῦντο

πρὸς ἄλληλα, ἐν διχοφώῳ λειτουργίᾳ, ὡς τὸ ἄσμα τοῦ αἰδοῦ μετὰ τοῦ στόνου τῆς καρδίας αὐτοῦ. Ἄνω ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων βουνῶν ὁ ὄρεσίβιος ἀρματωλός, κεκμηκώς ἐκ τῶν ὁδοποριῶν αὐτοῦ καὶ τῆς πάλης κατὰ τοῦ Ὀθωμανοῦ, εἰσέδυν εἰς τὸν μυχὸν δασυφύλλου καὶ ὑψικόμου δασῶνος, ἐν τῷ νυμφῶνι ἐκείνῳ τῶν στοιχειῶν τῆς φύσεως, ἔνθα ὑπὸ τοὺς ἀμφιβαλεῖς θόλους τῶν ἐπιπροτούτων κλώνων, ἐνδιητῶντο ἀπὸ κοινοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀετός, ἡ δορκάς, ἔντινι κοινῶνιά μετὰ τοῦ συντριβομένου καταρράκτου καὶ τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ἄστρου ἐπὶ τῶν χιονοσκεπῶν βουνῶν. Αὐτόθι ἴστατο προσδοκῶν ἄκροσθῆ τὸ ἐγερτήριον τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως, ὑποτανορούζων περιπαθῆ ἄσματα ὑπὸ τὴν δρῦν καὶ τὴν πετελέαν, ὧν ὁ θροῦς τῶν φύλλων, ὑπὸ τῶν ἀνέμων δονουμένων, κατεκυλίετο ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον ὡς ἤχημα Πατρίδος, ὡς κλαγγὴ ὄπλων, ἠλεκτρίζοντα τὴν νευρώδη καὶ θαλαρᾶν φύσιν τοῦ μαχητοῦ, ἔχοντος σιδηροῦν τὸν βραχίονα, τὴν βούλησιν καὶ τὴν καρτερίαν.

Ἀφ' ἐτέρου οἱ φιλοπόλεις ἐκείνοι Διδάσκαλοι, οἱ προπομποὶ καὶ μύσται τῆς ἐθνεγερσίας, μὴ παρεκκλινάντες τῆς Ἀρχῆς, ὅτι πᾶσα διανοητικὴ ἀνάπτυξις ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀδιαρρήτου ἐνώσεως τῆς ἠθικῆς μορφώσεως καὶ τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, κατεκίλουν τὰ ὄψα τῶν μαθητευομένων, διερμηνεύοντες τὰ κλασσικὰ κειμήλια, ἅπερ ἀπεπνευματίζον ἔτι μᾶλλον ὁ διάπυρος αὐτῶν οἴστρος ὑπὲρ ἀνακτηθησομένης Πατρίδος, ἀναδεικνύμενοι ἀφ' ἐνὸς κήρυκος αὐτῆς, ἀφ' ἐτέρου πολιτῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἠτις δίκην φύλλου ἐκ τοῦ παναρχαίου δένδρου τῆς Ἀσίας ἀποσπασθέντος, ἐρρίφθη εἰς τοὺς Ὀκεανούς, μεταβληθεῖσα εἰς χρυσασπινθῆ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας.

Ὁ παρ' ἡμῖν τάφος τοῦ αἰοδίου

Ἀναστασίου Καραβία κεῖται ἀνεπίγραφος καὶ παρημελημένος, ἐφ' οὗ μόλις κατ' ἔτος ἀναρριπίζεται ὁ λίθανος τοῦ τελουμένου ἐπὶ τῶν κεκοιμημένων μνημοσύνου. Πλὴν καὶ ἀπειρόκαλος τυγχάνων αὐτός, ἐστὶν ἔμβλημα ἐθνικῆς ἀγωγῆς, καὶ ὀρυκτῆριον εὐγνωμοσύνης ἢ δὲ κόνης αὐτοῦ ἐγκρύπτει τοὺς ἀγῶνας τριβῶνος καὶ ἐγκρατοῦς τῶν Ἑλληνικῶν γρημμάτων, ἀνήκοντος μᾶλλον ἐν τῇ χάριτι τῶν βιωσάντων διδασκάλων πρὸ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας. Πάντες ἀνεδείχθησαν νυκτοπορῶντες ἀπόστολοι προτάσσοντες τὸ σῶμα αὐτῶν ἵνα μὴ σβέσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἡ λαμπαδίζουσα λυχνία, ἐπαγγελόμενοι τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, μετὰ στόνου καὶ ἐθνικῶν προβήσεων ὑπὲρ ἀνακτήσεως ἐλευθερίας καὶ δικαιομάτων, ὧν ἀπέδρα καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐπὶ τῆς αὐχμῶδους δουλείας.

Ἡ δουλεία ἦτις ἐξῆρει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς μᾶλλον ἀξέστους φυλάς, ὅσαι δὲν ἐκληρώθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως λεπτοφυοῦς τινὸς συστάσεως ἢ δουλεία ἐξελέγχεται ἀνίσχυρος καὶ εἰσδύση ἐν τῷ μυχῶ τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τοῦ Ἑλλήνου, ἔνθα κυφορεῖται ἡ αὐλος οὐσία τῶν ἠθικῶν αἰσθημάτων, ἐκδηλούμενη εἰς τὸν ἔρωτα τῆς καταγωγῆς, τῆς Πατρίδος, τῆς παραδόσεως, τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς γλώσσης.

Ἐν τῇ ἠθικῇ συστάσει τοῦ Ἑλλήνου εἰσέδυσαν ἀπ' ἀρχῆς δύο λεπταὶ χορδαί, δύο μύχια καὶ ἀδελφὰ αἰσθήματα, ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ φιλομάθεια. Ἐκ τούτων ἡ εὐσέβεια ἐνήσκει μείζονα ἐπίτασιν, ἀποφέρουσα καρπὸς ἀνατζίους τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς ἐλατηρίων εἰς τὰς προγενεστέρας καὶ οὐχὶ ἀφροστώσας ἡμῶν ἐποχάς, ἀσπίλους καὶ ἀγνὰς τῶν παραφορῶν τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, ἀφηνιάσαντος κατὰ πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς μὴ ἐξαρτωμένης ἐκ τῶν αἰσθήσεων καὶ ἐφορμῶντος

ἐν ὀνόματι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἐκθρονίσθη τὸ θεῖον ἐκ τοῦ συμπαντος Κόσμου, ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἱστορίας αἰῶνος, ὅστις ἐκήρυξε τὴν μὲν φύσιν, τέμενος τῆς λατρείας τοῦ ἀνθρώπου, λειτουργοὺς δὲ τὰς αἰσθήσεις, πορευόμενος ἤδη παρ' ἄλλοτε ἐν στόμφῳ καὶ ἀσεβείᾳ ἵνα διαγράψῃ τὸ θεῖον ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, εἰς ὃν ἐνορᾷ μόνον ἀπλοῦν μηχανισμόν χημικῶν ἐνεργειῶν καὶ ἐμφάνσεως τῆς ὕλης.

Εἰρήσθω δὲ ἐν προόδῳ, ὅτι ἐὰν ἀπουσία δικαιοσύνης εἶναι κοινωνίας ἀποσύνθεσις καὶ ἀνατροπὴ, κατὰ μείζονα λόγον δύναται ἕκαστος καὶ προοιωτιστῆ τὰς συνεπείας τοιούτων θεωριῶν, ἐὰν δεδοταί ποτε καὶ κατισχύσῃσιν αὐταί.

Ἡ ἰσοπέδωσις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς ὕλης, καὶ ἡ ταπεινότης αὐτοῦ, ὅν ὁ ὕλισμός κηρύττει ἄσυνάρτητον λειψάνον τῆς ἠθικῆς δημιουργίας, μὴ σονεχόμενον μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ, ὅστις περιανυγάζει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἐν πομπῇ καὶ λαμπρότητι συνεπάγεται τὴν ἄρνησιν τοῦ δικαίου, τοῦ καθήκοντος, τῆς ἀρετῆς καὶ παντὸς εὐγενοῦς ἀγῶνος ὑπὲρ τοῦ καλοῦ.

Ἐντὸς τῆς περιστοιχιζούσης ἡμᾶς ὕλης, ἧς διατελοῦμεν ἔμψυχα μόρια περιδουόμενα ἐν τῇ πληθούσῃ ζωῇ τῶν ἀτελευτήτων μεταμορφώσεων, ἔχοντο διὰ παντὸς τὸ ἰδανικόν, ἢ πίστις, ἢ ἔμπνευσις καὶ ἡ ἄνωθεν κατερχομένη ἐπίπνοια τῶν μεγάλων ἰδεῶν ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῷ δράματι τοῦ βίου, καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἐνόρασις τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ μέταρσις τῆς διανοίας πρὸς τὴν ἐνιαίαν ἐκείνην πηγὴν, πρὸς ἣν ἀνατρέχει παθαινομένη καὶ ποθοῦσα ἡ ἀνθρωπότης, ἵνα ἀνεύρῃ ὑπερτάτην κύρωσιν εἰς τὰς ἐνστιγματικὰς αὐτῆς ἀρχάς, αἵτινες συναποτελοῦσι τὴν συνειδήσιν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοὺς τίτλους τοῦ πολιτισμοῦ. Ὅθεν φιλομάθεια καὶ εὐσέβεια ὑπῆρξαν οἱ δύο παλμοὶ τοῦ Ἑλλήνου ἐντεῦθεν τὸ Σχολεῖον καὶ ἡ

Ἐκκλησία παρίστανται συνδεδεμένα πρὸς ἄλληλα, ὡς δύο συνεζευγμένοι ἀκτῖνες ἐκπορευόμενοι ἐκ τῆς αὐτῆς φαινῆς ἑστίας. Καὶ ἡ μὲν Ἐκκλησία, πνευματικὸς πυρῆν, ἀναπλάττει τὴν ὑπὸ τὴν δουλείαν Ἑλληνα, ἐπιρρίπτουσα τὴν φαινήν αὐτῆς ἱρίδα ἐν τῇ ἀβύσσῳ τῆς ἀπεχθεστέρας δεσποτείας, συγκρατεῖ τὸ ἄτομον ἵνα μὴ ἐκφραυλωθῆ, καὶ ἵνα συντηρήσῃ ἀμειύτους ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ τὰς ἐνστιγματικὰς ἀληθείας τεκμήριον ἀναμφίλεκτον τῆς πρὸς τὰ καλὰ ροπῆς τοῦ Ἑλλήνου, βιώσαντος ὑπὸ τὴν σκιάν Ἐκκλησίας, ἧτις οὐδόλως ἀποβλέψασα καὶ ἐκλιπαρήσῃ τὸ πνεῦμα ἐν τῇ ἀλαζονείᾳ καὶ δεσποτείᾳ τῆς ὕλης, ἀνεπέτασε τὰς θύρας αὐτῆς, πρὸς πᾶσαν νεοπροσπῆ ἰδέαν, ἄγουσαν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὸν φωτισμόν τοῦ ἀνθρώπου. Περιβεβλημένη δὲ τὸ κυλίχιον τοῦ μαρτυρίου, ἐφ' οὗ διέλαμπον αἱ στογόνες τοῦ ἀναρριπισθέντος ποτηρίου τοῦ Χριστοῦ, ὑπεδείκνυε τὰ ὄστα τῶν εἰς χιλιάδων ἱερωμένων αὐτῆς (α) ὑπὸ τῶν Τούρκων σφαγέντων, ὡς τὸ συγκινητικὸν καὶ καθημαγμένον τρόπαιον τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πνεύματος κατὰ τῆς ὕλης. Δρέπουσα τοιαύτας δάφνας ἐν τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς ἀθλήσει, ἀφ' ἐνὸς προσέταττε τὴν δάδα τοῦ φωτισμοῦ, ἀφ' ἐτέρου ὑπέκλινε τὸν τράχηλον ὑπὸ τὴν σπάθην τοῦ δημίου, ἐνσταλάζουσα ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς κοινωνίαις, τὴν ἕξαλλον ἐκείνην καρτερίαν, δι' ἧς ὁ δεδουλωμένος ἀπεπνευματίσεν, οὕτως εἶπειν, καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα, ὅπερ ἀγερώχως ἀντέταττε πρὸς τὰς ὀμότητας καὶ τοὺς ἀνασκολοπισμούς, οὓς ἐπέπρωτο ἀθρόους καὶ ὑποστῆ ὁ Ἑλληνας μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν διωγμῶν τῆς Ῥώμης κατὰ τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν, εἰς τὰ ἀμφιθέατρα καὶ τοὺς κήπους τοῦ Νέρωνος, ἀναδειχθείσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ἀπὸ τῆς ἀλώσεως, ὁ Χρι-

στος των ἔθνων ἐν συνεχεί καὶ πολυ-
ωδύνῳ μαρτυρίῳ.

Τὸ Σχολεῖον ἀφ' ἑτέρου ὀφίστατο εἰς
τὸν ἐν φόβῳ καὶ ληληθότως παρέρ-
ποντα Ἑλληνα ἐπὶ ἐρείπιων καὶ φλο-
γῶν, ἄλλη μυστικὴ φάτην, ἀφ' ἧς ἐξ-
έλαμπεν ἡ ἀυλότης τῆς διανοίας τοῦ
Ἑλληνοσ, σχετικῶς τῆς ἀναπτύξεως αὐ-
τῆς ἐπὶ τοῦ χρόνου. Ὁ εἰσερχόμενος
ἐν τῷ σχολεῖῳ συνησθάνετο ἑαυτὸν ἀ-
ππλλαγμένον, ἔστω καὶ πρὸς στιγμήν,
τῶν δεσμῶν τῆς δουλείας, συμπολί-
την ἐλευθέρων πολιτειῶν, ἐν ἰδεώδει
χώρα κινούμενον, καὶ εἰσερχόμενον ἐν
ἀπορρήτῳ κοινωνίᾳ ἀπωτάτων αἰώνων,
ὕψηλῶν ἐνοιῶν, καὶ ἐλευθέρων φρονη-
μάτων, ἐναποτεταμειευμένων ἐν τῇ γλώσ-
σῃ ἐκείνῃ, ἧς ἡ ἐκμάθησις ἄγει πρὸς
τὸ καλὸν καὶ τὴν καλαισθησίαν· πο-
δηγετούμενος ὑπὸ διδασκάλων, φλεγο-
μένων ὑπὸ φιλογενεῶς ζήλου καὶ εὐ-
σεβείας, οἵτινες ἐνίσταντο ἀναμέσον
τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Γελγοῦθᾶ, συγγρα-
τοῦντες διὰ τῆς χειρὸς των ὡς Καρυ-
ατίδες, τὰς στήλας τῆς Ἐκκλησίας,
ἐν ἧ εἰσῆρχετο ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, ὡς
κατηγούμενος, ἵνα ἐνωτισθῇ ὑψηλῶν
μελωδημάτων θείας Σοφίας.

Σχολεῖα ἀνηγείροντο ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει, ἐν Πάτρῳ, ἐν Χίῳ, ἐν Ἰω-
αννίνοις, ἐν Δημητσάνῃ, ἐν Βουκορε-
στίῳ, ἐν Σμύρνῃ, ἐν Κυθωνίαις, ἐν Κερ-
κύρα, ἐν Τυρνόβῳ καὶ ἐν ταῖς νήσοις
τοῦ Ἰονίου. Ἐκάστη πόλις μικρὸν εὐ-
ποροῦσα ἔσπευδε νὰ ἀνεγείρῃ σχολεῖον·
ἡ δὲ καθυδούσα διάνοια ὑπὸ τὸ βά-
ρος τῆς γενικῆς δυσπραγίας, ἀνετά-
ρασσε τὴν ὕλην τὴν δεσμεύουσαν τὴν
ἀνάπτυξίν της, καὶ ὥρμα ὑπερνωκῶσα
τοῦ χρόνου ἐκείνου τὰ κωλύματα, ἵνα
ἀντλήσῃ τὰ νάματα τῆς παιδείας ὁ-
πόθεν διέλαμπον ταῦτα.

Ὁ ἑλληνικὸς νοῦς καθίσταται ὁ
Προμηθεὺς τῆς ἰδίας αὐτοῦ διαπλάσε-
ως καὶ παιδεύσεως, ὁ πεπυρακτωμένος
σίδιρος, ὅστις ἐξανάπτει μυρίας ἐστίας
φωτισμοῦ, αἵτινες ἐκύκλουν τὴν δού-
λην γῆν, ὡς ἄλλην καιομένην θάτον,

ἀγγέλλουσαν τὴν ἀνάβασιν νέου προ-
φήτου ἐπί τοῦ Ὄρους, τοῦ Ἑλληνικοῦ
πνεύματος, ῥηγνύοντος βαθμηδὸν τὰ
δεσμὰ τῆς ἀμαθείας, ἵνα προσκτῆσθαι
τὴν οἰκείαν αὐτῷ δύναμιν, διὰ τῆς
παιδεύσεως, ἧτις σεμνοποιεῖ τοὺς ἀ-
γῶνας τῆς ἐλευθερίας, ὅπως ἀποβῇ
τελεσφόρος, συνοψίζουσα ἐν ἑαυτῇ τὴν
προγενεστέραν αὐτῆς ἀνάπτυξιν, ὡς
ἀντίρροπον δύναμιν κατὰ τῶν ὁρμῶν
αὐτῆς.

Ἡ ἐκπαιδεῦσις ἦτο ἡ δᾶς, ἡ δὲ προ-
αγγελλόμενος Θεὸς, ἡ Ἐθνεγερεσία.

Ἡ περὶ πολιτικῆς ἀναβιώσεως ἰδέα,
ἦν εὐχερῶς ἀποκαλούμενη, ἡ Μεσσιακὴ
τοῦ Ἑλληνοσ ἰδέα, τὸ ἴδαλμα καὶ ὁ
συνέκδημος τοῦ βίου αὐτοῦ, πρὶν εἰ-
σελθῆ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τῆς πραγ-
ματικότητος, ἐπενήργει ἐπὶ τῶν ἐπι-
λέκτων πνευμάτων, ἐπὶ τῶν ἱσταμέ-
νων εἰς ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν περιω-
πὴν, κατὰ νόμον ἠθικόν, ἀναδείξαντα
πολλάκις ὅτι αἱ ἰδέαι, ἐν αἷς κυφο-
ροῦνται αἱ τύχαι τῶν λαῶν, ἢ τὰ
σπέρματα κοινωνικῶν μεταβολῶν, σπα-
νίως ἐκρήγγυνται ἐκ τῶν ἀξέστων καὶ
ἀπαιδεύτων ὁμάδων.

Οἱ ἐπαγγελλόμενοι τὰ γράμματα ἦ-
σαν τότε οἱ σκαπανεῖς τῆς Τυραννίας
καὶ οἱ προάγγελοι τῆς προοικωζόμε-
νης Ἐθνικῆς μεταβολῆς. Ἐν τῇ χορείᾳ
αὐτῶν συγκαταλέγονται οἱ πρὸ τῆς
Ἐθνεγερεσίας διδασκαλοὶ, καὶ οἱ μετ'
αὐτῶν διανύσαντες τὸν βίον ἐν τῷ
σταδίῳ τῶν γραμμάτων, ἐν οἷς καὶ
ὁ Ἀναστάσιος Καραβίας.

Ὁ Α. Καραβίας, γεννηθεὶς ἐν Ἰθά-
κῃ, ἀπῆλθε μερικάκιον ἐκ τῆς Κραναιῆς,
μεταβὰς εἰς τὸ ἐν Σμύρνῃ Σχολεῖον,
πρὸς ἐκπαιδεῦσιν καὶ ἀγωγὴν αὐτοῦ.
Ἐν τῷ ὀνόματι τῆς τερπνῆς καὶ φι-
λομειδοῦς αὐτῆς χώρας διεγείρεται αὐ-
τόματος ἡ καρδίᾳ θυμηδὴς δὲ
καὶ ταχύπτερος ἡ φαντασία ἐνοῦται
μετὰ τῆς ἱστορίας, ἐντυφῶσαι ἀμφο-
τέραι εἰς ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις
τόπου, ἐνθα ὀμηρικὴ φαιδρότης ἐπι-
λάμπει εἰσέτι ἐν τῇ ἑρατεινῇ ἐκείνῃ

χώρα ἐξ ἧς ὄχετο μὲν διὰ παντός
ἡ ἀρχαία τῆς φύσεως λατρεία, ἀλλὰ
ἐμμένει ἀναλλοίωτον τὸ αἶσθημα τοῦ
ὠραίου, ὅπερ ἀπαυγάζει ἐν τινὶ ἰλαρῷ
ὤμεναίῳ, τῆς ἀειθαλοῦς ἡθῆς τῆς φύ-
σεως, καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.
Ἐὰν δὲ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ ἀρχαίου
Κόσμου καὶ ἡ μεγαλουργὸς ποίησις,
ἐκτενὴς ὡς ἡ φύσις ἧτις ἐν αὐτῷ ἐγκα-
τοπτρίζεται, ὁ αἰθὴρ ἀπεδέχθη τοὺς
φθόγγους ἐν τερπνῷ δονισμῷ, καὶ ἀ-
ναπέμπει αὐτοὺς, διὰ τῆς ἀκτινοβολῆς
τῶν ἀστρων ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, καὶ
τῆς γῆς, ἀφ' ἧς ἐξέλαμπεν ἡ πρώτη
ποίησις, ἐν ὑψηλῷ ρυθμῷ ἀπαραμίλλου
καλλιπείας.

Ὁ Καραβίας ἐφοίτησε καὶ ἐπαιδεύ-
θη εἰς τὸ ἐν τῇ φιλοκάλῳ Σμύρνῃ Σχο-
λεῖον εὐαγγελικῶν προσαγορευόμενον,
συσταθὲν τῷ 1761, ἡ μικρὸν πρότε-
ρον, ἐν ᾧ ἐδίδασκον ἄνδρες ἀρετῆς
καὶ ὁμολογουμένης παιδείας, ὁ Χρύ-
σανθος καὶ Γαβριήλ.

Προίστατο τῆς σχολῆς ὁ ἐξ Ἰθάκης
Ἱερόθεος μοναχὸς, τῆς ἑλληνικῆς ἐγκρα-
τέστατος, διανύσας τὸν βίον αὐτοῦ
ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ
βωμοῦ τῶν Μουσῶν, μετενεγκὼν ἐκ
τῆς μοναστικῆς ἀσκήσεως ἐν τῇ δι-
δασκαλίᾳ, τὰς ἀρετὰς τοῦ πνεύματος,
ἧτοι τὸν θερμουργὸν ζήλον καὶ τὸν ἔ-
ρωτα τῆς παιδείας. Ὑπὸ τὸν Ἱερό-
θεον ἐμαθήτευσαν καὶ οἱ ἐν Δημητσάνῃ
διδασκαλοὶ, συγχρόνως μετὰ τοῦ Κο-
ραῆ, τῇ προτροπῇ τοῦ ὀποίου ἀνιδρύ-
θη τὸ δεύτερον σχολεῖον ἐν Σμύρνῃ.
Ἐν τῷ Σχολεῖῳ ἐκείνῳ δὲν κῆτύχη-
σε νὰ εἰσελθῇ ὁ Καραβίας, ἵνα τὴν
φιλομάθειάν του κορέσῃ εἰς τοὺς εὐαν-
θεῖς ἐκείνους λειψῶνας τῆς παιδείας,
ἧτις ἐτράπη πρὸς νέας ὁδοὺς, τῇ ἐ-
λεύσει ἐπιφανῶν λογίων, τοῦτε Κ.
Κούμα καὶ τοῦ Οἰκονόμου. Καὶ τὸν
μὲν Κούμα παρελάβεν ἡ φιλόκαλος
Σμύρνῃ, τῇ προτροπῇ τοῦ Κοραῆ πρὸς
τὸν Πρωτοψάλτην. Ὁ εὐρυμαθὴς καὶ
ἀκάματος οὗτος μύστης τῆς παιδείας,
μαθητῆς τοῦ Πεζάλου, εἶχε πρότερον

διδάξει ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Λαρίσσῃ
καὶ ἀλλαχοῦ ἑλληνικὰ καὶ ἐπιστη-
μονικὰ μαθήματα. Ἡ δεινότης καὶ
ἡ πολυμαθεὶα αὐτοῦ, μετ' ἧς συνεζεύ-
χθησαν καὶ ἕτεροι κλάδοι μαθήσεως,
ἡ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς σειρᾶς τῶν
μαθηματικῶν, τῆς πειραματικῆς φυ-
σικῆς, καὶ γεωγραφίας, ἦσαν τὴν σχο-
λὴν ἐν ὑψηλῇ περιωπῇ.

Ὁ δ' εὐφραδῆς, καὶ μετάρσιος τοῦ
Οἰκονόμου λόγος, δι' οὗ χαραττων ἐν
τῇ διδασκαλίᾳ ὑψηλὸν ἐνδιαφέρον καὶ
ἀπαραμίλλον γοητεῖαν παρέδιδε τὴν
ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ ρητορικὴν,
ἀπεκάλυπτε τὰ λεπτὰ ἄνθη τῆς ἑλ-
ληνικῆς καλλιπείας, διὰ τινος νύξεως
συγκριτικῆς φιλολογίας, καταστήσας
τὴν ἑλληνοπρεπῆ σχολὴν τῆς Σμύρ-
νης, τὰς ἐν ἀνατολῇ Ἀθήνας, περιε-
στεμμένην ἐκ μυρίων λάμπων τῶν Μου-
σῶν, αἵτινες ἐπαλινώστησαν ἐπὶ τοῦ
ἀρχαίου βωμοῦ αὐτῶν, ἀνακαλοῦσαι
τοὺς λαοὺς εἰς φωτισμόν.

Διὰ τῆς ἀνιδρύσεως τῆς δευτέρας
σχολῆς, ἀνωμολογεῖτο πανδήμως ἡ ἀν-
τίθεσις τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν
Σχολὴν. Ἡ μέθοδος τῆς ἀρχαίας ἐξη-
λέγγετο ὀσημέραι ἀτελής πρὸς γύνι-
μον διδασκαλίαν, ἡ δὲ παράδοσις, ἰ-
σχνὴ καὶ ἐλλιπής, ἠσκειτο μᾶλλον πρα-
κτικῶς. Οἱ τῆς Σχολῆς ἐκείνης διδά-
σκαλοι, ὑπερφίλοι λατρεῖς τῆς ἀρχαι-
ότητος, καὶ ὑπὸ τοῦ δανείου αὐτῆς
φωτὸς ἐκθαμβούμενοι, εδείκνυσαν μω-
πίαν, καὶ ἴσως ἀπαρσέκειαν πρὸς πᾶ-
σαν νεώτροπον μέθοδον εὐρόνουσαν τὸ
στάδιον τῆς παραδόσεως διὰ τῆς ἐ-
πιγιγομένης μεταβολῆς πρὸς τὰς φι-
λολογικὰς ἐπιστάσεις καὶ μεταφρά-
σεις νέων βιβλίων. Ἐκλιπαρούμενοι τοῦ
πολυειδοῦς πλούτου τῆς ἀρχαίας γλώσ-
σης ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῆς ἔθεντο
τὸ ὑπέρτατον τέμμα τῶν ἀγώνων των,
ὀλίγωροι ἀναδειχθέντες πρὸς μείζονα
φυλολογικὴν ἢ ἀρχαιολογικὴν ἀνάπτυ-
ξιν, δι' ὧν ἡ ἀπωτάτη ἀρχαιότης ἀ-
ποκαλύπτεται τῷ μαθητῇ εἴτε ἐν τῇ
αἰσθητικῇ κρίσει τῆς γλώσσης, εἴτε

ἐν τῇ γνώσει καὶ ἀντιλήψει τῶν δρώντων λόγων ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς διανοίας ἐν τῇ ἀρχαιότητι.

Μὴ λησμονήσωμεν δ' ὅτι σπανίως ἀπησχόλουν τὴν διάνοιαν τῶν νέων ἐπὶ ζητημάτων ὑπερτέρων τῆς ἀπλῆς ἐρμηνείας τῶν κειμένων, περὶ τὴν γραμματικὴν καὶ λεξικολογίαν, συγκεράντες τὸ ἄχαρι τοιούτων μελετῶν, διὰ τερπνοτέρων συζητήσεων, εἰς ἃς ὡς εἰς γραφικὸν τοπίον ἀνανήφοντες οἱ νέοι, θερμότεροι καὶ προθυμότεροι ἐνέκυπτον εἰς τὰς περὶ ἀρχαιότητος μελέτας. Ὁ Διδάσκαλος, δίκην αὐλοῦ, ἐλιόρρυθμον ἀνέπεμπεν ἤχον, ἥτοι ἐνθουσιασμόν ἐξ' οὗ εἶχον καταληφθῆ ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος μᾶλλον ἀναδεικνυόμενοι πολῖται τῆς ἀρχαίας κοινωνίας εἰς θιάσους καὶ θεὰς ἀγόμενοι μετὰ ὀργιάζοντος καὶ παραφόρου αἰσθημάτων. Τὰς κρίσεις ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος ἐξελάμβανον ὡς ἐξασθενούσας τὸν θαυμασμόν ὅστις ἐξαίρει τὴν χάριν τῆς ἀπολύσεως. Εὐάριθμοι ἐξ' αὐτῶν ἐδίδασκον οἷα ἦσαν ἡ ἠθοποιήματα τῶν ἀρχαίων, ἡ ἀποδέσμευσις αὐτῆς ἐκ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, ἡ ὑγρότης καὶ εὐκαμψία αὐτῆς ἐν τῇ διαγωγῇ καὶ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀνδρῶν. Οὐδεὶς λόγος ἰγένετο, οἷας ἐξήνεγκον οἱ ἀρχαῖοι ἰδέας ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, εἶτε ἐν τῇ ἰδεώδει, εἶτε ἐν τῇ πραγματικῇ αὐτοῦ σφαίρα, περὶ δικαίου, ἢ τῶν σχέσεων αὐτοῦ ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ κοινωνίᾳ.

Σπανίως ἀπησχόλουν τοὺς μαθητὰς περὶ τὰς ἠθικὰς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων, διδάσκοντες εἰς αὐτοὺς οἷας οὗτοι ἐπρέσβευον ἀρχὰς περὶ τοῦ δικαίου καὶ τῶν διεθνῶν σχέσεων, καθ' ὧν τσακίαι παρεσπύθησαν παρ' αὐτῶν τῷ βωμῷ τοῦ Ἑλέους, ἐφ' οὗ κατήγειλον τὴν σφαγὴν ὀλοκλήρων μικρῶν λαῶν.

Ἄπαξ ἡ κρίσις ἐξελαμβάνετο ψόγος, οὐδεὶς ἀνέσυρε τὴν αὐλαίαν τοῦ ἀρχαίου Κόσμου, ἵνα ὑποδείξῃ τοῖς μαθητευομένοις, οἷα ἦτο ἡ ἀρχαιότης,

τετραμμένη εἰς τὴν ἐξωτερικότητα, εἰς τὴν ἐκβάχουσι τῆς αἰσθήσεως καθιστώσης τὸν βίον τερπνὴν παιδιὰν φαντασίας καὶ ἀκορῆστων αἰσθητηρίων, ἐντροφῶντων ἐν τῷ φωτὶ τοῦ ὥραιου, ἐν τῇ εὐωχίᾳ ἀειθαλοῦς νεότητος διανείας, σπανίως εἰσερχομένης ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς, ἵνα ἀντλήσῃ αὐλοτέρως τῆς ὕλης ἠθικὰς τέρψεις, μὴ συναδούσας πρὸς θρησκείαν, ἥτις, ἀποκερματίσασα τὴν ἐνιαίαν ἀρχὴν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ πολυβόρῳ πρίσματι τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς λατρείας τῆς φύσεως, ἀπέτεμνε τὰς ρίζας τοῦ δικαίου, τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἀποτελοῦντος τὴν ἠθικὴν τάξιν τοῦ κόσμου, ὅστις προσανατολίζεται πρὸς τὸν Θεόν ἐξ οὗ κινεῖται, προάγεται, καὶ μεθ' οὗ συνεζύχθη ἡ ἐνδελεχὴς ἰδέα τῆς Προόδου.

Ἐντεῦθεν ὁ βίος τῶν ἀρχαίων, κλίπερ ἐξωραϊσθεὶς πολλακίς ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ μεγάλων χαρακτήρων, σπανίως ὑποτάσσεται εἰς ὀρισμέναν ἠθικὰς ἀρχὰς, ἐμφαίνων ἀπουσίαν ἠθικοῦ αἰσθημάτων ἐδραίου.

Τοιαῦται μελέται, ἀπάδουσαι πρὸς τὴν γενικὴν τότε ἐκπαιδεύσιν, τὴν σπάνιν τῶν βιβλίων, τὴν ἀκανόνιστον καὶ ἀρρυθμιστον καθομιλουμένην, ἐξελαμβάνοντο ὡς πολυτέλεια. Ἡ παράδοσις, ἀπέρिटτος καὶ ἀπλοῖκῃ, ἵστατο εἰς τὴν παράλληλον γραμμὴν τῆς ἀρχαίας τέχνης ἐν τοῖς ἀγάλμασιν, εἰς ἃ ἡ ἐσθὴς κθεῖλε μέχρι ποδῶν καλύπτουσα τὸ τραχὺ καὶ δύσκαμπτον τῶν διαγραμμάτων.

Ὁ Καραβίας ἦτο ἡ ἐν σμικρῷ σινεσταλμένη εἰκὼν τῶν παραδιδόμενων ἑλληνικῶν μαθημάτων ἐν Σμύρῃ, ἐὰν ἰσχύῃ τὸ ρηθὲν, ὅτι ὁ μαθητὴς εἶναι τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ Διδασκάλου. Ἡ λιπαρὰ μελέτη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ εὐχέρεια περὶ τὴν Ἑλληνιστὶ παράφρασιν τῶν ποιητῶν, ἡ ἀκριβεία καὶ τὸ σαφὲς τῆς ἐρμηνείας τῶν νοημάτων τῶν συγγραφέων, εἰς γλῶσσιν ἀπλοῖκῃ μὲν, ἀλλ' ὀμαλῇ καὶ

εὐπερίληπτου, δι' ἧς γοργὴν καὶ ραγδαίαν μετέδιδε τοῖς νέοις τὴν ἐννεῖαν τῶν πραγμάτων, ἀπετέλουν τὰ πλεονεκτήματα ἀνδρός, ἔχοντος λεπτότητα τὴν αἴσθησιν τῶν καλλονῶν τῆς γλώσσης εἰς τὰς μεγάλας αὐτῆς ἐμφάνσεις, τοὺς συγγραφεῖς, μεθ' ὧν συνδιελέγετο ἀπεκδεχόμενος τὴν ἀνάκρουσιν τῆς φωνῆς αὐτῶν ἐκ τοῦ νεκροῦ τύπου τοῦ βιβλίου, ὅπερ ἐζωοποιεῖ διὰ τοῦ θερμοῦ αὐτοῦ οἴστρου. Κάτοχος τοιούτων πλεονεκτημάτων, κατῆλθεν ἐν Ζακύνθῳ τὸ 1811 ἐπαγγελλόμενος τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσιν ἐν τῇ φιλοξενῶ νήσῳ, ἐν ᾗ ὁ ἔρωσ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων δὲν εἶχε παντάπασι ἀπαμβλυθῆ ἐκ τῆς ἐπικρατούσης ἀστασίας καὶ τοῦ πολιτικοῦ σάλου· ἀλλ' ἀνθρώπος καὶ ἀκμαῖος διστρέφετο ἐνταῦθα καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις νήσοις τοῦ Ἰονίου. Ἐν τῇ γενικῇ κακοδαιμονίᾳ τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως ἡ Ἐπτανήσος ὑφίστατο ὡς τήλη ναοῦ ἐφ' ἧς ἀνηνακλᾶτο ἀρεστῶς καὶ ἀμυδρὸν τὸ φῶς τῆς Εὐρώπης, διὰ τῆς Ἐπτανήσου ἐγγιζούσης τὴν καθεύδουσαν καὶ δεδουλωμένην Ἑλλάδα, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἴστανται αἱ νῆσοι αὐταί, ὡς λυχνία παρὰ τοὺς πόδας ἐπιτυμβίου ἀγάματος.

Μὴ παρίδωμεν, ὅτι ἡ κοινωνία Ζακύνθου προηλείφετο πάντοτε ὀργῶσα καὶ φιλότιμος εἰς καλλιέργειαν καὶ ἐκμάθησιν τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ἥτις περιχαρακουμένη ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐξήρχετο ἐκείθεν ἀποφέρουσα τὴν καλλιτέχνησιν τῆς διανοίας, τὴν εὐφορίαν καὶ τὰ λεπτὰ ἄνθη τοῦ οἴκειου πλούτου αὐτῆς. Ἀπόβλητος καὶ προγεγραμμένη ὑπὸ ξένων κυβερνητῶν ἡ ἀπλοῖκῃ γλῶσσα, καθ' ἧς ἀντέτατον οὗτοι τὴν ἔκφυλον Ἱταλικὴν ὡς γλῶσσαν τοῦ Κράτους, μόλις ἐπέζη παρῶπουσα δίκην ρυακίου βέροντος ὑπὸ στιβάδος χιόνος ἀφανῶς πως καὶ ληθητότης.

Τούτου ἕνεκα μὴ καλλιεργουμένη πρεπόντως, δὲν ἴσχυσε νὰ ἐναμιλλᾶται

διὰ τῆς οἰκειᾶς ἀπαλότητος καὶ εὐφυίας αὐτῆς πρὸς τὴν Ἱταλικὴν, ἥτις ἔφερε τὸ χρίσμα ἡγεμονίδος γλώσσης τῆς Κυβερνήσεως, προσφερομένη ὡς ὁ φλοῖος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον περιεκαλύπτετο ἡ τῆς κοινωνίας διάνοια, ἥς αἱ λεπταὶ ἐννοιαὶ καὶ σφοδραὶ κινήσεις, μὴ ἀναπτυσσόμεναι ἐν τῇ ἐθνικῇ γλώσσῃ, δὲν ἀπώλεσαν μὲν τὸν ἰδιογενῆ χαρακτήρα, ἀλλὰ περικλαδύμεναι ἐπὶ ξένου στελέχους τῆς Ἱταλικῆς γλώσσης, παρίσταντο μᾶλλον ὡς προϊόντα τῆς Ἱταλικῆς Μούσης, παρὰ τῆ ἰποῖα ἡ πάτριος ἀπλοελληνικὴ μόλις ἔθαλλεν ὡς φυτὸν σκιαζόμενον ὑπὸ θαρέων φύλλων ἐξωτικοῦ δένδρου, ἐκμυζῶντος τοὺς χυμούς τῆς φυτοκόμου αὐτοῦ γῆς. Δὲν ἐξέλειπον σχεδὸν πώποτε Διδάσκαλοι τὴν ἀρχαιοπρέπειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ διδάσκοντες, πλὴν αὐτοὶ παρήχον τὴν εἰκόνα ἀρχαίου σαρκοσάγου, ἐφ' οὗ αἱ γλυφαὶ μᾶλλον ἐνέφαινον τὴν πομπὴν τῶν νεκρῶν, ἢ τὴν εἰσοδὸν τῶν ζώντων ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ φωτός καὶ τῶν ἀστέρων.

Ὅθεν εὐνόητον εἶναι ὅτι ὁ ἔρωσ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀνεκινεῖτο θερμότερον εἰς τὰ ἔγκατα τῆς κοινωνίας, ὁσάκις κατῆρχετο πρὸς ἡμᾶς τρίβων τῆς Ἑλληνικῆς Διδάσκαλος, κατέχων παρὰ τὴν παιδείαν, καὶ ἦθη κόσμια, φιλογενεῖαν, εὐσέβειαν, γενναίον οφροσύνην, ἀφιλοκέρδειαν, δι' ὧν ἀψηγενίζοντο μᾶλλον τὰ συναποτελοῦντα αἰσθημάτων τὴν ἠθικὴν ἀρμονίαν τῆς ψυχῆς. Ὁ Α. Καραβίας ἄμα ἀφικόμενος ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ τὸν ἀφελῆ ἱματισμόν καὶ τὸ ἀπέριτον ἦθος, ἀπεκάλυψε τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀνδρός, πρὸς ὃν ἡ κοινωνία προσήνεγκε τὰ κάλλιστα ξένηα τῷ παρεπιδημοῦντι, διανοίγουσα τὰς θύρας τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας εἰς ἣν εἰσῆγαγεν αὐτὸν, ὡς οἰκοδιδάσκαλον καὶ κουροτρόφον τῶν τέκνων τῆς.

Περὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ὀλίγον πρότερον ἀπὸ τοῦ 1800 εἶχεν

ἀποσοβηθῆ ἢ ἐπικρατήσασα πολιτικὴ κύμανσις τῆς Ζακύνθου ὑπὸ τὸ ἄρμα τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ κατακτητοῦ ἐλκομένη, ὡς ἐμπόλεμον λάφυρον. Ἡ δὲ κατάπαισις τοῦ θαρέως ἐνσκήψαντος πολιτικοῦ κλύδωνος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1797 μέχρι τοῦ 1809 ἐπήνεγκεν, ὡς συνέπειαν αὐτοῦ, τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον, τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων, ἐν συνταγματικῇ δὴθεν ἀναγραφομένη πολιτείᾳ, ἀπλοῦν μορμολύκειον ἀδολέσχου δεσποτισμοῦ, ἀποκόψαντος ἐκ τοῦ περιτέχνου ἐκείνου μηχανήματος, τὰ δίκαια, τὴν αὐτονομίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἑπτανησίων, καὶ συμφύραντος ἐν ἀλλοκίτῳ κράματι, κενὰ καὶ ἐπικροτούσα λέξεις μετὰ σιδηρᾶς καὶ ἐπαχθοῦς δεσποτείας. Τότε ἀνιδρύετο τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, οὗτινος πρόιστατο ὁ Θεοδύσιος Δημάδης ἐκπαιδευθεὶς ἐν Παρισίοις τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας, ὧν τὰ στοιχεῖα παρέδιδεν ἐν τῷ σχολεῖῳ καὶ ὁ Α. Καραβίας. Τὸ σχολεῖον τοῦτο ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ χρόνου εἶναι δεύτερον τοῦ συσταθέντος ἐπὶ τοῦ τῆς Ἴονικῆς Πολιτείας ἐν ἔτει 1803, εἰς ὃ παρέδιδον διαπρεπεῖς ἄνδρες ἐν ἐδρυμαθείᾳ καὶ ζήλῳ, ὁ εὐφάνταστος ἰατρος Ροῦδης, ὁ δεινὸς Παῦλος Μερκάτης, ἀγλαίσμα ἀρετῶν καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ὁ Ἱερομόναχος Πέτρος Μαρίνης, κάτοπτρον εὐσεβείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς τριβῆς.

Τὰ ἄλλα καὶ τὰς θαρείας ὀδύνας τῶν Ζακυνθίων διαβουκοληθέντων εἰς τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν προσδοκίας ὑπὸ τοῦ ἐπιβληθέντος Συντάγματος τῶν 1817, ἐπαρμύθει ἐν μέρει ἢ ἴδρυσις Σχολεῖου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ παιδείσις ἧς ἐξελιπαρίζοντο τὰ πρῶτα στοιχεῖα οἱ νέοι ἐπ' ἐλπίδι αἰσιωτέρου μέλλοντος. Ἐν τῷ σχολεῖῳ ὁ Α. Καραβίας δὲν παρέδιδε τὰ ἑλληνικὰ κατὰ πῆχυν, εἰς ψυχία καὶ θρύμματα τῶν συγγραφέων. Χαράξας βαθυτάτην γραμμὴν μεταξὺ σχολαστικότητος καὶ φιλολογικῆς ἀναπτύξεως, ἔτρεχε κατόπι

τῆς ἐξηγήσεως τῶν κειμένων, τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν, μὴ ποθήσας οὐδὲν ἔτερον ἢ ὅπως οἱ νέοι προσκτῆσονται ὅσον ἐνεστι μείζονα γνῶσιν τῶν συγγραφέων, μὴ παραδίδων αὐτοὺς, ὡς εἵπομεν, κατὰ πῆχυν, εἰς τεμάχια καὶ θρύμματα ὅπως ἐκ διεσχισμένης λωρίδος ἀναφανῆ ἢ πολυτελῆς πορφόρα τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου ἄλλ' ἐξήγει τὰ ἀδρὰ νοήματα τῶν συγγραφέων, τὴν ποικιλίαν τοῦ ὅρου ἐκάστου αὐτῶν κατὰ τὴν σχέσιν ἐκάστου πρὸς τὴν πολιτικὴν καὶ τὰς φάσεις τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Ἐν ἀπλοῦν κείμενον ἔχων ἀνά χειρας, ἄνευ ἐξηγητικῶν πολυλάκεις σχολίων, καὶ ἐπικλίνων ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἐπικυρτον μέτωπον, διηρμήνευε μετ' εὐδοχίας καὶ εὐροίας λόγου, μὴ περισπώμενος εἰς παρεκβάσεις, ἀλλ' ἀποβλέπων εἰς τὰ νεῦρα τοῦ λόγου, καὶ τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐνοίας δίκην ζωγράφου παραμελοῦντος εἰς τὸ πινάκιον αὐτοῦ τὴν σκηνὴν καὶ διαγράφοντος μετ' ἐπιστασίας τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου τὰ διαγράμματα τοῦ σώματος, τοῦ ἤθους καὶ τὴν ἔκφρασιν.

Τὸ Σχολεῖον ἠκολούθει διαχέον ἠρεμον φῶς, ὅπερ ἐξέλαμψε ζωηρότερον τῇ ἐπιφοιτήσει τῶν καταφυγόντων ἐνταῦθα Ἑλληνοπαίδων περὶ τὸ 1821, οὓς ἡ φιλογενῆς κοινωνία περιεκάλυπτε διὰ τοῦ χρυσοῦ ἱματισμοῦ αὐτῆς δαψιλῶς ἐπιρρίπτουσα τὰ τιμαλφῆ μύρα τῆς ἀγάπης. Οἱ δὲ φοιτῶντες νέοι, ὧν τὸ στόμα συνεσταλμένον ὑπὸ τῶν οἰκείων συμφορῶν, δὲν διηνοίγετο ἐν τῇ χαρᾷ τῆς νεότητος, ἐνητένιζον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Α. Καραβία, τὸν ἀντιλήπτορα αὐτῶν, καὶ συνάμα ἰθεώρουν τσῦτον ὡς ἄλλον παθαινόμενον Ἱεροφάντην, ἐξερχόμενου τῶν ἐρεπίλων τῶν Μυκηνῶν, τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ Ἄργους καὶ ἀγγέλλοντα τὴν ἀδιάλειπτον συνέχειαν τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ νέᾳ Ἑλλάδι ἧτις περιφλεγῆς ἐκ τῶν πολυνέκρου

μαχῶν τῆς ἀνεξαρτησίας, ἀνέκυπτεν ἐν τῷ ἔαρὶ νεας ἀναβιώσεως, ὡς τὸ ἔαρ τῆς φύσεως ἐξέρχεται ἐρυθρόχρουν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἥλιου περιστεφόντος αὐτό.

Τὸ ἐν Ζακύνθῳ Σχολεῖον, προανάκρουσμα βαθυτέρας μελέτης, ἤρξατο ὠχριάζον τῇ συστάσει τῆς περὶ τὰ 1824 Ἴονικῆς Ἀκαδημίας ὑπὸ τοῦ Φρεδερίκου Νόρθ Γουίλφορντ, ἐξ οὗ ἀπήστραψεν ὁ φωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων καταστήσαντος τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, τὴν φαεινὴν στολὴν τοῦ πνεύματος, ὡς κατέστησε τὴν ἀγαθὴν καὶ ἀγίαν αὐτοῦ ψυχὴν τὸ ἀπαύγασμα θείας ἐπινοίας δι' ἧς ἀντιλαμβάνονται καὶ διενεργοῦνται τοιαῦτα κοινωφελῆ καὶ ἐξοχα ἔργα.—Ἡ Γουίλφόρδεος Ἀκαδημία συγκαταλέγεται τρίτη παρὰ δύο ἑτέρας ἐν Κερκύρᾳ συσταθείσας, τῆς μὲν ἐν ἔτει 1686 ὑπὸ τὸν τίτλον «Accademia degli assicurati», σύμβολον ἐχούσης δύο βράχους, ἐπὶ δὲ τούτων πτερωτὸν λέοντα ἐπὶ ἀέρος ταλαντευόμενον, τῆς δὲ δευτέρας ἰδρυθείσης περὶ τὸ 1732 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «=quos Phaebus vocat errantes,» αἰνιτομένης ἴσως τὴν διασπορὰν τῶν πρῶτων Ἀκαδημαϊκῶν, οὓς διὰ τῆς φωνῆς αὐτοῦ συνήγαγεν ὁ Ἀπόλλων, ὡς πάλαι συνῆγε τὰς ἀγέλας ὅτε βουφορβῶν ἐθήτευε παρ' Ἀδμήτῳ.

Συστάσα ἡ Ἴόνιος Ἀκαδημία, λέγει ὁ διακεκριμένος λόγιος Ματθίας Παρανίκας, ἐν ἐποχῇ κρισίμῳ τῆς Ἑλλάδος, ἀνερρίπιζε τὸ φῶς τῶν ὡς εἰς πυρῆνα ἀγλαῶν προσερχομένων τέκνων τῆς ἀποκαταστηθέντων ἀποστόλων τῆς παιδείας. Ἀπανταχόθεν συνήρχοντο κατὰ ἑκατοστάδας, ἀριθμήσασα δὲ περὶ τοὺς 900 ἡ Ἀκαδημία καὶ 60 ὑποτρόφους μαθητὰς, ἐμόρφωσε τὸν κληροῦ τῆς Ἑπτανήσου, ἐχορήγησε τοὺς ἐπιφανεστέρους καθηγητὰς τοῦ ὕστερον εἰς Ἀθήνας συσταθέντος Πανεπιστημίου καὶ τῶν Γυμνασίων.

Ἡ ἀνιδρύσις τῆς Ἀκαδημίας ἐπήνεγκεν, ὡς ἄμεσον αὐτῆς συνέπειαν, ΖΑΚ. ΑΝΘ. ΕΤΟΣ Γ'.

τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν Σχολείων. Ἐν τῇ διαρρυθμίσει τοῦ Σχολεῖου Ζακύνθου ἐπὶ εὐρυτέρων βάσεων ἐκλήθη ὁ γεραρὸς Χ. Φιλιππᾶς, τὸ 1829, διευθυντῆς τῆς Σχολῆς καὶ καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης. Ὁ Α. Καραβίας δὲν συγκατελέχθη ἐν τῷ θιάσῳ τῶν νέων διδασκάλων. Ὁ λευκανθεὶς ἐν τῇ λατρείᾳ τῶν Μουσῶν ἀπολύεται· ὁ δὲ ἠθικός ἄνθρωπος ἐπίσης παροράται. Πλὴν οὐδεὶς ψόγος ἐξῆλθε τῶν χειλέων αὐτοῦ, οὐδὲν ὄνειρον ματαιοφροσύνης ἀνεμόχλευσε τὴν ἤρεμον αὐτοῦ καρδίαν. Διδάσκων ἰδιωτικῶς, ἀείποτε χρήσιμος τοῖς νέοις, καὶ οὐδέποτε κάμψας τὸν εὐγενῆ αὐτοῦ τράχηλον πρὸς παρακλήσεις ἐπὶ ἐπικαρπία ἢ ἀπολαυῆ, παρέτεινε τὸν σεμνὸν αὐτοῦ βίον μέχρι τοῦ 1855 ὅτε ἡ χολέρα περιάγουσα τὰς φοβεράς αὐτῆς ἐκατόμβας ἤρε τὸν Καραβίαν ἐκ τῆς κοινωνίας Ζακύνθου παρ' ἧς ἠγαπάτο ὡς φιλόσοφος, ἀναπτύξας ἐν τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ αὐτοῦ βίῳ τὰς ἀρετὰς, ἃς ὁ θεὸς ἔθηκεν ἐν τῇ φύσει καὶ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου, ἄμμεπτος τῇ διαγωγῇ καὶ ἄσπιλος τὰ ἤθη, ὡς σταγῶν ἡγιασμένου ὕδατος καταπίπτουσα ἐκ τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ νεοφωτιστοῦ.

Δ. Καλλίνικος

ΤΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΔΕΣΜΩΤΗΡΙΑ

ΤΟΥ ΤΗΝ

ΔΕΣΠΟΤΕΙΑΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

(Ὅρα συνεχ. φυλ. ΚΕΤ.)

Τὴν 22αν Ἰανουαρίου, μέλλοντά τινα μέλη τῆς διοικήσεως τοῦ Δήμου, ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ ἐπαναλάβωσι καὶ πάλιν τὰς ἐχθροπραξίας, νὰ ἐξακολουθήσωσι μέχρις ἐσχάτων τὸν πόλεμον

καὶ νὰ μὴ ὑπογράψωσιν ἢ ἐν Βερολίῳ τὴν εἰρήνην, ἀπεπειράθησαν στρατιωτικὸν τόλμημα ὅπως καταλάβωσι τὸ Δημαρχεῖον· ἐκ τούτου δὲ προέκυψε κτηνώδης συμπλοκὴ, ἧς μόλις ἔσχον γινῶσιν αἱ γειτνιαζούσαι συνοικίαι. Οἱ Παρίσιοι οὐδέποτε ἔμαθον αὐτὴν· εἰς τὸν πρώτον πυροβολισμὸν, οἱ ἀντάρται διεσκορπίσθησαν ἐν ἀταξίᾳ, ὀλίγοι δ' ἐξ αὐτῶν ἔμειναν ἐπὶ τόπου. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἔσχε μεμακρυσμένα ἀποτελέσματα, ἅτινα δὲν ἐξεδηλώθησαν ἢ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς δικεικλήσεως τοῦ Δήμου. Τὸ τάγμα, ὅπερ ἐπετέθη τοῦ Δημαρχεῖου, ἦτο τὸ 101ον, ἐκ τῶν πέριξ τοῦ πυλῶνος τῆς ὁδοῦ «Ἰταλίας»· τούτου δ' ἤγειτο βυρσοδέφης ὀνομαζόμενος Ἰωάννης Βαππιστής Sérizier. Συλληφθεὶς οὗτος ἐπ' αὐτοφώρῳ ὡς παραβάτης τοῦ νόμου καὶ ὡς ἐπαναστάτης, προέκειτο νὰ ὑποστῇ ἀμέσως τὴν προσήκουσαν αὐτῷ τιμωρίαν, ὅτε αἰφνης ἀπελύθη τῶν φυλακῶν χάριν τῆς μεσολαβήσεως ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς κυβερνήσεως. Ὁ θάνατός του θὰ ἐφείδετο πολλῶν ἄλλων θυμάτων, καθότι οὗτος ἀκολούθως διέταξε τὸν φόνον τῶν Δομινικανῶν τῆς Arcueil.

Ἡ ἀνακωχὴ προσυπεγράφη, καὶ γνωστὸν εἰς πάντας ἐστίν, ἀντὶ ὀπόσων θυσιῶν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ἔθνοφυλακὴ τῶν Παρισίων ἠρίθμει 28,000 ἀξιώματικῶν. Ἄμα ὡς αἱ πύλαι τῶν Παρισίων ἀνεώχθησαν, ἀμέσως ἤρξατο ἡ μετανάστευσις· μετανάστευσις ὅλως δεδικαιολογημένη, οὐχ ἦττον ὅμως ἐξασκήσασα ἐπιβλαβεστάτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἐπιχειρουμένων συμβάντων. Οἱ ἄνθρωποι ἀπηύδθησαν ἐκ τοῦ τοσοῦτον παρατεταμένου περιουρισμοῦ, καὶ ὄν ἐπὶ πέντε μῆνας ἔζησαν ἐκτὸς τοῦ λοιποῦ κόσμου· ἔσπευδον ὅπως ἐπανίδωσι τοὺς συγγενεῖς των, οὗς ἀπεμακρυναν κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ κινδύνου· ἤθελον νὰ ἐξέλθωσι τῆς ἀντάρτιδος καὶ παραχώδους ἐκείνης πόλεως, ἐν ἧ' αἱ σάλπιγγες ἤ-

χουν ἀνὰ πάσαν στιγμὴν ἀνωφελῶς ἐνόμιζον ὅτι ὁ πραγματικὸς κίνδυνος παρῆλθεν, ὅτι προσήνεγκον ἑαυτοὺς θύματα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ καθήκοντος χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ὠφελήθῃ ἡ ἰδέα ὑπὲρ ἧς προεκινδύνουν· ἤθελον νὰ μάθωσι διατὶ καὶ ἐγωϊστικαὶ ἐπαρχίαι· ὡς ἔλεγεν ὁ πρόεδρος Bonjean, δὲν ἤλθον νὰ ὑπερασπίσωσι, καὶ νὰ σώσωσι τὴν πρωτεύουσάν των. Οὕτως ἄπαντες οἱ δυνάμενοι νὰ ἀπέλθωσιν ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν εἰς τὴν τύχην της, δηλαδή εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς ὀργῆς, τῆς ἀπελπισίας, τῆς ἀταξίας, συμφορόμενα ἄνευ ἀντισταθμίσεως. Ὁ συνταγματάρχης Montaigu ὑπολογίζει εἰς 40000 τὸν ἀριθμὸν τῶν ζηλωτῶν ἔθνοφυλάκων, τῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὴν τάξιν, οἵτινες, μετὰ τὴν ἀνακωχὴν, ἐπανῆλθον παρὰ ταῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις οικογενεῖαις των. Ὅτε ἡ στιγμὴ τῆς ἀντιστάσεως ἐπῆλθε, ματαιῶς ἀνεζήτησαν αὐτοὺς, οὐδέποτε πλέον ὑπόστρέψαντας.

Ὅτε ὁ Κύρ. Ἰούλιος Φάβρος συνεζήτησε μετὰ τοῦ Κυρ. Βίσμαρκ τοὺς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς, οὗτος ἐποίησατο παράδοξον πρότασιν ἀποδεικνύουσαν πόσον ἀκριβῶς ἦτο πληροφορημένος περὶ τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῶν Παρισίων. Ἐκτοτε ἡμεῖς ἐπληροφορήθημεν ἐκ θετικῆς πηγῆς ὅτι ἀνὰ ἐκάστην πρῶταν περὶ τὴν πέμπτην ὥραν, ὁ ἀρχικαγκελάριος τῆς μελλούσης γερμανικῆς αυτοκρατορίας ἐλάμβανεν εἰς τὴν ἐν Βερσαλλίαις οἰκίαν του, ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον τῶν ἐν Παρισίῳ περὶ τὰς ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ τῆς ἑσπέρας πωλουμένων ἐφημερίδων. Ἡδύνατο τοιοῦτοτρόπως, ἀνεξαρτήτως τῶν ἰδιαιτέρων σχέσεων, ἅς μετὰ μεγάλης ἐπιτηδεϊότητος εἶχε συνάψει, νὰ γινώσκῃ ἀκριβῶς τὰ φρονήματα, τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἀνειροπολήσεις τοῦ παρισιανοῦ λαοῦ. Ὅρμώμενος ὑπὸ ἀγαθοῦ αἰσθήματος ἢ ὑπὸ τοῦ εὐλόγου φόβου μὴ οἱ προκαταρκτικοὶ ὅροι τῆς εἰρήνης σφοδρῶς ἀποκρούσθωσιν ὑπὸ τῆς ἔθνοφυλακῆς τῶν

Παρισίων, προέτεινεν εἰς τὸν Κορ. Ἰούλιον Φάβρον ν' ἀφοπλίσῃ αὐτήν. Ὁ Φάβρος δώσει, εἶπεν οὗτος, τεμάχιον ἄρτου ἀντὶ ἐκάστου ὑγιούς ἢ τεθραυσμένου ὄπλου τὸ ὁποῖον θὰ μοι ἔσθω· τὸ μέσον τοῦτο εἶναι λίαν εὐκόλουν καὶ ἀποτελεσματικόν.» Ὁ Κύρ. Ἰούλιος Φάβρος ἀτέρριψε τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἐπεβεβαίωσεν εὐπαρρησιάζτως τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν τῶν Παρισίων. Βραδύτερον, ἐπαναλαμβάνων ῥῆσιν τινὰ τοῦ Danton, ἐζητήσατο συγγνώμην παρὰ τε Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Εἶχεν ἄδικον· ὁ ὑποδειχθεὶς ὑπὸ τοῦ νικητοῦ ὄρος ἦτο σκληρότατος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπαράδεκτος· ἀλλὰ χωρὶς νὰ περιέλθωμεν εἰς τὴν δεινὴν ταύτην ἀνάγκην, λυπούμεθα διότι δὲν ἐξευρέθη μέσος τις ὄρος. Τὴν 25 Ἰανουαρίου, ὁ στρατηγὸς Trochu ἐξέφραξε τὴν λύπην του ἐπὶ τῇ μὴ διαλύσει τῆς ἔθνοφυλακῆς, δυναμένης νὰ διοργανωθῇ ἐκ νέου διὰ τῆς ἀποβολῆς ἀπάντων τῶν παραχοποιῶν στοιχείων, «καθότι» ἔλεγεν οὗτος «ἀδύνατον νὰ στηριχθῇ κυβερνήσις ὑφισταμένης τῆς ἐνόπλου ταύτης ἔθνοφυλακῆς.» Καλῶς βεβαίως ἐσκέφθη ὁ στρατηγὸς, καὶ καλῶς ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν του· ἀλλὰ διατὶ δὲν ἀπεπειράθησαν προηγουμένως τὴν ἀναδιοργανῶσιν ταύτην, ἦτις, ἂν καὶ δὲν ἀπέτρεπεν ὀλοσχερῶς τὸ κακόν, ἤθελε τοῦλάχιστον σπουδαίως τὸ ἐλαττώσει; Διότι τὸ συμβούλιον τῆς κυβερνήσεως τῆς ἔθνικῆς ἀμύνης ἀπέβριψεν ὁμοφώνως «ταύτην τὴν λύπην καὶ κρίσιν.» Οὐχ ἦττον ἡ κρίσις αὕτη ἠρέιδετο ἐπὶ τοῦ δικαίου, ὡς τὰ μετέπειτα γεγονότα ἀπέδειξαν, καὶ τὸ προταθὲν μέτρον ἦτο λίαν μετριοπαθές. Ἀλλὰ ἡ κυβερνήσις ἠσθάνετο τότε καλῶς ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἡ εἰς δεσπότης· οὗτος δὲ ἦτο ἡ ἔθνοφυλακὴ, ἣν ἄπαντες τοσοῦτον πεφροντισμένως περιεποιούντο πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένης τινὸς συμφορᾶς, καὶ ἦτις ἀπεναντίας προπαρεσκευάζετο ὅπως πολεμήσῃ πρὸς ἄπαντας ἕνα

διατηρήσῃ τὰ ὄπλα, τὰ προνόμια καὶ τὴν μισθοδοσίαν της.

Ἄμα τῇ εἰδήσει τῆς οὕτω πως καλουμένης ἀνακωχῆς, — καὶ ἦτις ἦτο πρᾶγματι συνθήκη παραδόσεως, καθότι ἡμεῖς παρεδίδομεν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ Παρισίου φρουριά μας, — ἡ ἔθνοφυλακὴ ἐξετραχύνθη· οἱ ἦττον πολεμήσαντες ἀρχιγοὶ ἐξέπεμψαν τὰς γοερωτέρας κραυγὰς· συνέβησαν σκηναὶ θλιβεραὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ στρατηγοῦ Clément Thomas, καὶ αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀπευθυνθεῖσαι μομφαὶ εἰς τινὰς καυχησιλόγους τῶν καπηλείων ὑπῆρξαν μία τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τοῦ ἀπηνόου θανάτου ὃν ἐπέβαλον εἰς αὐτὸν τὴν 18ην Μαρτίου. Οἱ εἰρηνικώτεροι μεταξὺ τῶν πολιτῶν ὑπέστησαν καὶ αὐτοὶ λυπηρὰν αἰσθησίν, καὶ ὁ ἐρεθισμὸς ἐναντίον τῆς κυβερνήσεως τῆς ἔθνικῆς ἀμύνης ἀνέφλεξε ζωηρότατος ὅλας ἐν γένει τὰς καρδίας. Ὁ πρόεδρος Bonjean καθαρῶς ἐξέφρασε τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας ὅταν ἔγραψεν, ὑπ' ἡμερομηνίαν 27 Ἰανουαρίου. «Τὸ οἰκτρὸν τοῦτο τέλος μιᾶς πολιορκίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ λαὸς τῶν Παρισίων ἔδειξε τοσοῦτον θάρρος καὶ τοσαύτην αὐταπάρνησιν, δὲν ὀφείλεται ἢ εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ἀκηδεῖαν τῶν ἀνικάνων ἐκείνων, οἵτινες ἔσχον εἰς χεῖράς των τὴν τῶν κοινῶν διοίκησιν.»

Ἡ ἔθνοφυλακὴ διεμαρτύρητο ἀπλῶς καὶ μόνον κατὰ τῆς προδοσίας. Τὴν εἶχον ἐπὶ τοσοῦτον περιστάσει, τοσοῦτον κολακεύσει ἀπὸ πέντε μηνῶν, τοσάκις τὴν εἶχον ἐκθειάσει ἐπὶ ἰδιόστελει σκοπῶ, τῇ εἶχον ἐπαναλάβει τόσον συχνά ὅτι ἦτο ἡρωϊκὴ καὶ ὅτι ἡ πατρίς εἰς αὐτὴν ὠφείλεν ἄσπαστον εὐγνωμοσύνην, ὥστε ἐπὶ τέλους ἀφελῶς τὸ ἐπίστευσε, μὴ δυναμένη νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ παρουσία τῆς μόνῃ ἐνεῦθεν τοῦ περιβόλου τῶν τειχῶν δὲν ἔτρεπεν εἰς φυγὴν τὰ ἐκεῖθεν ἐστρατοπεδευμένα γερμανικὰ στρατεύματα. Ἡ ἐξακολούθησις τοῦ πολέ-

μου κατά την στιγμήν ταύτην ἦτο ἀφροσύνη ἅμα δὲ καὶ ἐγγλημα ὄφειλον κατά τὸν Ὀκτώβριον, Νοέμβριον ἢ καὶ τὸν Δεκέμβριον ν' ἀποδιδῶσιν εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα, ἀλλ' ἤδη ἦτο πολὺ ἀργά, καὶ τὰ πάντα εἶχον τελειώσει. Ἐν τοῖς μυστικοσυμβουλίαις, ὅπου ἐβήθησαν οἱ προσεχεῖς κυρίαρχοι τῶν Παρισίων, ὁ Φλουράς, ὁ Θεόφιλος Ferré, ὁ Raoul Rigault, καὶ τινες ὑποτελεῖς ἐπαναστάται ὡς οἱ Duval, Mouton, Sérizier, ἐβουλεύοντο ὅπως ἐπιχειρήσῃσι τὴν μελεπωμένην μεγάλην ἐξοδὸν καὶ ὀρήσῃσιν ἀκολούθως εἰς τὸ Bocage, ὅπως ἐκεῖ ἐπαναλάβῃσι δημῶδη καὶ ριζοσπαστικὴν Βανδαίαν. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο οὐδὲν εἶχε τὸ σπουδαῖον· οὐδένα δ' ἄλλον σκοπὸν προϋτίθετο ἢ νὰ κρατῇ μετέωρον τὴν δυσαρέσκιαν τοῦ κοινοῦ. Οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ἐπινοοῦντες ταῦτα τὰ ὤραια σχέδια, καλῶς ἐγίνωσκον ὅτι ἀνεπιτηδεύεις, ὅπως μὴ χεῖρον εἴπωμεν, ἐπέτρεψαν εἰς ἑαυτοὺς νὰ περιέλθωσιν εἰς ἀδιέξοδον στενωπὸν, καὶ ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο ταύτης νὰ ἐξέλθωσιν ἢ διὰ τῆς θύρας ἐπαχθοῦς εἰρήνης· οὐχ ἦττον ἐφώναζον· «ἅς φυλάζωμεν τὰ ὅπλα μας!» ἄπερ οὐδεὶς παρ' αὐτῶν ἐζήτησε, καὶ ὑπισχνούντο πᾶσαν νίκην εἰς ἀνθρώπους οὐδόλως ἐπιθυμοῦντας νὰ πολέμησωσιν. Οὗτοι πρὸ πάντων ἐνδιέτριβον ἐπὶ τοῦ ἠρωϊσμοῦ, — αὕτη ἦτο ἡ καθιερωμένη λέξις, — ματαίως ἐπιδειχθέντος ὑπὸ τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ ἐπὶ τῶν τοσούτων παθήσεων, ἃς αὕτη ματαίως ὑπέστη.

Ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ παρέμβωμεν, ὅπως μετ' ἐπὶ πρὸς θάρρους ὁμολογήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἀποδώσωμεν δὲ εἰς ἕκαστον τὰ ἴσα. Ναι, ὁ λαὸς τῶν Παρισίων ὑπῆρξεν ἠρωϊκός· ναι, οὗτος ὑπέστη μετὰ θαυμασίας αὐταπαρνήσεως τὸν λιμὸν, τὸ ψυχρὸν καὶ ἀπάσας τὰς ἐξ αὐτῶν ἀπορροούσας δυστυχίας· ναι, ἀνεδέχθη ὅλας τὰς θυσίας, ὑπέστη ὅλας τὰς στερήσεις τοῦ βίου, ἐν τῇ σταθερᾷ πεποι-

θῆσει ὅτι ἡ δύσμοιρος ἡμῶν πατρίς θὰ κατάρθου ν' ἀποτρέψῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν εἰμαρμένην ὑφ' ἧς κατεβλήθη· θὰ ἦτο δὲ ὅλως ἐγγλημα ἐκ μέρους ἡμῶν τὸ ν' ἀποδώσωμεν ὅλας αὐτάς τὰς ὁδύνας καὶ ἀρετὰς εἰς μόνην τὴν ἐργατικὴν τάξιν, εἰς ἐκείνην ἣτις ἀποκαλεῖται ὑπερῆφανως «ὁ ἀκτῆμων ὄχλος», καθότι ἀναμφισβήτητος ἐστὶν ὅτι αὕτη ὀλιγώτερα τῶν ἄλλων ὑπέστη δεινά. Τακτικῶς μισθοδοτούμενος ὡς ἐθνοφύλαξ, ὁ ἐργάτης ἔσχε πάντοτε τὸ νόμισμα εἰς τὸ θυλάκιόν του, ὅπερ ἐλλείπει ἐνίοτε ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἐργοστασίου· ἐλάμβανε, τὸ εἶπομεν ἤδη, ἀποζημίωσιν διὰ τὴν σύζυγόν του, διὰ τὰ τέκνα του· τὸ κράτος ἢ τὰ καπηλῆα τῆς συνοικίας διένεμον αὐτῷ ἄφθονα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα· οὐδέποτε ἔπιε περισσώτερον οἶνον, οὐδέποτε περισσώτερον οἰνόπνευμα ἠκατάτην ἐποχὴν ἐκείνην τῆς γενικῆς ἀνεχείας. Ἡ μισθοδοσία ἐχρηγεῖτο αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν μετ' ἀμέπτου ἀκριβείας, καὶ κατὰ τὴν διανομὴν αὐτῆς ποσῶς δὲν ἐλεπτολόγουν ὑπῆρξαν πολλοὶ ἐθνοφύλακες, οἵτινες ἀπήρτιζον μέλη δύο ἢ τριῶν ταγμάτων· ἅπαντες ἦσαν ἐγγαμοὶ, σπανιώτατοι δὲ ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον ἐν καὶ μόνον τέκνον. «Ἡ μισθοδοσία εἶχε τι τὸ φαντασιώδες» λέγει αὐτόπτης τις μάρτυς. (1). «Ἵπῆρχον λοχαγοὶ, οἵτινες ἐπληθύνοντο διὰ 4500 ἄνδρας ἐνῶ μόλις εἶχον 800· πολλοὶ ἐξ αὐτῶν βεβαίως ἐπλουτήσαν.» Αὕτη ἐστὶν ἀκριβὴς ἀλήθεια, καὶ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων τούτων εἶπον, ἠὺπαινεττάμενοι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. «Ἄ! ἐκεῖνοι ἦσαν καλοὶ χρόνοι!» Ἐκεῖνος, ὅστις χωρὶς ποτὲ νὰ μεμψιμοιρήσῃ, ὑπέστη τὰ πάνδεινα διαρκούσης τῆς πολιορκίας, εἶναι ὁ μικρὸς κτηματίας, ὁ πτωχὸς ὑπάλληλος, ὁ χειρῶναξ ἢ ὁ ἐργοδό-

(1) Enquête, κτλ. Τόμος Β' κατ'ἐπίθετον 469.

της καλυθεῖς ὑπὸ φυσικῆς ἀσθενείας τοῦ νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν, ὁ γέρον ἀποπεμφθεῖς ὑπὲρ τῆς, ἢ ἄνευ μισθοῦ παιδαγωγός, ἢ χήρα ἢ ἡ πτωχὴ κόρη, τέλος ἢ ἀπορωτέρα τάξις τῶν ἀστῶν, ἣτις μὴ ἔχουσα ἢ εὐτελέστατα εἰσοδήματα, δὲν ἠδύνατο ν' ἀγοράσῃ οὔτε οἶνον, οὔτε κρέας, οὔτε ξύλα, οὔτε ἄνθρακας, καὶ ἀπέθνησκεν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἀναιμίας. Ναι, αὐτοὶ ὑπῆρξαν πράγματι ἠρώες, καὶ οὐδέποτε ἡ Γαλλία θὰ εὐγνωμονῇ ἀρκούντως πρὸς αὐτοὺς, καθότι ἐν τῇ ἀπατηλῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ πατρίς δὲν θὰ διμελιζέτο, οὗτοι ὑπέστησαν γενναίως τὰς παθήσεις των.

Διαρκούσης τῆς πολιορκίας, ὁ Ἀμερικανὸς Burnside, ὅστις θεωρῶν ἡμᾶς, ἐλησμόνει πολὺ τὸν τῆς ἀποχωρήσεως πόλεμον, εἶπε πρὸς τὸν Κύριον Βίσμαρκ'· «Οἱ Παριῖοι ὁμοιάζουσι πρὸς σωφρονιστήριον κατοικούμενον ὑπὸ πιθήκων!» Δὲν εἶχε δίκαιον, διότι πόρρω ἀπέειχε τῆς ἀληθείας· δὲν ἠμίλει, καὶ μετὰ βεβαιότητος δὲν ἠδύνατο νὰ ὀμιλῇ, ἢ περὶ τῶν ὅσα εἶδεν εἰς τὰς τριόδους καὶ εἰς τὰς ἠμοσίους πλατείας· ἐκεῖ βεβαίως εἶπεν ἰδεὶ μεθύοντες φωνασκοῦς, ἄδοντες τὴν Μασσαλιώτιδα, καὶ ἀπαιτοῦντας τὰ τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν ἀγῶνα, οὐδὲν ἠθελον νὰ συμμετάσχουσιν· ἀλλ' ἠθελον ἡμῖνοι εἶναι τὰς οἰκίας καὶ ὠρεῖν τὰς θύρας, ἠθελε πράγματι ἀνευθεῖν τὸν ἀληθῆ παριστιανὸν λαόν, τὸν ἀπελοῦντα τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἡλίας· ἠθελε τὸν ἰδεὶ ἀγογγύστως ὑπερασσόμενον εἰς τὴν τύχην του, ἐργαζόμενον ὅπως ὑποστῇ τὰ πάντα σάση τὴν περιλημμένην πόλιν του, ἐξαιτούμενον ἄλλο τι ἢ ὅπως ἀποβῇ νὰ ἀνακτῆται, καὶ ἐκπληττόμενος πῶς ἢ ἀγαθὴ αὐτοῦ προαίρεσις, ἢ κατὰ τῆς δυσμενοῦς μοίρας ἀφορητοῦ, πῶς ἢ ἐπιθυμία του ὅπως περὶ τὴν ἠσπὴ τὸν θάνατον, πῶς, τέλος, τὰ ἅπαντα ἀπέβησαν ἀτελοσφόρητα. Οὗτοι,

ὅτε ὑπεγράφη ἡ συνθήκη τῆς παραδόσεως, ἐβήθησαν τὴν ἀκρωτηριασθεῖσαν πατρίδα, τὰς τοσαύτας ἐξαφανισθείσας φαντασιώσεις, τὰ τοσαῦτα ἄγωνα δειγμάτα εὐγενοῦς ἀφοσιώσεως· οἱ ἄλλοι, — οἱ παράφρονες καὶ οἱ πῆθηκοι — ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀφοῦ πρῶτον ὑπερέστησαν ὡς ἀκίνητοι ἐθνοφύλακες, ἐμμελλον ἐντὸς κλίγῳ νὰ μεταβληθῶσιν εἰς τὴν προφυλακὴν τῶν κοινοκτημόνων, οὗτοι ἐπόθησαν τὰς ἀνέσεις τοῦ φυλακείου, τὰς παρατεταμένας, σπονδὰς καὶ τὰς κοινωνιστικὰς συνεντεύξεις, καθ' ἃς ἠγανάκτου ἀναλογιζόμενοι ὅτι ὁ βεβλιζόμενος ὑπολογιζόμενος ἰσθδυναμει πρὸς 4 φράγκα τὴν λίτραν. (1). Εὐφύστατος ἦ τις ἀνὴρ ὅστις ἐδράμε τότε παντοῦ ὅπου ἀνεφαίνετο κίνδυνος, εἰς Bourget, εἰς Champigny, εἰς Buzenval, αὐτος δ' ἐστὶ ὁ Κύριος Ἀλφόνσος Daudet, ἐξέφρασε διὰ τοῦ χαρακτηρίζοντος αὐτὸν ζωηροῦ καὶ οἰκείου ὕφους ἐντύπωσιν τοσοῦτον ὀρθὴν, ὥστε πρόπει νὰ τὴν ἀναγράψωμεν. «Καὶ ὅμως διὰ τινος αὐτοὶ οἱ πέντε μῆνες ἀπεγνωσμένης θλίψεως ὑπῆρξαν ὅσιον συμβάν, ἀδιάκοπος παγήγυρις, ἀπὸ τῶν γελοιοποιῶν τῶν προαστείων, οἵτινες κερδίζουσι τὰ 45 σολῖδια τῶν τὴν ἡμέραν χωρὶς ποσῶς νὰ ἐργάζωνται, μέχρι τῶν ἐπταεθμίων ταγματάρχων, ἐργολάβων ὁδοφαγμάτων ἐν τοῖς δωματίοις, μεταβατικῶν νοσοκόμων εἰς Gamache, ὄλων λιπαρῶν ἐκ καλοῦ ζωμοῦ κρέατος, φανταστῶν ἀκροβολιστῶν, καὶ μὴ προσκαλούμενων πλέον τοὺς ὑπερέτας ἢ διὰ τῶν συρικτρῶν τῶν λεωφορείων, ἀρχηγῶν τῆς ἐθνοφυλακῆς κατοικούντων μετὰ τῶν κυριῶν των εἰς καταστήματα διὰ τῆς βίας ἐκζητηθέντα, ὄλων τῶν μονοπωλῶν, ὄλων τῶν ἐξεργατῶν, τῶν κλεπτῶν τῶν κυνῶν, τῶν κυνηγῶν τῶν αἰλούρων, τῶν πωλητῶν ἵππειων ποδῶν, λευκώματος, πηκτικῆς, τῶν τρο-

(1) Proudhon, Ἀλληλογραφία, Τόμος 1ος σελ. 120.

φρών των περιστέρων, των κατόχων γαλακτοφόρων αγελάδων, των έχόντων δόμολογα ἐν χερσὶ των κλητῆρων, καὶ των μὴ ἐπιθυμούντων νὰ πληρώσωσιν εἰς τὴν λήξιν τὴν ὀφειλὴν των, — δι' ὅλους τούτους ἢ ἄρισ τῆς πολιτορχίας θλίψιν ἤκιστα πατριωτικὴν ἐπήνεγκε. Τῶν Παρισίων μὴ πλέον ἀποκεκλεισμένων, οἱ πάντες ὀφείλουσι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν τάξιν, νὰ ἐργασθῶσι, ν' ἀτενίσωσι κατὰ μέτωπον τὴν ζωὴν, ν' ἀπολέσωσι τὰ σύμβολα των στρατιωτικῶν βαθμῶν, ν' ἀποδώσωσι τὰ μεγαλοπρεπῆ δώματα, νὰ εἰσέλθωσι καὶ πάλιν εἰς τὰς χαμογαίους οἰκίας των, — πράγματι εἶναι σκληρὸν τὸ τοιοῦτον! — Ναί, εἶναι σκληρὸν, καί τοσοῦτον σκληρὸν τῇ ἀληθείᾳ, ὥστε τὰ μέγιστα συντελεῖ εἰς τὴν γέννησιν τῆς τοῦ Δήμου διοικήσεως.

II. — ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΟΜΗΤΑΤΟΝ

Ἡ Γαλλία καὶ οἱ Παριῖοι εἶχον ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον μείνει ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένοι, ὥστε, ὅταν καὶ πάλιν συνητήθησαν μέτωπον πρὸς μέτωπον, δὲν ἐγνώρισαν πλέον ἀλλήλους. Οἱ Παριῖοι δὲν συνεχῶρουν τὰς ἐπαρχίας, ἅτε μὴ δραμοῦσας πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν, αἱ ἐπαρχίαι δὲ δὲν συνεχῶρουν εἰς τοὺς Παρισίους τὰς ἀεναόσας αὐτῶν ἐπαναστάσεις καὶ τὴν νευρικὴν ὑπερερεθίσιν, εἰς ἣν ἐφαίνοντο ἐνασμενίζόμενοι. Ἐνῶ αἱ ἐπαρχίαι, καταπιεζόμεναι, ἀγγαρεύμεναι, ἐξαντλούμεναι ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἐπόθουν τὴν ἀνάπαυσιν ὅπως τὰς πληγὰς αὐτῶν ἐπουλώσωσιν, οἱ Παριῖοι, δίκην Ὀλυμπιακοῦ Σταδίου, ἀντήχουν ὑπὲρ ποτε ἐκ τῆς κλαγγῆς των ὀπλων καὶ των πολεμικῶν ἐγερτηρίων. Ὅθεν, μόλις ἡ ἐθνοσυνέλευσις, ἐκλεχθεῖσα «ἐν ἡμέρᾳ δυστυχίας,» (1) συνῆλθεν ἐν Βορδιγα-

λοις, ἀμέσως ἐξεβράχη ὁ ἀνταγωνισμός. Οἱ Παριῖοι ἐφάνησαν δυσπιστοῦντες πρὸς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν, ἥτις ἀπέδιδε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἴσα. Τὸ φρόνημα των ἐπαναστάντων Παρισίων σαφῶς ἐξεφράσθη, κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν συνεδριάσιν, ὅτε ὁ Gaston Crémieux ἀνεφώνησε: «Βουλή των χωρικῶν, αἰσχος τῆς Γαλλίας!» Οἱ Παριῖοι ἐναθροόμενοι ἐπὶ τῷ τίτλῳ πρωτεύουσας, ἐπὶ τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν δόξῃ, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτῶν φήμῃ, ἐπὶ τῷ πλεῦτῳ αὐτῶν, ἐπὶ τῇ παντοδυνάμῳ αὐτῶν διοικήσει, ἔσχον πάντοτε τὴν ἀξίωσιν τοῦ νὰ ἰθύνωσι τὰς τύχας τῆς Γαλλίας· οἱ Παριῖοι νομίζουσιν ἑαυτοὺς κυριάρχους, καὶ θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ἐκπτώτους ὁσάκις δὲν δύνανται νὰ ἐνασκήσωσι τὴν κυριαρχίαν των ταύτην. Ἡ ἐθνοσυνέλευσις, ἐλευθέρα ἐκφρασίς τῆς ἐθνικῆς θελήσεως, ἀντεπροσώπευε νομίμως ἅπασαν τὴν ἐξουσίαν καὶ δὲν συγκατετίθετο ὅπως συμμερισθῇ αὐτὴν μετὰ τῆς θοροβώδους καὶ ἀρπαγῆς πόλεως. Ἡ δυνάτις νὰ ἴηαι ἐκ των προτέρων βέβαιος ὅτι ἡ βουλευτικὴ πλειοψηφία δὲν ἐλάμβανε ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὴν ἰδιάζουσαν νοσῶδη κατάστασιν, ἐν ἣ διατέλουν οἱ Παριῖοι· ὅτι ἤθελε νὰ τύχη ὑπακοῆς, ὡς ἦτο τὸ ἑαυτῆς δικαίωμα· ὅτι θὰ ἐπάτασεν ἰσχυρῶς, χωρὶς ποσῶς ν' ἀνησυχῇ ἐὰν δικαίως ἐπάτασεν, καὶ ὅτι δὲν θὰ ὀπισθοδρόμει ἐναντι των μετρων ἐκείνων, ἅτινα ἠδύναντο νὰ ἐπιφέρωσι σύγκρουσιν τινα.

λέλλην Boule, ὅτε ἀπήρτιζε μέλος, ὡς ὑπουργὸς των ἰσωτερικῶν, τῆς ὑπὸ των καὶ σήμερον πτωθουργῶν δούκα Broglie συντηρικωτάτης κυβερνήσεως γεννηθείσης ἐκ τῆς κατὰ τὴν 24ην Μαΐου 1873 ἀνατροπῆς τοῦ Θιέρσου. Ὁ ὑπουργός, ἐξαίρων τὸ συντηρητικὸν φρόνημα τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἤθελε διὰ των λέξεων ἐκείνων νὰ εἴπῃ ὅτι ἐν ὄψι δυστυχίας σχηματισθεῖσα ἡ ἐθνοσυνέλευσις ἔπρεπε νὰ τυγγάνῃ πλείονος σεβασμοῦ. Πλὴν οἱ δημοκρατικοὶ ἐρμηνεύοντες ἄλλως τὴν ῥῆσιν ταύτην τῷ ἀνήντησαν ὅτι εἶχε δίκαιον, διότι πρᾶγματι κατ' ἀπορῆδα ἡμέραν ἐξελέχθη ἡ συνέλευσις ἐκείνη.

(1) Σ. Μ. Τὴν βῆσιν ταύτην, διττῆς ἐρμηνείας δεκτικὴν, ἐξήνεγκεν ὁ μέγας ἀρχαιολόγος καὶ φι-

Ἡ σύγκρουσις αὕτη περιεμέμετο μετ' ἀνυπομονήσας, ἐλπίζομένη καὶ ἐπιδικωμένη ὑπὸ των ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως, ἄλλων μὲν διαμεινάντων ἐν Παρισίοις, ἄλλων δὲ δραμόντων ἐκ των ἐπαρχιῶν ὅπως χρησιμοποιοῦσιν ὑπὲρ των ἀποτροπαίων αὐτῶν ὄνειροπολήσεων, τὴν πολυαριθμοτέραν ἔνοπλον δύναμιν ἣν ἐνεργὸς μειονότης ἔσχε ποτὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς. Ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς αὐτοκρατορίας, ἡ μειονότης αὕτη εἶχε προσπαθῆσαι ὅπως καταλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐθνοφυλακῆς ἵνα αὕτη ἐξηγηρηθῆσιν τὰ σχέδια τῆς. Ὁ πόλεμος εἰς τοὺς ἀπάτριδας τούτους δὲν ἐφάνη ἄλλο τι ἢ πρόφασις πρὸς βιαίαν τῆς ἐξουσίας κατάληψιν. «Ὁ Ἰούλιος τοῦ 1870,» «λέγει ὁ Κύριος Lissagaray (I)» κατέλαβε τὴν ἐπαναστατικὴν μερίδα ἐν τῇ χαινῇ αὐτῆς περιόδῳ, συμφορομένην μετὰ πεπωρωμένων τινῶν ἀστῶν, ποταπῶν τινῶν συνωμοτῶν καὶ παλαιῶν ῥωμανικῶν βρυκολάκων. Ἡ ἐπανάστασις τῆς 4ης Σεπτεμβρίου δὲν ἐκάθαρε ποσῶς τὸ προσωπικὸν τοῦτο, ἀλλ' ἀπεναντίας προσέθηκε τοὺς ῥήτορας των δημοσίων ὀμιγύρεων καὶ τοὺς συνεταίρους τῆς ἀπάτριδος ἐταιρίας τῆς Διεθνούς. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, ἡ ἐνέργεια εἶδους τινὸς ἀποκρῦφου κυβερνήσεως ἐγένετο αἰσθητὴ ἐν Παρισίοις. Ὑποθετικὰ οἰκογενειακὰ συμβούλια, ὑποκρινόμενα τὸ πρόσωπον κομητάτων ἐπαγρυπνήσεως, παρεκώλυον τὰς διαταγὰς τῆς ἐξουσίας, διήθηνον τὰς ἐκλογὰς, ἐπειρώντο νὰ ὑπερισχύσωσι παρὰ ταῖς ἡμιλοχίας καὶ ἀπετέλουν τὸ σύμπλεγμα ἐξ οὗ τὸ κεντρικὸν κομητάτων ἐμελλε νὰ γεννηθῇ κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1871. Αὕτη ἡ ἰσχυρὴ ἐπιδησίως ὑποκρινόμενη, ἀλλ' ἡ ἰσχυρὰ, δὲν ἔτεινε εἰς ἄλλο τι ἢ ὡς ἀντικαταστήσῃ τὴν παραδεδο-

μένην ἐξουσίαν. Αὕτη ἐφαντάσθη, ὀλίγον ἄργα, ὅτι ἦτο πρᾶγματι ἡ κυρίαρχος, ὅτι δὲν ὄφειλε νὰ ἐπιτρέπη οὐδεμίαν καθ' ἑαυτῆς ἀντίστασιν, καὶ διὰ διατάγματος τῆς 10 Δεκεμβρίου 1870 ἐκήρυξε τὴν διάλυσιν «των κομητάτων των πληρεξουσίων ἐγκαθιδρυμένων ἰεῖς τοὺς λόχους κατὰ τάγματα τῆς ἐθνοφυλακῆς,» καὶ διοργάνωσεν ἐκ νέου τὰ ἀρχαῖα οἰκογενειακὰ συμβούλια. Χωρὶς νὰ διασκορπισθῶσιν, αἱ ὀμάδες ἀπέσχον λίαν ἀμέσως παρεμβάσεως, προσδοκῶσαι εὐνοϊκὴν τινα περίπτωσιν ὅπως ἐπαναλάβωσι τὸ ἐπιδιωκόμενον ἔργον· ἡ περίπτωσις αὕτη ἐγεννήθη ἐκ τῆς φορᾶς των πραγμάτων, μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν των Παρισίων.

Αἱ ἐχθροπραξίαι εἶχον ἀναβληθῆ· ἅπαντα τὰ φρούρια μας εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, τὰ προκαταρκτικὰ τῆς εἰρήνης δὲν εἶχον εἰσέτι ἐπικυρωθῆ· διετελοῦμεν μετὰ μίαν κυβερνήσεως ἣτις δὲν ὑπῆρχε πλέον, καὶ κυβερνήσεως ἣτις εἰσέτι δὲν ὑφίστατο. Τὰ διάφορα γραφεῖα τῆς διοικήσεως, ἐνδοιάζοντα, μὴ γινώσκοντα εἰς τίνα νὰ ὑπακούσωσι, δὲν ἐτόλμων νὰ λάβωσιν οὐδὲν μέρος ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει· ἡ ἀποσύνθεσις ἦτο γενικὴ καὶ ὁ διαταγμὸς διαρκής· τὸ συμβολικὸν πλοῖον των Παρισίων ἐκυμαινετο ἐπὶ τῇ πνοῇ ὄλων των ἀνέμων, ἄνευ πηδαλίου, ἄνευ ναυτικῆς πυξίδος καὶ ἄνευ σκοποῦ. Ἡ πόλις παρεῖχεν οἰκτρὰν θέαν· στρατιῶται πεζοὶ, ἵππεῖς ἄνευ ἵππων, ναῦται, ἀκροβολισταὶ πάσης ἀποχωρήσεως, ἐθελονταὶ παντὸς χρώματος, ἐθνοφύλακες, μεταβατικαὶ ἐθνοφυλακαὶ, ἐσχολάζον ἐν ταῖς ὁδοῖς, τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά των ἔχοντες ἢ φέροντες τὸ ὄπλον των κρεμνόμενον εἰς τοὺς ὤμους των, ὀκνηροί, ἐξαχρειωθέντες ὑπὸ τῆς μέθης, τῆς ἡττης καὶ τῆς ἀπραξίας. Μετὰ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ὑπὸ τῆς Γερμανίας συνθήκην, χιλιάδες τινὲς ἀνδρῶν τοῦ τακτικῆς στρατοῦ εἶχον ἐξουσιοδοτηθῆ ὅπως διατηρήσωσι τὰ ὄπλα των, τυγγάνοντες ὁποῦ ἰδιαιτέρας περιποιήσεως. Σύνθημα

(1) Ἱστορία τῆς διοικήσεως τοῦ Δήμου, Βρυξέλλαι 1876, Σελ. 17.

προελθόν εκ τών αρχηγών και άμέσως διαδοθέν ειστάς εθνοφυλακας τής Belleville, Montmartre, και τής προς την συνοικίαν τής «Ιταλίας» άγούσης παρόδου, έπεισαν αυτάς ότι ώφειλον να προσποιηθώσι προς τούς στρατιώτας εκείνους αδελφικην φιλίαν, να τούς θωπεύσωσι, να τούς καταστήσωσιν εύνοικούς, προς έαυτούς, καθότι άργότερα έμελλον να πολεμήσωσι κατ' αυτών σώφρον δέ ήτο να τούς άποπλίσωσιν εκ τών προτέρων. Τούς ώδήγουν εις τά καπηλεία, εις τά ήθικα καταστήματα, έφεγον ενώπιον αυτών τούς στρατηγούς των, διεβεβαίουν αυτούς, ότι είχαν προδοθή, και, οίνοποτουντες μετ' αυτών, τοίς έλεγον «Δέν είναι άληθές ότι δέν θα πυροβολήσητε εναντίον τών αδελφών σας;» Έκείνοι δέ απήντων «Ποτέ!» Κατά την ήμέραν τής 18ης Μαρτίου, ουτοι διετήρησαν τόν λόγον των.

Κατά τάς πρώτας ήμέρας του Φεβρουαρίου του έτους 1871, ή Διεθνής ένθμισε κατάλληλον την στιγμήν όπως καταλάβη την εγκαταλειφθεισαν διεύθυνσιν τών Παρισίων, και συναγάγη εν μιᾷ δέσμῃ άπάσας τάς διεσκορπισμένας και άσυναρτήτους δυνάμεις τής εθνοφυλακής. Τοιουτοτρόπως αύτη έσχημάτισε φοβεράν στρατιάν, ήτις έμελλε να έξυπηρετήση τούς πονηρούς τής Διεθνούς σκοπούς άποτελεσματικώτερον ή υπερασπίζουσα την πατρίδα. Όθεν διενόηθησαν να αδελφοποιήσωσιν όλα τά εν Παρισίοις τάγματα, και ν' αναθέσωσιν αυτοίς τοιουτοτρόπως είδός τι ιδιαιτέρας πρωτοβουλίας υποτάσσοντες αυτά συνάμα υπό τάς διαταγάς κεντρικής τινος αρχής. Προκαταρκτική συνεδρίασις, τελεσθεισα την 15ην Φεβρουαρίου, ανέκαλυψε τόν σκοπόν εις όν απέβλεπον, και έθηκε τάς βάσεις τής μελλούσης εταιρίας. Οί κανονισμοί και τά πρακτικά κυροϋνται κατά την 24ην Φεβρουαρίου 114 τάγματα συγκατετέθησαν, και συγχρόνως υπεσχέθησαν να μη άναγνωρίσωσιν άλλην αρχήν, ή έ-

κείνην του κεντρικού κομητάτου, από τής στιγμής εκείνης εγκαθιδρυθέντος, και αποδάντος εις Παρισίους δύναμεις, κατά τής οποίας ουδέεις δύναται πλέον να παλαίση. Άπόφασις ψηφισθεισα όμοφώνως εν πλήρει συνεδριάσει αποδεικνύει εις οποίας εγκληματικας ύπεκφυγάς προσέτρεχον όπως αποπλανήσωσιν ανθρώπους μάλλον υπερηρητισμένους ή κακοποιούς. Έπεκαλέσθησαν τόν πατριωτισμόν των, έξητήσαντο παρ' αυτών τελευταίαν και υπερτάτην θυσίαν υπέρ τής τιμής του τόπου· εκείνοι δέ άσμένως ύπεδέχθησαν την εκκλησίαν ταύτην, άφελώς, χωρίς ποσώς να υποπτεύσωσιν ότι οι υπό τής εκλογής αυτοσχεδιασθέντες αρχηγοί αυτών ύπεκρυπτον εγκληματικόν ύπεροβουλίαν, και οικτρώς τούς ήπάτων.

Γνωστόν έστιν ότι δύναμει άρθρου τινός τής συνθήκης τής παραδόσεως, ό γερμανικός στρατός, έδικαιούτο να καταλάβη συνοικίας τινάς τών Παρισίων κατά τό χρονικόν εκείνο διάστημα, όπερ έμελλε να παρέλθη, μεταξύ τής συγκαλέσεως τής εν Βορδιγάλιοις έθνοσυνελεύσεως και τής ύπ' αυτής παραδοχής τών προκαταρκτικών όρων τής ειρήνης, εν οίς ήριθμείτο ή παραχώρησις τής Άλσατίας, μέρους τής Λωρραίνης και ή άπότισις πολεμικής άποζημιώσεως 5 δισεκατομμυρίων. Έπί τούτου του γεγονότος οι συστηματικοί επαναστάται, οι όσειροπολουντες την παγκόσμιον δημοκρατίαν και την κοινωνικην ανατροπήν, άμεριμνούντες προς τούς άφορήτους άκρωτηριασμούς ους ή πατρίς κατ' εκείνην την στιγμήν ύφίστατο, και χωρίς ποσώς να έρυθριάσωσι διαπράττοντες τά εγκλήματά των ενώπιον του έχθρου, φρουρούντος τάς πύλας τής ήμετέρας πρωτεύουσής, — επί του γεγονότος τούτου, λέγομεν, τό κεντρικόν κομητάτον έστήριξε τό ύπ' αυτού χαλκευθέν άναιδές στρατήγημα, άποδεικνύον άλλως τε ότι καλώς έγίνωσκε την εν πάσιν άμετρον και νευρικην ιδιοσυγ-

κρασίαν τών Παρισίων. Ο συνασπισμός τής εθνοφυλακής, και άπαντα τά εξ αυτής προελθόντα δείνα έσχον ως άφορμήν την εν τή γενική συναθροίσει τής 24ης Φεβρουαρίου γενομένην ταύτην πρότασιν· «οί επιτετραμμένοι θέλουσιν υποβάλει εις τούς οικείους αυτών περιοχικούς λόχους την άκλόουθον άπόφασιν. Εις τό πρώτον σημείον τής εις Παρισίους είόδου τών Πρώσων, άπαντα τά σώματα τής εθνοφυλακής υποχρεοϋνται όπως άμέσως μεταδώσιν ένοπλα εις τά συνήθη αυτών συνεντευκτήρια, ίνα κατόπιν επιτεθώσι του εισελαύνοντος επιδρομέως.» Η άπόφασις αύτη έγένετο δεκτή παμφηρεί.

Τούτό έστιν άντικείμενον λίαν λυπρόν, αλλά τό όποϊον όφείλομεν προκαταβολικώς να έξαντλήσωμεν, όπως μη και πάλιν επ' αυτού επανέλθωμεν. Ότι ή διοίκησις του Δήμου άπέρρευσε εν του κεντρικού κομητάτου και τής αδελφοποιήσεως διαφόρων ταγμάτων τής εθνοφυλακής, ότι τά αυτά πονηρά όρμέμψυτα, αι αυται νοστραι φιλοδοξίαι ήγαγον τούς ανθρώπους τούτους να εγκληματήσωσι πριν ή μετ' την 18ην Μαρτίου, ουδεμία περι τούτου άμφιβολία, καθότι άπασαι αι πράξεις αυτών τούτο επιβεβαίωσιν. Ούτω τά μέλη τής διοικήσεως του Δήμου, όταν κατέλαβον την εκκνεωθεισαν υπό τών άνδρών τής τακτικής κυβερνήσεως θέσιν, άπειραθήσαν τό πρώτον να τεθώσιν εις συγκοινωνίαν μετ' αυτών αρχηγών τών γερμανικών στρατευμάτων· ό στρατηγός von Pape και ό στρατηγός von der Thann δύνανται περι τούτου πολλά να καταθέσωσιν. Ο Αλαμπρινός Grousset, επιτετραμμένος τά έξωτερικά, πέμπει τόν Vinot συσταγματάρχην τών επιτελών, έδρεύοντα εν τή Στρατιωτική Σχολή, όπως κομίση τοίς αρχηγοίς του την διαβεβαίωσιν ότι ή διοίκησις του Δήμου πολεμεί κατά τών «Βερσαλλίων» και ουχι κατά τής Γερμανίας· κατόπιν δέ ΖΑΚ. ΑΝΘ. ΕΤΟΣ Γ'.

γράφει προς τόν Bergeret, όστις, ως γνωστόν έστι, έγνω να συνδυάση την άτομικότητά του μετ' αυτών καθηκόντων του ως στρατηγού, επιστολήν ουτως συντεταγμένην. «Προσφιλέστατέ μοι Bergeret, σε παρακαλώ όπως περιβάλης επισημότητά τινα τό διάβημα, όπερ ποιούμεν παρ' τω στρατηγού του 3ου σώματος τής πρωσικής στρατιάς. Πρόκειται να μάθωμεν επισήμως πότε οι Γερμανοί θα εκκνεώσωσι τά όχυρώματα τής δεξιάς όχθης, όπως μη επιτρέψωμεν την υπό τών Βερσαλλίων κατάληψιν αυτών. Τό επίσημον έγγραφον όφείλει να διαβιβασθή δι' αξιωματικού τών επιτελών ως κήρυκος, παρακολουθουμένου τουλάχιστον υπό διατάγματος. Υγεία και ισότης.» Ο στρατηγός von der Thann παρέλαβε πράγματι τό εν λόγω επίσταγμα και άπλως άπεκρίνατο ότι, ως προς τό ζήτημα τούτο, δέν ώφειλε ν' άποκριθῆ ή εις την εν Βερσαλλίαις έδρεύουσαν κυβερνήσιν. Άλλά τούτο δέν άρκει· ότε την 1ην Μαΐου 1871 ό Rossel ανηγoreύθη επιτετραμμένος τά του πολέμου, έσπευσε να καταβάλη πάσαν προσπάθειαν όπως τεθῆ εις συγκοινωνίαν μετ' αυτών Γερμανών ενπὶ τῷ σκοπῷ του ν' αγοράσῃ τοὺς ὑπ' αυτών εκζητηθέντας ίππους, ών έχρηξεν όπως αυτοσχεδιάση είδός τι ίππικόυ. Ούχ ήττον ενθυμούμεθα ότι ενώπιον του καταδικάσαντος αυτον εις θάνατον στρατοδικείου, ό Rossel έλεγεν. «Η γρήκη, ήν μοι ένέπνευσε η συνθήκη τής παραδόσεως, και τό μίσος, όπερ τρέφω κατά τής Γερμανίας, με έσυραν εις την άνταρσίαν, κατά την 19ην Μαρτίου.» Εύκολον ήμιν ό' απέβαινε να επαγάγωμεν πλείστα άλλα παραδείγματα· πλην τ' ανωτέρω αρκούσιν όπως αποδείξωσιν ότι ή προσχεδιασθεισα πάλη κατά του εισβαλόντος εις Παρισίους νικητού ήτο πρόφασις προς συγκαλύψιν σχεδίου προ πολλού ώριμάσαντος και λίαν ακριβώς προπαρασκευασθέντος.

Οὕτω ὑπὸ τὸν πῆλον τῆς αὐτῆς ἐκφυγῆς, δηλ. τοῦ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Πρώσσους ἀπὸ τοῦ νὰ καταλάβωσι τὰ πυροβόλα τῆς ἐθνοφυλακῆς; τὸ κεντρικὸν κομητᾶτον κατέσχε τηλεβόλα τινὰ, ἔστησεν αὐτὰ εἰς Belleville καὶ Montmartre, ἀπεποιήθη δὲ νὰ τ' ἀποδώσῃ εἰς τὸ κράτος πολὺν χρόνον μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐκκένωσιν τῶν Παρισίων, συνάψαν τοιοῦτοτρόπως πάλιν μὴ παρατωθεῖσαν ἢ τὴν 28^{ην} Μαΐου ἀνὰ μέσον τῶν ἐρειπίων καὶ τῶν σφαγῶν.

Τὸ κεντρικὸν κομητᾶτον παρενέβη ἐπισήμως κατὰ πρώτην φοράν τὴν νύκτα τῆς 26^{ης} πρὸς τὴν 27^{ην} Φεβρουαρίου, δίδον διαταγὰς, αἵτινες ἐξετελέσθησαν, εἰς τοὺς ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀξιωματικούς τῆς ἐθνοφυλακῆς τῆς ΣΤ'. ἡμιλογίας; ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὅπως ἀποδείξῃ τὴν δύναμίν του καὶ τὴν ἐνέργειάν του. Τοῦτο, διὰ τῶν ἐπιτετραμμένων του, ὀργάνωσε τὰς θορυβώδεις ὁμάδας τὰς παρελαυνούσας εἰς τὰ περιπόλια (boulevards), τὰς συναθροισμένους ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Βαστίλλης καὶ ἀδούσας περὶ τὴν στήλην τοῦ Ἰουλίου. Ἐκεῖ οἱ ἐθνοφύλακες, οἵτινες ἤδη ἀσμένως ἀπεκάλουν ἑαυτοὺς ἀμοσπόνδους, καὶ οἱ λειποτακτῆσαντες στρατιῶται, ἠδέλιφον, ἀντήλασσαν ἀνθοδέσμας ἐξ ἐρυθρῶν ἀμυράντων, καὶ ἐπευρήμον διὰ τῶν συγκεχυμένων αὐτῶν κραυγῶν τὸ αἰμόχρουν ράκος, τὸ ὅποιον ναύτης τις ἐνεπήγγυεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Δαιμονίου τῆς ἐλευθερίας. Ὁ τρομερὸν γεγονός, τὸ ὅποιον θὰ ἐφαίνετο ἀδύνατον ὅτι συνέβη ἐν ἐξηγητισμῷ ἔθνε, εἰάν δὲν ἐγινώσκωμεν ὅτι αἱ θρησκείαι, τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα καὶ ἡ ἠθικὴ εἰσὶν ἀνίκανα ὅπως ἐξελείψωσι ὀλοσχερῶς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὴν ζωὴν κατάστασιν, γεγονὸς τερατώδους, λέγομεν, ἀπέδειξεν αἴφνης εἰς τοὺς ἦττον δξυδερκεῖς εἰς ὅποιον βαθμὸν θηριωδίας περιήλθεν ἡ πεπωρωμένη μερὶς τῶν παρισιανῶν κατοί-

κων. Τὴν 26^{ην} Φεβρουαρίου, τὸ πλῆθος συνεσπειροῦτο εἰς τὴν πλατείαν τῆς Βαστίλλης, λίαν ζωηρῶν, θορυβῶδες, ἀνακράζον, καὶ περιελθὸν ἤδη, ὡς ἐκ τοῦ ἀπλοῦ συναθροισμοῦ, εἰς ἀπερίγραπτον νευροπάθειαν. Ἀρχαῖός τις διευθυντῆς τῆς ἀστυνομίας, ὀνόματι Vincenzini, ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπεδείχθη. Πληγείς τὸ πρόσωπον καὶ ἐξυβρισθεὶς ἐτρέπη εἰς φυγὴν καὶ κατόρθωσε νὰ καταφύγῃ εἰς τι καπνοπωλεῖον ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ἐκεῖθεν δὲ ἀπεσπάσθη ὑπὸ τακτικῶν στρατιωτῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ 21^{ον} καὶ 23^{ον} τάγμα τῶν ἀκροβολιστῶν, τάγμα τάχως σχηματισθὲν διαρκούσης τῆς πολιορκίας, δι' ὑπόπτων στρατιωτικῶν στοιχείων συλληθέντων ἐν Παρισίους. Ὁ Vincenzini ἐσύρθη μέχρι τοῦ φυλακείου, ὅπου ὁ ἀξιωματικὸς ἔθηκεν αὐτὸν εἰς ἀσφαλὲς μέρος καὶ διέταξεν ὅπως κλεισθῶσιν αἱ κιγκλίδες. Τὸ τυρβάζον πλῆθος ἐξημμένον ἄνευ προφηνούς αἰτίας ὤρμησεν εἰς τὸ φυλακεῖον, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ὀποίου ἀντέστη, καὶ ἀπεποιήθη ἐντόνω; νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν δεσμώτην του. Οὗτος ἀνεδείχθη πράγματι ἥρω; εἰπὼν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ φυλακείου. «Σὺ καὶ οἱ ὑπὸ τὰς διαταγὰς σου θὰ σφαγῆτε ἀνωφελῶς καὶ ἀνοίγων τὰς κιγκλίδας, παρεδόθη εἰς τὸν συρφετῶδη ὄχλον. Διαρκουσῶν δύο ὥρων, περιήγαγον αὐτὸν πέριξ τοῦ στυλοβάτου, καὶ ἔδερν τοσοῦτον σκληρῶς ὥστε τὸ πρόσωπόν του ἀπόλεσε τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ μορφήν. Ἐπειράθησαν νὰ τὸν ἀπαγχονίσωσιν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωσαν. Τὸν ἤγαγον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἔδρασαν αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, τὸν προσήλωσαν ἐπὶ σανίδας καὶ τὸν ἔριψαν εἰς τὸ ρεῦμα. Ἦτο ῥωμάλιος ἀνὴρ; «Ἐπρεπεν» εἶπεν αὐτόπτης μάρτυς, «νὰ ἐχῆ τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος λέοντος ὅπως δυνήθη ἔτι νὰ ποιήσῃ τελευταίαν ἀπόπειραν, μεθ' ὅσα βάσανα τῷ εἶχον ἐπιβάλλει.» Κατόρθωσε ν' ἀπαλλαγῆ τῶν δεσμῶν;

καὶ ἤχισε νὰ κολυμβᾷ ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν Σηκουῖναν, καθότι τὸν εἶχον ρίψει εἰς τὴν διώρυχα. Ἐν τούτοις ὁ ὄχλος ὀρμών ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, ἐλιθοβόλαι αὐτὸν καὶ ἐπάτασε διὰ πλίνθων ληφθέντων ἐκ τινος πλοιαρίου ἠγκυροβολημένου παρὰ τῷ κρηπιδώματι; ὁ κυβερνήτης προσκόπου πλοιαρίου τῷ ἔριψεν ἐπιπλεύστην, ὃν οὗτος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀρπάσῃ ἐξηθνεῖσθη, καὶ δὲν κατόρθωσεν ὅπως προσεγγίσῃ εἰς τοὺς σκόλοπας τοῦ χαρακώματος; ἐπλησίαζε τέλος εἰς τὴν ὄχθην, ὅτε ἀνθρωπὸς τις ἀνέωξε τὴν κεφαλὴν του δι' ἀρπαγοφόρου καμακίου, ἄλλος τις ἔριψεν αὐτῷ πλίνθον κατὰ πρόσωπον; ὁ δυστυχὴς ἐκινεῖτο ἀκαταλογίστως, πλέων μᾶλλον ἢ κολυμβῶν; ἐλαυνόμενος ὑπὸ τοῦ ρεύματος, κατέδυσεν ὑπὸ τὰ ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς νήσου τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου καθωρμισμένα ἀκάτια καὶ δὲν ἀνεφάνη πλέον. Τῷ ἀφῆρσαν τὸν ἐπενδύτην του, εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ὀποίου ἀνευρέθη τὸ χαρτοφυλάκιόν του, ὅπερ ἐξήτασαν μετὰ περιεργείας, καθότι ἐν αὐτῷ βεβαίως θὰ ἐφύλαττε τὸ μυστήριον τῶν «προδοσιῶν του.» Ἀνεγνώσαν ἀσημάντους λογαριασμοὺς ἐξῶδων, καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀπόφθεγμα, ὅπερ βεβαίως θὰ εἶχεν ἀντιγράψει ἐκ τινος ἠθικοθρησκευτικοῦ βιβλίου. «Ἀποφεύγετε τὸν ἀσεβῆ, καθότι ἡ πνοὴ αὐτοῦ δηλητηριάζει, ἀλλὰ μὴ μισῶτε αὐτὸν, καθότι τίς γινώσκει εἰάν ἦδη ὁ Θεὸς μετέβαλε τὴν καρδίαν του!» Διηγούνται ὅτι ὁ Κύρ. Βίσμαρκ, συνδιαλεγόμενος μετὰ τινος ἀμερικανοῦ ἐφημεριδογράφου, εἶπεν; «Οἱ Γάλλοι εἰσὶν Ἐρυθρόδερμοι.» Τί ὑπηνήττετο λέγων τοῦτο; Ὑπηνήττετο τὸν θάνατον τῶν στρατηγῶν Lecomte καὶ Clément Thomas, τοὺς ἐμπρησμοὺς τῶν Παρισίων, τὴν σφαγὴν τῶν ἐμῶν καὶ τὴν καταδίκην τοῦ Vincenzini;

(Ἔπειτα; συνέχεια)

Π. ΚΑΤΑΙΒΑΤΗΣ.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(Συνέχεια, ἔρα φυλ. ΣΤ')

Ὅτε αἱ ἀποσκευαὶ τοῦ πυροβολικοῦ ἄς οἱ παρ' αὐτῷ διατηρούμενοι Εὐρωπαῖοι διετάχθησαν νὰ παρασκευάσωσιν, ἦσαν ἐπὶ τέλος ἐτοιμαί, ὁ Θεόδωρος ἐβάδισε τὴν ὁδὸν τῶν Μαγδάλων. Ὁ καιρὸς τοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Δέβρα-Ταβὸρ, ὅπου ὁ ὑπὸ τῶν σωρῶν τῶν ἀτάφων πτωμάτων προξενηθεὶς λοιμὸς ἠπέιλει νὰ συζευχθῇ μετὰ τῆς σιτοδείας, ὑπελείπετο μόνον ὅπως τιμωρήσῃ τὸν Νέγους καὶ τοὺς τελευταίους δορυφόρους. Τῇ 10 Ὀκτωβρίου αὐτὸς ἔβαλε πῦρ εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῆς Δέβρα-Ταβὸρ, καὶ κατέστρεψεν ἅπαν ἐκεῖνο τὸ φρούριον, ἀφήσας μόνον ναὸν τινὰ ἐν ὀκοδόμῳ πρὸς ἀγνισμόν προηγουμένης ἱεροσυλίας τουπραθείσης εἰς Γόνδαρ.

Τὸ κίνημά του τοῦτο τῆς ὑποχωρήσεως ἀληθῶς ὑπῆρξε τὸ μεγαλειότερον τεράστιον ὅσον ποτὲ ἐξετέλεσεν; οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἤθελε διακυβεύσει ἑαυτὸν ἐν ἐκείνῳ τῷ κινδύνῳ, καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἀνθρώπος ἤθελεν ἐπιτύχῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπικίνδυνον διάβασιν τῶν ὀρέων ἄτινα ὑψούντο ἐνώπιόν του; ἐχρειάζετο ἅπασα ἡ ἐνέργειά του, καρτερία καὶ σιδηρὰ θέλησις ὅπως ἀψήφησῃ τις ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν.

Δὲν εἶχε μετ' αὐτοῦ πλέον τῶν πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν, ὅλων ἐν κακῇ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον καταστάσει, ἐξησθεμισμένον ὑπὸ τῆς πείνης ἢ ὑπέστησαν, δυσπρεστημένων καὶ καρραδοκούντων μόνον πρόσφορον περίπτωσιν ὅπως φύγωσι. Πρὸς τούτοις ἦτο ἀνάγκη νὰ προστατεύσῃ καὶ διαθρέψῃ περὶ τὰς τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα χιλιάδας σκευοφόρων, ἀνωφελῶν ὄντων ἢ ὀλίγης ὀφελείας.

Εἶχε πρὸς τούτοις ἑκατοντάδας τι-

νάς δεσμωτῶν ἵνα φυλάττη· ἐπὶ πλεόν
 ἀμεινον ποσότητα ἀποσκευῶν πρὸς με-
 ταφοράν, δεκατέσσαρα ἀμάξια μετὰ
 τῶν σχετικῶν πυροβόλων καὶ βομβοβό-
 λων, ἐξ ὧν ἐν τῷ περιφρημον «Σεβαστού-
 πολις», ἐζύγιζε δεκαπέντε ἕως δεκαεξή
 χιλιάδας λιτρῶν, καὶ δέκα κάρρα· τὸ
 πᾶν ἐμελλε νὰ ἐλκυσθῆ ὑπὸ ἀνθρωπίνων
 βραχιόνων διὰ μέσου ἐνὸς τόπου ἐστε-
 ρημένου ὁδῶν. Ὁ Θεόδωρος οὐδόλως
 ἐπέτρεψεν ἵνα παρεμποδισθῆ ὑπὸ πάν-
 των τῶν κωλυμάτων τούτων. Ἐβράνη
 ἐπὶ τινὰ χρόνον ὅτι ἀνεκτήσατο ὅλας
 τὰς προτέρας του ἀρετὰς, καὶ μετεχει-
 ρίσθη μεζίονα περισκέψην ὡς πρὸς τοὺς
 ὀπαδοὺς του. Αἱ ἡμερησίαι πορεῖαι του
 ἦσαν βραχυτάται, οὐχὶ πλέον ἐνὸς καὶ
 ἡμίσεος ἢ δύο μιλίων. Ἐν μέρος τῶν
 δυνάμεων του ἐξεκίνησε ἐνωρὶς καθ' ἐ-
 κάστην πρωΐαν, φέρον μεθ' ἑαυτοῦ τὴν
 βαρυτέραν ἀποσκευὴν, ἔλκον τὸ πυρο-
 βολικόν, καὶ προστατεύον τοὺς ἀκολου-
 θοῦντας τὸ στρατοπέδον ἀπὸ τῶν προσ-
 βολῶν τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες περιε-
 πόλουν πάντοτε εἰς τι διάστημα ἀπ' αὐ-
 τοῦ, παραφυλάττοντες εὐνοϊκῆν τινὰ πε-
 ρίστασιν ὅπως ἐκδικηθῶσιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ
 τοῦ αὐτοκράτορος δι' ὅλα τὰ δυστυχῆ-
 ματα ἅτινα ὑπέμεινον ὑπὸ τὰ κράτος
 του ἄλλο μέρος ἔμενον ὀπίσω ἵνα φυλάτ-
 τη ὅ, τι δὲν ἠδύνατο νὰ μετακομισθῆ, καὶ
 κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πρώτων πα-
 ραπομπῶν ἅπαντες ἀνεχώρουν πρὸς τὸν
 ὀρισμένον τόπον διὰ τὸν καθημερινὸν
 σταθμὸν, φέροντες παρ' ὅ, τι δὲν συμμε-
 τέσχε τῆς πρώτης παραπομπῆς. Ἄλλ' ἡ
 ἡμερησία ἐργασία δὲν ἐτελείονεν οὕτω·
 ὅ μὴ ὅλως ὀριμος αἶτος ἠύξανεν εἰς
 τοὺς παρὰ τὴν ὁδὸν ἀγρούς· ὁ Θεό-
 δωρος ἐδίδε τὰ παραδειγμα εἰς τοὺς
 ἄλλους, συλλέγων στάχεις ἔτι χλοά-
 ζοντας, καὶ ἐλλεπιζῶν τούτους ἐν ταῖς
 χειρσὶ, καὶ εὐχαριστοῦμενος ἐκ τῆς λι-
 τῆς ἐκείνης τροφῆς ἐπήγαυε πρὸς τὸν
 πλησιέστερον ῥύακα ἵνα σβῆσῃ τὴν δι-
 ψάν του. Ἰδοὺ πῶς διήλθον ἀπάσας
 τὰς ἡμέρας ὁ ἡλαττωμένος στρατὸς τοῦ
 Θεοδώρου ἐκ Δέβρα-Ταβόρ εἰς Κεκέον

(Checheo), συζευγνόμενος εἰς τὰ σχοι-
 νία ἀντὶ ἵππων καὶ ἡμιόνων τῶσιν σπα-
 νιζόντων τότε ἐν τῷ στρατοπέδῳ, αἰτί-
 ποτε προσέχοντες εἰς τόπον ἀπαξάπαντα
 ἐξεγνηγερμένον, ἄνευ προμηθειῶν, μὴ
 ζῶν ἢ μὲ σίτον χλοερὸν ἀπεσπασμένον
 παρὰ τῶν ἄκρων τῶν ὁδῶν, ἄνευ ἀνα-
 κωχῆς ἡμέρας, ἄνευ ἀναπαύσεως νυ-
 κτός· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἦτο πορεία μονα-
 δικῇ ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς ἱστορίας.

Οἱ αἰχμαλῶτοι εἶχον κάκιστα, πολ-
 λοὶ ἐξ αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι, ἠ-
 σαν σιδηροδέσμοι χειρῶν καὶ πόδας, καὶ
 εἰς ἀποβαίνη τὰ μάλιστα ἐπίπονον τὸ
 νὰ κάμνη τις μόνον ὀλίγα βήματα ἐν
 τοιαύτῃ καταστάσει, τί τάχα δύναται
 νὰ ἦνε ὅταν τις ἀναγκάζεται νὰ ἐλκη-
 ται μετ' ἐκείνων τῶν σιδήρων ἐπὶ ἐν
 μίλιον ἢ δύο ἐπὶ ἀποτόμου ἐδάφους;
 Καθ' ἕκαστην ἢ κυρία Φλάδ καὶ ἡ κυρία
 Ρόζενβαλ, μόλις φθάνουσαι εἰς κατα-
 φύγιον, ἐπανέπεμπον τοὺς ἡμιόνους τῶν
 ὀπίσω χραισιμεύουσαι τοῖς Εὐρωπαῖοις·
 μετὰ τινὰ δὲ καιρὸν, ποιήσαντος τοῦ
 κυρίου Στάιγκερ φόρεμα πολυτέλες διὰ
 τὴν μεγαλειότητά του, ἀφῆρθησαν ἐκ
 τῶν χειρῶν τὰ σιδήρα τῶν πέντε Εὐ-
 ρωπαίων αἰχμαλῶτων. Αἰτησάντων τῶν
 Ἰθαγενῶν δεσμωτῶν ἵνα τοῖς ἐπιτραπῆ
 ὅπως ὀχληθῶσιν, ἡ Α. Μεγαλειότης γνω-
 ρίζουσα ὅτι εἶχον χρήματα, τοῖς ἀπῆν-
 τήσεν ὅτι παρεχώρει τοῦτο εἰς ἐκείνους
 οἵτινες ἠθέλον τῷ στείλῃ ἐν δολλάριον.
 Ἐπρεπε νὰ κακοφανῆ εἰς τὸν Θεόδωρον
 ὅτι νύχαριστέτο εἰς τὸ ποταπὸν τοῦτο!
 Μερικοὶ συνηγοροῦντες εἰς τὸ αἰτη-
 μά του· καὶ χάριν τινῶν δῶρων προσε-
 νεχθέντων εἰς τοὺς κατάχους τῶν ἡμιό-
 νων, ἐπέτυχον ἑλαφρὰν ἀνακούφισιν
 τῶν παθῶν των.

Ὁ Θεόδωρος ἐστάθη τινὰς ἡμέρας
 εἰς Ἀϊθανκάβ (Aibankab) ἵνα ἀνα-
 παύσῃ τοὺς ἀνθρώπους του. Ἐκεῖ πλη-
 σίον ὑφῴνται δύο σωροὶ πατρῶν, ὀνο-
 μασθέντες ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ Κίμρ-
 Δευγέα, Kimr Dengea, λίθοι μαρτυ-
 ρίας. Οἱ ἐγγχώριοι διηγοῦνται περὶ
 ταῦτου τὸ ἐξῆς ἱστορικόν. — Βασι-

λισσά τις τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐπὶ κε-
 φαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς ἐξεστράτευσε
 κατὰ τῶν Γάλλας· πρὸ τῆς ἀναχωρή-
 σεως, διέταξεν εἰς ἕκαστον τῶν στρα-
 τιωτῶν τῆς, διαβαίνοντα ἐκεῖ, νὰ θέσῃ
 πέτραν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς
 εἰς νέου τοὺς διέταξε νὰ ἀνυψώσουν ἄλ-
 λον σωρὸν ὀλίγον μακρὰν τοῦ πρώτου.
 Ὁ πρῶτος σχηματίζει μέγαν ὄγκον,
 ἀπεναντίας δὲ ὁ δεύτερος εἶναι πολὺ
 ἐλάσσων, τοῦτο ἐγνωστοποίησε πρὸς τὴν
 βασιλίσσαν ὁπόσον σοβαραὶ ἐγένοντο
 αἱ ἀπώλειαί τῆς, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν
 ἀπετόλμησε πλέον κατὰ τῶν Γάλλας.

Εἰς Κίμρ-Δευγέα ὁ Θεόδωρος ἀπῆν-
 τησε συνοδίαν ἐμπόρων ἄλατος πο-
 ρευομένην εἰς Γόδζαμ, καὶ τοὺς ἠρώ-
 τησε διατί ὑπῆγαυον παρὰ τοῖς ἐπα-
 ναστάταις καὶ οὐχὶ παρ' αὐτῶ. Ὁ ἀρ-
 χηγὸς τῆς συνοδίας ἀπήντησεν ἐλευ-
 θέρως ὅτι ἤκουσαν ἐμπόρους τινὰς λέ-
 γοντας ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης συνείθιζε
 νὰ καίη ζῶντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐ-
 πομένως ὅτι ἐφοβοῦντο νὰ υπάγῃσι νὰ
 τὸν εὐρωσιν. «Εἶναι ἀληθές, τῷ εἶπεν ὁ
 Θεόδωρος, εἰμὶ φαῦλος ἀνθρώπος, ἀλλ'
 εἰς σῆς εἶχετε ἐμπιστευθῆ καὶ ἔλθη
 παρ' ἐμοί, ἠθέλον σὰς μεταχειρισθῆ κα-
 λῶς· ἀλλ' ἀφοῦ προτιμάτε τοὺς ἀντάρ-
 τας, γνωρίζω νὰ σὰς παρακωλύσω νὰ
 υπάγετε νὰ τοὺς συναντήσητε.» Κατέ-
 σχε τὸ ἅλας καὶ τοὺς ἡμιόνους, ἔκλει-
 σεν ἅπαντας τοὺς ἐμπόρους εἰς κενὴν
 οἰκίαν, τὴν περιέζωσεν ἐκ ξηρῶν ξύλων,
 ἐτοποθέτησε φύλακας παρὰ τὴν θύραν
 καὶ ἐπέβαλε πῦρ.

Οἱ χωρικοὶ τοῦ Γαχέντε, Gahente,
 εἰς οὗς ὁ Θεόδωρος προσήνεγκεν ἀμνη-
 στεῖαν ἠρνήθησαν νὰ τὴν δεγθῶσι· τρεῖς
 εἰδημοσίευσεν προκήρυξιν, δι' ἧς προσέ-
 φερεν εἰς αὐτοὺς εὐλακρινῆ συγχώρησιν,
 ἐν ἐπέστρεφον πρὸς αὐτόν. Ἐπὶ τέλους
 ὅμως τῷ ἀπήντησαν ἱερεῖς ἵνα μάθωσι
 τοὺς ὄρους του, ἐδέχθη κάλλιστα τοὺς
 ἱερεῖς ἐκείνους, καὶ τοὺς εἶπεν ὅτι δὲν
 ἠθέλον εἰσελθῆ εἰς τὸ διαμερίσμα των·
 ἐζήτει μόνον τινὰς προμηθείας, πλὴν,
 ἵνα δικιμάσῃ τὴν εὐλακρινεῖάν των, ἐ-

κάστη κώμη ὄρειλε νὰ πέμψῃ ἐν σπου-
 δαῖον πρόσωπον, ὅπως διακινῆ ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ ἄχρι τῆς ἐκ Βεγέμδερ ἀ-
 ναχωρήσεώς του. Ἡ τύχη ἠβέλησεν
 ἵνα οἱ χωρικοὶ ἀρνηθῶσι νὰ συμμορφω-
 θῶσι μετὰ τὰς αἰτήσεις του. Ὁ Θεόδωρος
 ἦτο ἀρκετὰ φρόνιμος ὥστε νὰ μὴ δια-
 κινδυνεύσῃ ἐν ταῖς κοιλάσιν αὐτῶν ἡρ-
 κέσθη νὰ λεηλατῆ εἰς ὀλίγην ἀπόστα-
 σιν ἐκ τῶν ἰδίων στρατοπεδεύσεων,
 καὶ ἔκαυσε ζῶντας προτοῦ νὰ ἀναχω-
 ρήσῃ, πτωχούς τινὰς δυστυχεῖς οἵτι-
 νες ἐστάθησαν τόσῳ ἀπλοῖκοι ὥστε νὰ
 ἐπανακαυθῶσιν ἐπὶ τῆς πίστεως τῆς
 προκηρύξεώς του.

Ὁ Θεόδωρος ἐφθασε τὴν 22 Ὀκτω-
 βρίου εἰς τοὺς πόδας τῆς ὄρθιας ἀνα-
 βάσεως τῆς ἀγούσης ἀπὸ Βεγέμδερ εἰς
 Κεκέον. Ἀχρι τοῦ σημείου ἐκείνου ἡ
 ὁδὸς δὲν ἦτο ἀπολύτως κακῆ· ἀλλ' ἡ-
 δὴ ἔτερον τεῖχος ἐκ βράχων σχεδὸν κα-
 θέτων ἠγείρετο ἔμπροσθεν του, καὶ ἡ-
 ναγκάσθη νὰ πηδήσῃ ὑπερμεγέλεις πέ-
 τρας, νὰ τάμῃ ὁδὸν διὰ τοῦ βασανίτου
 λίθου, ὅπως δυνηθῆ νὰ οδηγήσῃ τὰ ἀ-
 μάξια του, τηλεβόλα καὶ οἰκίους ἐπὶ
 τῶν πεδιάδων τοῦ Ζεβίτε, Zebite, κει-
 μένων ἀνωτέρω.

Τῇ 15 Δεκεμβρίου, τελειωθείσης τῆς
 ὁδοῦ, διέταξε νὰ προχωρήσῃ ἡ τοῦ πυ-
 ροβολικοῦ τοῦ ἀποσκευῆ ἐπ' ἐκείνου τοῦ
 ὑψιπέδου, ὅπου ἐστρατοπέδευεν ἐπι-
 τινὰς ἡμέρας. Οἱ τῶν ὑψωμάτων ἐκεῖ-
 νων χωρικοὶ, νομίζοντες ὅτι ὁ Θεόδω-
 ρος οὐδέποτε ἠθέλε δυνηθῆ μετὰ τὰ κω-
 λύματα ἅτινα ἔσχε μεθ' ἑαυτοῦ νὰ
 φθάσῃ ἕως ἐκεῖ, καίτοι ἦσαν ἔτοιμοι
 νὰ φύγῃσι εἰς τὴν ἐλαχίστην ἐνδειξιν,
 δὲν εἶχον μεταφέρει οὔτε τὰ κτήνη
 των οὔτε τὸν σίτον· οὔτω ὁ Θεόδωρος,
 τὸ πρώτον μετὰ τινὰς μῆνας ἠδυνήθη
 νὰ προμηθευθῆ ζωοτροφίας διὰ τὸ μι-
 κρόν του στρατεύμα καὶ ἔτι νὰ κάμῃ
 τινὰς προμηθείας διὰ τὸ μέλλον. Ἐκ
 Ζεβίτε εἰς Γουαδέλαν, Wadela, ἡ ὁδὸς
 ἦτο φύσει καλῆ, εἰς τρόπον ὥστε εὖς
 τοῦ τελευταίου τούτου διαμερίσματος,
 τὸ ἔργον ὅπερ εἶχεν ἐνώπιόν του τῷ

ἦτον εὐκολον Εἰς ἐκεῖνο δὲ τὸ ὄροπέδιον ἔφθασε τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ μηνός, καὶ ἐστρατοπέδευσε εἰς Βέτ-Χορ, Beth-hor.

Ἄλλ' αὐτὸ ὕπερ ἔπρεπε τότενὰ κάμη, πάντα ἄλλον ἀπ' αὐτὸν ἤθελεν ἀπελπίσῃ· καίτοι δὲν εὐρίσκετο πλέον τῶν πεντήκοντα μιλίων ἀπὸ τῆς ἄμβας του τῶν Μαγδάλων, ὥφειλε πρὶν δυνηθῆ νὰ ἀναπαυθῆ ἐκεῖ, νὰ σκάψῃ ὁδὸν ἵνα καταβῆ δύο κρημνοὺς βαθεῖς ἐξακόσια μέτρα, νὰ διέλθῃ δύο ποταμοὺς καὶ νὰ ἀναβῆ ἀκόμη δύο ἀποτόμους θέσεις καθέτους. Ἦρχισεν ἠαυτὸς τὸ ἔργον· καθήμενος ἐκαμεν ὁδὸν ἧτις ἤθελε τιμῆς μηχανικὸν εὐρωπαϊόν, ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ τοὺς ὄλους του, πυροβόλα κτλ. εὗρε τὸ μέσον νὰ ληλατήσῃ, καὶ ἐκράτησε μακρὰν διὰ μόνον τοῦ ὀνόματός του τοὺς ἀρχηγούς ἐπαναστάτας τοῦ Λάστα καὶ Σχόα, Shoa, οἵτινες ἀμφοτέρωθεν ἐνέδρυσον τὰς κινήσεις του. Τῆ 10 Ἰανουαρίου ἤρχισεν τὴν κατάβασίν του, ἔφθασεν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Διεδδάλε, Djeddale, τὴν 28 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἀναρριχηθεὶς δὲ ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου κρημοῦ, ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ Δαλάντα τὴν 20 Φεβρουαρίου 1868.

Ἠκολούθησαμεν ὀλίγον πρότερον τὸν Θεόδωρον ἐν ταῖς περιπέτειαις τῆς τελευταίας του ἐστρατείας, ἕως τῆς ἐν τοῖς περιγύροις μας ἀφίξέως του. Ἐν τῷ μεταξῷ τούτῳ, ἔσχομεν ὀλίγας μετ' αὐτοῦ συγκοινωνίας. Οἱ ταχυδρομοὶ περιέτερχον μὲ μεγίστην δυσκολίαν, καὶ ἐκ φόβου μῆπως αἱ ἐγγράφοι ἀνταποκρίσεις του πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῆς ἄμβας πέσωσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀνταρτῶν, εἶχε μόνον ἐσχάτως στείλῃ ἀποστόλους διὰ ζώσης.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ, ὥφειλε νὰ γινώσκῃ ἤδη ἀπὸ πολλῶν μηνῶν τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἀγγλῶν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας κίνησιν. Ἄλλ' ἔνεκα τῆς δεινῆς θέσεώς του αὐτὸς ἐνέκρινε φρόνιμον νὰ διατηρήσῃ τὴν σιωπὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Μόνον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Φεβρουαρίου αὐτὸς ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν κύριον Φλάδ, καὶ λαβὼν αὐτὸν κατὰ μέρος τῷ εἶπε. «Ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων μοι εἴχετε κομίση ἐπιστολήν, καὶ οἵτινες ἠπέλουν νὰ ἔλθωσιν, ἀφίκοντο, ἀποβάντες εἰς Ζούλαν (Zoula) ἐκ τῆς πεδιάδος τοῦ Σάχε, (Sale).»

Ἡμεῖς εἴχομεν εἰδοποιηθῆ τοῦτο ἀπὸ τῆς 13 Δεκεμβρίου· οὐδέποτε θέλω λησμονήσῃ τὴν εὐνοϊκὴν ἐκείνην χρονίαν. Οὐδεὶς ἔραστής ἐδοκίμασέ ποτε τοσαύτην ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει ἐπιστολίου ἐπὶ μακρὸν ἀναμενομένου ἐκ τῆς ἐρωμένης του, ὅσον ἐγὼ ἐδοκίμασα, ὅτε τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνέγνω τὴν ἀκριβῆ καὶ βαρυντικὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀνδρείου φίλου μας, στρατηγῶν Μερεγουέδερ. Τὰ στρατεύματα εἶχον ἀποβῆ! ἀπὸ τῆς 6 Ὀκτωβρίου, οἱ ἀνδρεῖοι μας συμπατριῶται ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς, ἧτις μὲν ἔβλεπεν αἰχμαλώτους· τὸ πᾶν ἦν ἐτοιμὸν διὰ τὴν πορείαν τῶν στρατευμάτων· τὰ συντάγματα ἐγκατέλειπον τὰς ἄχθας τῆς Ἰνδίας· ἤδη τινὰ ἐπροχώρου διὰ τῶν Ἀβουσσινικῶν Ἀλπεῶν ὕπερ μας ἀπαλλάξωσιν ἢ ἐκδικήσωσιν. Ἡ εἰδησις αὕτη μᾶς ἐφαίνετο καθ' ὕπερβολὴν φαῖδρᾶ, ἀληθῆς ὑποτιθεμένη· τὴν δυνάμεθα νὰ τὴν πιστεύσωμεν δυσκόλως. Μετ' ὀλίγον αἱ σκληραὶ δογμασίαι μας ἐλάμβανον πέρας! ἢ ἐλευθερία ἢ ὁ θάνατος! ἢ σκληροτάτη γῆ συνέφερε κάλλιον τοῦ νὰ ἐξακολουθῶμεν νὰ ζῶμεν ἐν αἰχμαλωσίᾳ; Ὁ Θεόδωρος ἐμελλε νὰ ἔλθῃ· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο; Δὲν ἦτο ἐκεῖ ὁ Μερεγουέδερ; Γινώσκοντες ὅτι τὰ στρατεύματά μας διωκοῦντο παρὰ τοῦ Νάπιερ καὶ Στάβελεϋ, ἠδυνάμεθα ἄλλο τι νὰ αἰσθανθῶμεν ἢ περιφρόνησιν τῶν βασάνους αἵτινες μᾶς περιέμενον. Ἡμεῖς ἤμεθα ἐτοιμοὶ πρὸς πάσας τὰς ὁδύνας, ὡς καὶ τὸν θάνατον, ἐὰν αὕτη ἐμελλε νὰ ἦεν ἡ τύχη μας. Δὲν ἤθελεν ἀποκατασταθῆ τὸ γέ-

τρον τῆς Ἀγγλίας; Δὲν ἤθελε πλέον χυθῆ ἀτιμωρητὶ τὸ αἷμα τῶν τέκνων τῆς. Εὐνοσκομεθα εἰς μίαν τῶν στιγμῶν ἐκείνων τῆς μέθης τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἃς ὀλίγοι ἔχουσι δοκιμάσῃ· θέλουσι μόνον μᾶς ἐννοήσαι ἐκεῖνοι οἵτινες μετὰ πολλοὺς μῆνας ἠθικῆς ἀγωνίας προσεβλήθησαν ὑπὸ αἰφνιδίου χαρᾶς. Ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ συναντηθῶμεν μετὰ τῶν ἀνδρείων συμπατριωτῶν ἡμῶν μᾶς ἐνεψύχου. Τοὺς παρεκλούθουμεν διὰ τῶν νοσῶν ὀμμάτων καὶ τοὺς νύχαριστοῦμεν διὰ τῶν καρδιῶν ἔνεκα τῶν μόχθων καὶ τῶν στερήσεων ἕνεκα τῶν ὑπομεινῶν πρὸ τοῦ νὰ ἀποκαταστήσωμεν ἐλευθέρους τοὺς αἰχμαλώτους. Δις διήλθομεν τὰ χριστούγεννα καὶ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐν σιδήροις εἰς Μάγδαλα· ἀλλὰ πλήρεις ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν ἐλευθερίαν μας, ἐνεωρῶμεν τότε μεθ' ἡδονῆς τὸ μέλλον, ἐλπίζοντες νὰ διέλθωμεν τὰς προσεχεῖς ἑορτὰς ἐν τῇ πατρίδι μας.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης παρελήθον ὀλίγα ἑβδομάδες χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰδησις τις ἐκ τῆς παραλίας περὶ τῶν προσῶν τοῦ στρατοῦ μας· πότε μὲν εἴχομεν μικρὸν τι γραμματίον ἐρραμμένον ἐν τοῖς ἐνδύμασι χωρικοῦ τινος, ὅστις ἔφερε τὰ εἰσοδήματά του εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς ἄμβας· πότε δὲ προφορικὴν ἀγγελίαν ἐμπειστευμένην εἰς ἀσραλῆ τινὰ κατὰ σκοπον. Τοιοῦτοτρόπως δὲ διαδοχικῶς ἐμάθομεν τὴν ἀφίξιν εἰς Ζούλαν (14) τοῦ σὶρ Ροβέρτου Νάπιερ τὴν 3 Ἰανουαρίου, τὴν μεταφορὰν τῶν ἀγγλικῶν στρατοπεδεύσεων πέραν τῶν διόδων τοῦ Σενάφε, (Senafe), τὸν Φεβρουαρίου· τὴν συνέντευξιν καὶ τὴν συμμαχίαν τοῦ στρατηγοῦ μετὰ τοῦ Κάσσα, ἡγεμόνος τοῦ Τίγγρ καὶ ἀσπόνδου ἐχθροῦ τοῦ Θεοδώρου· τὴν ἐκπληξιν τῶν Ἀβουσσινῶν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἐλεφάντων μεταφερόντων τὸ πυροβολικόν μας, καὶ τὴν χα-

ρὰν τῶν χωρικῶν οἵτινες ἐχαιρέτων, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κλήρου, τὴν διάβασιν τῆς στρατιᾶς μας μετὰ χοροῦ καὶ ἄσματα, ὡς ἐποίουν οἱ Ἑβραῖοι πρὸ τῆς κιβωτοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν μεγάλων ἀπελευθερώσεων.

(ἰκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΠΟΤΟΥ

ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

Τὰ συμπόσια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀρτυρόμενα μὲ διαφόρους τερπνοὺς διαλόγους, ἰλαρυνόμενα μὲ μουσικὴν, ὄρχησιν καὶ μὲ ἄλλα παντοειδῆ παίγνια καὶ ἀστεϊεύματα, παρίστων θέαν λαμπρὴν καὶ χάριν εἰς ἄκρον εὐφροσύνον· ἢ δὲ χάρις καὶ εὐφροσύνη αὕτη τῶν ἡθῶν καὶ ὁ τρόπος τῶν τοιοῦτων συμποσίων συνέτεινε νὰ καθιστᾷ, ὅσον τὸ δυνατόν, τὰς περιγραφικὰς εἰκόνας αὐτῶν τερπνοτάτας καὶ λίαν εὐτυχεῖς, ὁποῖας ἀπαντᾷ τις ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἷον τὴν φυσικὴν καὶ τερπνοτάτην διήγησιν τοῦ Ἐσνοφῶντος, ἧς ἡ ζωηρότης καὶ τὸ κύρος τῆς ἀληθείας πείθει ἡμᾶς ὅτι ἀναγινώσκουμεν γεγονότος τινὸς ἐξιστόρησιν, τὰς πνευματώδεις καὶ φαντασιᾶς πλήρεις παραστάσεις τοῦ Πλάτωνος, ὧν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἀγούσιν ἡμᾶς εἰς λήθην, ὅτι λόγοι τόσον θαθέως στηριγμένοι εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἀγάπης καθ' ὀρισμένον καὶ μόλιμον σχέδιον διασταθμῶντες εἶνε ἀδύνατον νὰ ὦσι ποτὲ αὐτοσχέδιοι. Οἱ διάλογοι οὗτοι ἐπιδεικνύοντες τόσην ἀγχίνειαν καθίστων ὅλους περιττὸν πᾶν ἄλλο εἶδος ψυχαγωγίας, καὶ ἥσαν ὄντως σπανιώτατο· εἰσὶ τινες δοξάζοντες, ὅτι ἔπρεπεν ὅλοι οἱ φιλοσοφικοὶ διάλογοι νὰ ἐξορισθῶσιν ἀπὸ τὰς δημόφιους τῶν εὐθύμως συμποσιαζόντων περὶ τούτων διαρρηθῆν ἀποφαίνεται ὁ Πλούταρχος ἀμὴ δεῖν ὡς περ οἰκοδέσποιναν ἐν οἴνῳ φηέγγεσθαι φιλοσο-

(14) Παραλίος πόλις τῆς Ἀβουσσινίας (*).

φίαν.» Ἀλλὰ καὶ ὅπου κατέφευγον οἱ συμπίπται εἰς ἀθύρματα καὶ ἄλλα μέσα ψυχαγωγικὰ, τὴν διάχυσιν ἐδημιουργεῖ τὸ ἴδιον αὐτῶν πνεῦμα, καὶ δὲν ἐφθάνον ποτὲ εἰς τὴν παθητικότητα ἐκείνην, ὡς ἐν Ρώμῃ, ἐνθα ποικίλα ἀκροάματα καὶ θεάματα ἀναγνώσεως καὶ πολύφωνοι συμφωνίαι, ἀγῶνες πυγμαῆς καὶ ἄλλαι κομικαὶ διασκεδάσεις ἐπλήθρουν τὰ κενὰ τοῦ δείπνου, καὶ ἡ τοῦ καλοῦ ἀγευστία ἐπροχώρει τόσον μακρὰν, ὡς τε καὶ αὐτοὶ οἱ διάλογοι τοῦ Πλάτωνος δραματικῶς παριστάνοντο, κατὰ τὸν Πλούταρχον, καὶ μετεποιοῦντο εἰς ἀηδεῖς διατριβάς, οἷας καταλέγει ὁ Δημοσθένης περὶ τῆς αὐλῆς τοῦ Μακεδόνα Φιλίππου· «λοιοῦς δὲ περὶ αὐτὸν αὐλητὰς καὶ κβλάκας καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, οἷους, μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ἡμᾶς ὀνομάσαι. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ καὶ γὰρ οὐδ' ἐνθένδε πάντες ἀπῆλθον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγαστέρους ὄντας, Καλλιᾶν ἐκείνων τὸν δημόσιον καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχυρῶν ᾄσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τοῦτους ἀγαπᾶ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.» Ἡ συνδιάλεξις ἦτο ποικίλη, ἡ δὲ παρρησία ἡ εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ἀθηναίους προσιδιάζουσα φαιδρότης καὶ εὐθυμία, ἡ εὐτυχῆς ἐκείνη τῆς ψυχῆς διάθεσις, ἧτις ἦτο προχειροτάτη εἰς σκώμματα καὶ ἐπιτυχῆ ἀστειεύματα, ἐπροξένουν εἰς τὰ συμπόσια τῶν ἀρχαίων χάριν ἐξαιρέτων. Τὸ ἀντίθετον ὅμως τῶν εὐθυμῶν ἐκείνων εἰκότων τῶν συμπόσιων, εἰς ἃς κυριεῖε ἡ εἰρήνη, συνοδευμένη με ἐρεσχελίας καὶ ἀγχνίους ἀμφισθητῆσεις παριστάνει τὸ τοῦ Λουκιανοῦ, συμπόσιον τῶν Λαπιθῶν ὅπερ εἶνε πληρῆς χαρακτηρισμῶν ἐπιτυχῶν καὶ ἀστειοτάτων.

Τοιαύτην εἰκόνα σχεδὸν παρίστων τὰ συμπόσια τῶν ἀρχαίων ἤδη εἰσερχόμεθα εἰς τὴν περιγραφὴν τὸ πρῶτον

τῆς βρώσεως δηλ. ποία ἡ τροφή, ποσάκις ἔτρωγον καὶ πῶς ἐκάθητο.— Ἡ κυριώτερα τροφή τῶν Ἑλλήνων ἦτον ὁ ἄρτος, οὗτος κατεσκευάζετο ἢ ἀπὸ σίτου ἢ ἀπὸ κριθῶν ὁ ἀπὸ κριθῶν ἐλέγετο ἄλφιτον, ἐκ δὲ τῆς κατασκευῆς τοῦ σίτου ἦν καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ὁ μετὰ ζύμης γενόμενος καὶ ὀπτόμενος ἐν κλιβάνοις ἐλέγετο ζυμίτης, ὁ δὲ ἄζυμος ἐν τῇ ἀνθηρακίᾳ ὀπτόμενος, ἡ ὀσοδίτης. Ὁ ἄρτος ἐφέρετο συνήθως εἰς κάνιστρα ἐξ ἰτέας ὀνομαζόμενα κατὰ. Εἶχον δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἄρτου ὀνομαζόμενον μάζα, κατασκευαζόμενον ἀπὸ ἄλευρον καὶ ἑλαιον. Ὁ ψὸν δὲ οἱ ἀρχαῖοι εἶχον πᾶσι, ὅτι ἔφρε καὶ ἔτρεφεν ἡ Ἑλλάς γῆ, ὀλιον ὄσπρια, ἐλαίας, λάχανα, τυρόν κρέας δὲ βόσιον, ἄρνειον, ὑσιον, ὀρνίθειον. Οἱ Ἕλληνες ἐν γένει ἔτρωγον τὸ κρέας τῶν ζῴων ὀπτόν, καὶ πολλὰ σπανίως βραστόν· πρὸς δὲ καὶ ἰχθυήσθιον, οὗς κατ' ἀρχὰς δὲν ἠγάπων ἀλλὰ κατόπιν ἐγένοντο ἀρεστοὶ εἰς αὐτοὺς, ἰδίως δὲ τὰς ἐγγελείς, ἃς παρσκευάζον με τεύτλα, καὶ τὰς ἐκάλουν ἐγγελείς ἐντετευτλανωμένας. Συχνάκις ἤσθιον καὶ τεταριχευμένους χυθιάς, ἐξ ὧν ἐπρότιμον τὸν σαλμόν καὶ τὴν τριχίδα. Ἐχρῶντο δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ τραπέζῃ καὶ διάφορα γλυκὰ ἢ ὀπώρας ἄτινα ὀνομαζόντο τραγήματα, τρωκτὰ, ἐπιδορπίσματα καὶ πέμματα. Μετὰ τὴν τράπεζαν ἐγένοντο καὶ ἄλλα διάφορα ἠδέα πρῶτα μάλιστα οἶον κάρυα, ἀμύγδαλα, σταφίδας, σταφυλάς, ρόας, φοίνικας καὶ πρὸς δὲ διάφορα εἶδη πλακουντίων. Τὸ θρίτον ἦτο πλακούντιον τι συγχεόμενον ἀπὸ βούτυρον, ὡς, μέλι καὶ ἄλευρον· τὸ μυτιαιτὸν φαγητόν συγχεόμενον ἀπὸ τυρόν, σκόροδο καὶ ὡς τὸν πυραμοῦν κατασκευαζόμενον ἀπὸ ἐψημένον σίτον καὶ μέλι· τὸ σησαμοῦντα, τὸν ἄνυλον, ἀπὸ λεπτοσίντινον ἄλευρον, τὴν ἰγρίαν, ἀπὸ μέλι καὶ σισάμιον, τὴν μελιτοδίαν, τὸ αἰνοῦντα, κτλ. Ἐκ τῶν χωρῶν

ρίφημοι ἦσαν αἱ Ἀθηναὶ διὰ τὰ ζυμωτικά των, ἡ δὲ Καππαδοκία δι' εἰδός τι ἄρτου κατασκευαζομένου ἐκ γάλακτος, ἐλαίου, ἄλατος καὶ σιτίνου ἄλευρου ἡ Βοιωτία διὰ τὰς ἐγγελείς τῆς ἡ Εὐβοία διὰ τὰ μῆλάτης ἡ Φοινίκη διὰ τοὺς φοίνικας τῆς ἡ Κόρινθος διὰ τὰ κυθώνια τῆς, καὶ ἡ Νάξος διὰ τ' ἀμύγδαλά τῆς.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγένοντο τρεῖς τῆς ἡμέρας συνήθως.

1) Τὸ πρῶτ' ὅτε ἠγείροντο ἐκ τῆς κλίνης, συνείθιζον νὰ τρώωσιν ἄρτον βεβρεγμένον εἰς ἄκρατον οἶνον=ἀκράτισμα. 2) τὸ ἀριστον δηλ. φαγητόν περὶ τὴν μεσημέριαν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων των· καὶ 3) τὸ δεῖπνον δηλ. ἑσπερινὸν φαγητόν καὶ ἡ κυρία τροφή. Τοῦτο διηρεῖτο εἰς τρία διακεκριμένα μέρη α.) εἰς δείπνου προοίμιον, ὅπερ συνίστατο ἀπὸ κραμβολάχανον, ὡς, ὀστρίδια, οἰνόμελι κλ. β.) εἰς δείπνον, ὅπερ περιείχεν ἀφθονωτέραν καὶ στερεωτέραν τροφήν καὶ γ.) εἰς δευτέραν τράπεζαν, ἧτις συνίστατο ἀπὸ παντοδαπὰ γλυκὰ. Οἱ Ἕλληνες εἶχον δύο εἶδη συμπόσιων, τὴν εἰλαπίνην, ἡ εὐωχίαν, ἧτις ἐγένετο διὰ δαπάνης ἐνός· καὶ τὸν ἔρανον, ὅστις ἐγένετο διὰ δαπάνης ὄλων τῶν παρόντων. Ὅσοι δὲ παρευρισκόμενοι εἰς τὸν ἔρανον δὲν συνεισέφερον, ὀνομαζόντο ἀσύμβολοι, καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ ποιηταὶ καὶ ἄλλοι ὅσοι ἤρχοντο πρὸς διασκέδασιν τῶν συμπότων. Δειπνοῦντες οἱ Ἕλληνες συνείθιζον καθήμενοι ἐπὶ δίφρου περὶ τράπεζαν, εἶτα δὲ κατακείμενοι εἰς κλίνην. Ὁ Ὀμηρος ἀναφέρει τρία εἶδη καθισμάτων· τὸν δίφρον, χωρητικὸν δύο ἀνθρώπων· τὸν θρόνον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὄρθιοι, ἐχόντες τοὺς πόδας των ἐπὶ τινος ὑποποδίου, ὀνομαζόμενον θρήνης· τὸν κλινισμόν, ἐφ' οὗ ἐκάθητο, κλίνοντες ὀλίγον πρὸς τὰ ὀπίτω· ὁ τρόπος δὲ καθ' ὃν ἐκάθητο εἰς τὰ συμπόσια ἦτον ὁ ἐξῆς. Ἡ τράπεζα ἐτίθετο ἐν τῷ μέσῳ, περὶ αὐτὴν δὲ ἦσαν αἱ κλῖναι ἐσκεπασμέναι με ὕψωμα ἢ τάπητα, ταῦτα ὀνομα-

ζοντο στρώματα. Ἐπὶ τούτων δὲ ἐκάθητο οἱ ξένοι, στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ἀριστερῶν βραχιόνων των, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην, καὶ τὰ νῶτα ἐνίοτε ἐστηριγμένα εἰς προσκεφάλαια· ὅτε δὲ ἐκάθητο πολλοὶ, τότε ὁ πρῶτος ἐκάθητο εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος, ἔχων ἀπλωμένους τοὺς πόδας του ὀπίσω τινῶν τῶν δευτέρου, τοῦ δευτέρου ἡ κεφαλὴ ἔκειτο κάτω τοῦ στήθους τοῦ πρῶτου, οἱ δὲ πόδες του ἐτίθεντο ὀπίσθεν τῶν νῶτων τοῦ τρίτου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκάθητο ὁ τρίτος, ὁ τέταρτος, ὁ πέμπτος κλ. Ἡ τράπεζα ἐστηρίζετο κοινῶς εἰς τρεῖς πόδας, καὶ ἦτο πολλὰ ἀπλή· ἀλλ' αἱ τράπεζαι τῶν πλουσίων ἦσαν ἐνίοτε περιβεβλημέναι με χρυσοῦν καὶ ἀργυρον, καὶ ἴσταντο ἐπὶ ἐνὸς ποδῆς ἐλεφαντίνου, καὶ ἐγγεγλυμμένου εἰς σχῆμα λέοντος ἢ ἄλλου ζώου. Κατὰ τινὰ νόμον τοῦ Σόλωνος δὲν ἠδύνατό τις νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὰ συμπόσια περισσότερα τῶν τριάκοντα ἀτόμων, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν ἀτόπων, ἄτινα ἠδύνατο νὰ συμβῶσιν εἰς τὰς πολυαριθμοῦς συναθροίσεις. Ἀρχὴ τῆς ὀνομαζομένης Γυναικονόμοι, ἦτο διωρισμένη νὰ περιέρχεται τὰ συμπόσια καὶ νὰ ἀριθμῇ τοὺς κεκλημένους· ὅσους δὲ εὗρισκε πλείονας τοῦ προσδιωρισμένου ἀριθμοῦ τοὺς ἀπέβαλλεν ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν τελευταῖον. Π. χ. Χαίρεσθων ὁ παράσιτος εἰς γάμον ἄκλητος εἰσελθὼν, καὶ κατακλιθεὶς ἔσχατος, καὶ τῶν Γυναικονόμων ἀριθμούντων τοὺς κεκλημένους, καὶ κελευόντων αὐτὸν ἀποτρέχειν ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τριάκοντα ἐπόitus, ἀριθμεῖτε δὴ, ἔφρ, πάλλιν ἀπ' ἐμοῦ ἀρξάμενοι. (Ἀθήναιος). Πρὶν ἀναλάβῃ ὁ μάγειρος τὴν ὑπηρεσίαν ἐνὸς συμπόσιου ὄφειλε νὰ ἐγγραφῇ παρὰ τῶν Γυναικονόμων διὰ νὰ τοὺς πληροφορῇ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσκληθέντων ἀτόμων· ἰδοὺ πῶς ἀποφάνεται ὁ Μένανδρος περὶ τούτου.

Παρὰ τοῖς Γυναικονόμοις δὲ τοὺς ἐν τοῖς γάμοις Διακονοῦντας ἀπογεγράφαι πυθόμενος Πάντας μαγείρους κατὰ νόμον καινόν τινα,

ἵνα πυνθάνωνται τοὺς κεκλημένους; ἔάν Πλείους τις ὢν ἕξοστιν ἐστιῶν τύχη.

Ἐλθὼν. . .

Ἐν τοῖς συμπόσιοις οἱ ξένοι ἦσαν ἐνδεδυμένοι ἐνδύματα λευκά ἢ ἄλλου τινὸς λαμπροῦ χρώματος, ἐστεφανωμένοι μὲ στεφάνους ἀνθέων, καὶ ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ἠλειμμένην μὲ ἀρωματικὰ ἔλαια· συνειθίζον πρὶν καθήσασαι νὰ πλύνωσι τὰς χεῖράς των μετὰ ἐκάστην τράπεζαν καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον. Πρὶν δ' ἀρχίσῃ τὸ συμπόσιον προσέφερον ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ θυσιάαν εἰς τὴν Ἑστίαν, τὴν πρώτην τῶν ἐφροστίων θεῶν, καὶ εἰς ἄλλους θεοὺς, καὶ τέλος σπονδὴν εἰς τὴν Ἑστίαν.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς βρώσεως ἐρχόμεθα εἰς τὴν πόσιν ἐν γένει.

(τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον.)

B. ΒΙΘΟΥΚΑΣ.

ΕΚΕΙΝΗ ΝΥΜΦΗ ΕΓΩ ΝΕΚΡΟΣ.

Εἶναι νύξ θαθεῖα, νύξ θερινή, καὶ πλατύνωμαι εἰς ἔρημον δάσος. Ἄκρα ἡσυχία ἐπικρατεῖ, οὐδ' ἡ ἑλαχίστη ἀνέμου πνοὴ ταρασσὶ τὴν ἰσχυροῦσαν φύσιν καὶ μικρὰ νέφη διεσπαρμένα εἰς τὸν ὀρίζοντα οὐδὲ ὁδῶς ἐμποδίζουσι τὴν σελήνην νὰ διαχέῃ παντοῦ τὸ ὠχρὸν καὶ μελαγχολικὸν αὐτῆς φῶς. Πλανῶμαι ἀσκόπως μὴ τολμῶν οὐδὲ λέξιν νὰ προσφέρω, φοβούμενος μὴ ταραξῶ τὴν νεκρικήν, οὕτως εἰπεῖν, ταύτην σιγὴν καὶ ἀναπολῶν παρελθούσαν εὐτυχίαν, εὐτυχίαν ἥτις φεῖ! πολὺ ταχέως μ' ἐγκατέλιπε ὦ! ναί, ἀναπολῶ ἐκείνην ἥτις νῦν μακρὰν ἐμοῦ ἴσως μὲ ἐλησμόνησεν.

Αἴφνης ὁ οὐρανὸς σκοτίζεται, μελαγχολικὰ νέφη καλύπτουσι τὴν σελήνην ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ διαδέχονται τὴν πρὸ μικροῦ ἡσυχίαν καὶ ραγδαία καταπίπτει βροχή. Τρέμω ἐνώπιον τῆς μανίας ταύτης τῶν στοιχείων καὶ τρέχω

ζητῶν ἄσυλον ὅπως προφυλάξω ἐμαυτὸν ἀπὸ τῆς καταγίδος. Διακρίνω εἰς ὀλίγων ἀπ' ἐμοῦ ἐπιμάτων ἀπόστασιν μικρὰν καλύβην ἀμυδροῦς φωτιζομένην καὶ ὁρμῶ πρὸς αὐτὴν ἄλλ' ἵσταμαι ἀκίνητος πρὸ τῆς εἰσόδου, τὸ θάρρος μου ἐκλείπει, φοβοῦμαι νὰ εἰσέλθω.

—Τίς ἄρα ἔγε κατοικεῖ εἰς ταύτην τὴν ἐρημίαν; ἠρώτων κατ' ἐμαυτόν.

Ὁ οὐρανὸς μαίνεται, ἡ βροχὴ πίπτει ἔτι ραγδαιοτέρα καὶ ἄπολλομι.

Ἀναλαβὼν τὸ θάρρος μου εἰσέρχομαι εἰς τὴν καλύβην καὶ διακρίνω εἰς μίαν αὐτῆς γωνίαν ἐξηλωμένον ἐπὶ πεπαλαιωμένης ἑδρας γιγαντιαίου γέροντα, τοῦ ὁποίου ἡ ἀγρία μορφή μοι ἐμπνέει φρικτὴν, οἱ πύρινοι αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ ἀγριαπῶς μὲ ἀτενίζουσιν, αἱ ἀνωρθωμένα τρίχες τοῦ ὀμοιάζουσιν ὄφεις ἐτοίμου νὰ μὲ καταπνίξωσι, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου του φαίνεται ἐζωγραφισμένον αἶσθημα ἀγρίας χαρᾶς.

Ἴσταμαι ἀκίνητος καὶ τρέμων ἐνώπιον τῆς ἀπαισίας ταύτης μορφῆς τοῦ ἀνθρώπομορφου τούτου θηρίου, τὸ αἷμα μου παγώνει εἰς τὰς φλέβας μου καὶ ἐκ τοῦ φόβου μου οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ν' ἀποσύρω ἀπ' αὐτοῦ δύναμαι.

Αἴφνης διὰ φωνῆς ἡπίας καὶ μὴ ἀρμοζούσης εἰς τὸν χαρακτήρα τοῦ προσώπου του μοι λέγει:

Τίς εἶσαι, ἄνθρωπε; τί ζητεῖς ἐν ταῦθα;

Ἡ φωνὴ μου ἐξέλιπε, δὲν δύναμαι νὰ τῷ ἀπαντήσω, μόνον αἰσθάνομαι τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας καὶ θέλω νὰ φύγω, ἀλλ' ἀδύνατον.

—Κάθησον, μοι λέγει, μὴ φοβῆσαι. Καὶ μοι ὑπέδειξε μέγαν λίθον, ἐφ' οὗ ἀκουσίως μου ἐρρίφθη μᾶλλον ἢ ἐκάρθησα.

—Τίς εἶσαι; μοι ἐπαναλαμβάνει, τί ζητεῖς;

—Δυστυχῆς ὄρφανός πλανηθεὶς εἰς τὸ δάσος ἐζήτησα ἄσυλον ὅπως προφυλαχθῶ ἀπὸ τῆς ἐπελθούσης κατα-

γίδος, τῷ ἀπήντησα διὰ φωνῆς τρεμοῦσης καὶ μόλις τῶν χειλέων μου ἐξερχομένης.

—Ἀλλὰ τί ἐζήτετε νύκτα εἰς τὸ δάσος;

Δὲν ἐγνώριζον τί ν' ἀπαντήσω.

—Ἐπλανώμην. . . ἐζήτουν. . .

—Ἐζήτετε τί;

—Τὴν ἐρημίαν.

—Τὴν ἐρημίαν; ἀλλὰ θὰ πάσχεις, ναί, φαίνεσαι πάσχων πολὺ· σὲ προδίδει ἡ φυσιογνωμία σου. Ἐξηγήθητι εἰς ἐμὲ, ἴσως δυνήθω νὰ σοὶ φανῶ χρήσιμος.

—Ἀλλὰ τίς εἶσθε;

—Μὴ ἐξέταξτε, θὰ μάθητε. Ἐν τούτοις λέγε.

—Δὲν ἔχω τίποτε.

Ὁ ἀποτρόπαιος γέρον σείσται ἐπὶ τῆς ἑδρας του καὶ διὰ φωνῆς ἀγρίας

—Ἀγνοεῖς, μοι λέγει, δυστυχῆς ἄνθρωπε, ὅτι ἐνώπιόν μου ὄφειλε νὰ καταπίπτῃ ὁ πέπλος τῆς μυστηριότητος; ἀγνοεῖς ὅτι ὁ ριπτόμενος ὑπὸ τῆς τύχης του ἐδῶ ὄφειλε τὰ πάντα νὰ ἐξομολογήται. Τὰ πάντα γνωρίζω, εἶμαι μάντις. . . Τὸ ἀκούεις;

Ῥίγος μὲ κατέλαβε, ἔτρεμον ἐνώπιον τοῦ θηρίου τούτου καὶ ἀπαισία ἰδέα, ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, μοι ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν.

—Συγχωρήσατέ με, τῷ λέγω, συγχωρήσατέ με, σεβαστέ γέρον.

—Νὰ σὲ συγχωρήσω; ὁ ἐρχόμενος ἐδῶ εἶναι ἀσυγχώρητος, εἶμαι. . . ἀλλ' ἄς μὴ σοὶ εἰπῶ τίς εἶμαι. Δὲν ἐζητα ἐν κοινῇ ἀνθρώπων, ἔζησα καὶ ζῶ μόνος ἐν τῇ ἐρημίᾳ καὶ γνωρίζω πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνοντα, ναί, τὰ πάντα γνωρίζω καὶ τὸ πεπρωμένον ἐκάστου. Μισῶ τοὺς ἀνθρώπους, εἶμαι ἀποτρόπαιος, τὸ βλέπεις, τὸ ἀναγνωρίζεις. Τρέμεις ἐνώπιόν μου, δεῖλὸς, καὶ λειποθυμεῖς; Ἐκαστος συλλογισμός μου εἶναι συλλογισμὸς μανίας καὶ ἀγρίων παθῶν, θέλω νὰ κορέσω τὴν δίψαν μου δι' αἵματος, διψῶ αἷμα.

Ἐνώπιόν μου καταπίπτουσι βασιλεῖς, ἰσχυροὶ, οἱ πάντες τέλος. Δὲν φοβοῦμαι τὸν

θάνατον διότι δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει.

Ἦμην ἀναίσθητος ἐκ τοῦ τέρπου μου καὶ δὲν ἐβλεπον ἐνώπιόν μου.

Μετριάσας τὸ αὐστηρὸν καὶ τὸ ἀγριὸν τῆς φωνῆς του ὁ γέρον

—Σὲ λυποῦμαι, μοι λέγει, μὴ φοβῆσαι, σύνελθε, θὰ σοὶ εἰπῶ μόνον τὸ πεπρωμένον σου καὶ θὰ φύγῃς ἐντεῦθεν.

—Σὰς εὐχαριστῶ. . . ἀλλὰ. . .

—Ὅτι σοὶ εἰπῶ τὸ πεπρωμένον σου.

Ἀγαπᾶς, τὸ γνωρίζω διότι τίποτε δὲν μὲ διαφεύγει ὑπῆρξες ἀτυχῆς εἰς τὸν ἔρωτά σου ἔπλανασσο εἰς τὸ δάσος καὶ ἀνεπόλεις τὴν παρελθούσαν εὐτυχίαν σου, τὰς εὐτυχῆς ἐκείνας ἡμέρας, ἃς διήρξασσο μετ' ἐκείνης εὐρίσκεισαι, δυσ-

τυχῆς, εἰς ἀμηχανίαν καὶ ἀγνοεῖς ἂν εἴσετι σὲ ἀγαπᾶ καὶ ἂν ἐπιτέλους σὲ ἐνθυμήται. Ἐγὼ θὰ σοὶ εἰπῶ τὰ πάντα.

Ἄφρονες ἄνθρωποι, πόσον πλανᾶσθε!

—ὦ! πρὸς Θεοῦ, λέγετε ἀφοῦ γνωρίζετε, ὀμιλήσατέ μοι περὶ ἐκείνης, ἢ λατρεύω καὶ εἶπατέ μοι ἂν μὲ ἀγαπᾶ, ἂν μὲ ἐλησμόνησε, ἂν ζῇ εὐτυχῆς.

—Δύσμοιρε, ἐὰν ἐγνώριζες. . .

—Τί; λυπηθῆτέ με καὶ εἶπατέ μοι ἂν μὲ ἐνθυμήται διότι ὑπέφερα καὶ ἔπαθα πολλὰ δι' αὐτὴν. Δὲν δύναμαι νὰ τὴν λησμονήσω, ἡ πάλουσα καρδιά μου εἰς αὐτὴν ἀνήκει καὶ ἡ μαγευτικὴ εἰκὼν τῆς εἶναι θαθεῶς κεχαραγμένη ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

—Τὸ γνωρίζω, ἄφρον.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ βλέπω τὴν δυστυχίαν, εἰς ἣν περιῆλθον μακρὰν αὐτῆς. Σὲ ἀγαπῶ, μοι εἶλεγε, καὶ ἡ καρδιά μου ἐπληροῦτο χαρᾶς, ἡμὴν εὐτυχῆς ἡ οὐκία τῆς παντοῦ μὲ ἀκολουθεῖ καὶ ἐνίοτε τὴν βλέπω φαιδρὰν, ἀθῶαν, οἷαν τὴν ἐγνωρίζω. Λέγετε, σεβαστέ γέρον, ἀφοῦ γνωρίζετε, ὀμιλήσατέ μοι περὶ αὐτῆς; παιδίον ἐπιῆμην τότε ὁ ἀτυχῆς, ὅτε ἠσθάνθη τὸν πρῶτον παλμὸν τοῦ ἔρωτος, τὸν τέως ἀγνωστον εἰς ἐμέ· παρήλθον ἐκτοτε χρόνοι ἀρκετοὶ καὶ δὲν ἴσχυσαν νὰ τὴν λησμονήσω. ὦ! ἄς ἐπανεβλεπον αὐτὴν, εἶπατέ μοι, θὰ τὴν ἐπανιδῶ; θ' ἀ-

πολαύσω τῆς εὐτυχίας ταύτης; Ποταμούς δακρύων ἔχουσα, πλὴν φεῦ! ἡ τύχη δὲν μοι επέτρεψε νὰ τὴν ἴδω. Ἐξηντλήθη πλεόν, θάινω εἰς τὸν ὄλεθρον, τὸ βλέπω· τί νὰ πράξω; θ' ἀπελπισθῶ.

— Ἄφρονες ἄνθρωποι!

— Εἶπατέ μοι περὶ αὐτῆς· τὸ γνωρίζει ὅτι πάσχω; μὲ ἀγαπᾷ;

— Ὅχι σοὶ εἶπω καὶ σίγησον πλέον, μοὶ λέγει μὲ ὕψος ἐπιβλητικόν, μεθ' ὃ ἐγερθεὶς συρίζει τρίς καὶ κτυπᾷ κατὰ γῆς τὸν πόδα· τοῦτου δὲ γενομένου ἠνοιχθῆ ἐνώπιον ἡμῶν χάσμα σκοτεινόν.

— Ἀκολουθεῖ μοι, μοὶ λέγει.

Τὸν ἠκολούθησα μὲ τρέμοντα βήματα, κατηρχόμεθα λιθίνην κλίμακα ἀλλὰ δὲν ἔβλεπον τίποτε, τὸ σκότος ἦτο πυκνόν.

— Στῆθι, μοὶ λέγει αἴφνης.

Ἔστην ἐντρομος, ἀελπις καὶ ἀγνοῶν τὸ πέρας τῶν βατάνων μου.

— Ὅχι φοβήθη; δι' ὅ,τι καὶ ἀνίδης;

— Ὅχι, σὰς θεδαλιῶ.

Ἄνοιγει τότε παραπέτασμα καὶ ἰδοὺ φαίνεται, θεὸς μου! ἀφ' ἐνὸς μὲν γάμος οὐτινος νόμῳ ἦτο ἐκείνη, νυμφίος δὲ ἄγνωστος, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἰερεῖς κηδεύοντες νεκρὸν, ποῖον; ἐμέ.

Ἐπεσα λειπόθυμος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος καὶ συνελθὼν εὐρέθη μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν καλύβην.

— Δειλὸ ἐφοβήθη;

— ὦ ναί! ἐτρόμαξα πολὺ

— Διὰ τὸν δὲν πρέπει νὰ ζήσης.

Καὶ διὰ συρίγγματος ἐνεφανίσθη ἄρα φρικαλέος τὴν μορφήν, κρατῶν ξίφος τὸ ὅποιον ὕψος ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου καὶ . . . ἐξυπνῶ περίτρομος.

Ἦτο ὄνειρον!

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἰουνίου 1877.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. . .

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ

ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ

Ἐνῶ τὸ παρὸν φυλλάδιον ἔκλειτο ὑπὸ τὰ πιεστήρια, ἐπληροφορήθημεν μετὰ ζωηρᾶς ἀγαλλιᾶσεως ὅτι ὁ εὐπαιδευτος ἡμῶν φίλος Κ. Π. Καταιβάτης, πέμψας σὺν ἐπιστολῇ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐν τῷ ἡμετέρῳ περιοδικῷ καταχωριζομένης μεταφρασῆς του πρὸς τὸν συγγραφέα Κ. Maxime du Camp, ἔλαθε παρὰ τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρός, ἐν Baden-Baden νῦν διατρίβοντος, ἐπιστολὴν οὐ μόνον κολακευτικὴν διὰ τὸν Κ. Καταιβάτην, ἀλλὰ καὶ λίαν τιμῶσαν τὴν πατρίδα ἡμῶν, δι' αἰετοπεθερῶν Κ. du Camp διὰ τοῦ ἡμιπροπεστάτου αὐτοῦ καλλίμου ἀνεδείχθη ἐνθερμος συνήγορος. Διὰ τῆς μεταφρασῆσεως λοιπὸν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης σπεύδομεν νὰ κοσμησωμεν τὸ ἡμέτερον φύλλον ἐξωτερικεύοντες συνάμα τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸν Κ. Καταιβάτην, παρασχόντα ἡμῖν εὐμενῶς τὴν ἄδειαν τῆς δημοσιεύσεως. Ἐν τούτοις, πρὶν ἢ παραθέσωμεν τὴν ἐν λόγῳ ἐπιστολὴν, δὲν νομίζομεν ἀπὸ σκοποῦ νὰ συνοψίσωμεν ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸν βίον, τὰ ἔργα καὶ τὸν γραμματολογικὸν χαρακτήρα τοῦ γάλλου συγγραφέως. Ὁ Κ. Maxime du Camp, ἔξοχος λογογράφος, ποιητὴς καὶ καλλιτέχνης, ἄγει νῦν τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας του γεννηθεὶς τῷ 1822 ἐν Παρισίοις Υἱὸς διακεκριμένου χειρουργοῦ, μέλους τῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας προῶρως ἀποθανόντος, περιηγήθη κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ νεότητητα τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τοῦ 1849 μέχρι τοῦ 1851, φωτογραφῆσας τὰ μᾶλλον ἀξιοπεριέργα τῆς Αἰγύπτου, τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κεθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποίησιν, ὁ Κ. du Camp ἀνήκει εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἐγέλου ἐγκαινισθῆν ἢ μᾶλλον ὑποδειχθῆν καλλιλογικὸν σύστημα, τὸ ἀποκηρύττον τὴν μυθολογίαν καὶ ἐν γένει

ναὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς κλασικῆς σχολῆς, καὶ περιορίζον τοῦ λοιποῦ τὴν ποίησιν εἰς τὴν ἐξίμνησιν τῆς βιομηχανίας, εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς ὕλης. Τὰ συγγράμματα τοῦ Κ. Maxime du Camp, ἰδρυτοῦ τοῦ σπουδαιοτάτου περιοδικοῦ «*Επιθεωρήσεις τῶν Παρισίων*», εἰσὶ τ' ἀκόλουθα· Ἀπομνημονεύματα Ἀυτοκτόνου (1853), Νεῖα ἄσματα (1855), ὁ Εὐνούργος (1856), Αἰ ἐξ Περιπέτειαι, (1859), αἱ Παισιότητες μου (1859), Ἄσματα τῆς ὕλης (1859), Αἱ Ὠραταί τέχναι ἐν τῇ ἐκθίσει, (1867) τὸ δὲ νεώτατον αὐτοῦ πόνημα, ὅπερ ἐπεσπάσατο τὸν γενικὸν θαυμασμὸν καὶ διήγειρε τοσοῦτον ζωηρὸν ἰνδιαφέρον, ἐστὶ τὸ ἐπιγραφόμενον «*Παρισιοί*», ἔχουν σειρά μελετῶν ἐπὶ τῆς μεγαλοπόλεως, ἐν αἷς, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται ἐμβριθέστερον παντὸς μέχρι τοῦδε καινωσιολόγου ἢ ποιητικολόγου καὶ εἰκονικώτερον παντὸς ποιητοῦ τὸ ἐπώδυνον καὶ δυσεπίλυτον ζήτημα τῆς θανατικῆς ποινῆς.

(Σημ. Ζ. Α.)

Βάδεν-Βάδεν, 1 Σεπτεμβρίου 1877 Ε.Ν

Κύριε,

Ἐλαβον τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν καὶ τὰ δύο φυλλάδια τοῦ «*Ζακύνθου Ἀρθάου*», ὅπερ εὐηρεστήθητε νὰ μοὶ ἀποστείλητε. Μεγάλην μοὶ διέγειρε συγκίνησιν καὶ εὐγνωμοσύνην ὁ κόπος ὃν ἀνελάβετε, μεταφράζοντες τὸ πόνημά μου περὶ τῶν κατὰ τὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου παρισινῶν δεσποτήτων καὶ καθιστῶν τῆς με τοιοουτοτρόπως γνωστὸν εἰς τὸ νοῦμον κοινὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἐγὼ πάντοτε ὑπῆρξα ἐνθερμος συνήγορος τῆς ὑμετέρας πατρίδος, ἅτε δυνθῆεις κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν τῇ πρώτῃ μου νεότητι, ἔχουν κατὰ τὸ 1851, μακρὰν περιουσίαν μου, νὰ ἐκτιμῶμαι ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοῦς πόρους, τὴν ζωτικότητα καὶ τὸ μέλλον αὐτῆς. Βαθέως λοιπὸν ἠδύνομαι ὁ-

ρῶν τὴν πτωχὴν γαλλικὴν μου πεζογραφίαν μεταφερομένην εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣν οἱ θεοὶ ἐλάλησαν.

Ἡ ἐν τῇ «*Επιθεωρήσει τῶν δύο Κάσμων*» δημοσιευθεῖσα σειρά περιλαμβάνει ἐξ ἄρθρα, ὧν τὸ τελευταῖον ἐκδοθήσεται τὴν 1 Ὀκτωβρίου. Δὲν ἀφηγήθη ἐν μόνον πιθανὸν γεγονός, ἀλλὰ πάντοτε γεγονότα ἀποδεικνύματα. Ὅλον μου τὸ ἔργον ἐρεῖδεται ἐπὶ αὐθεντικῶν ἐγγράφων· ἐφρόντισα δὲ πάντοτε νὰ μετριάσω καὶ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ὅπως μὴ παράσχω τὸ δικαίωμα εἰς οὐδένα νὰ μὲ κατηγορήσῃ ἐπὶ ὑπερβολῇ. Ἀπασαί αἱ διαμαρτυρήσεις, ἅς ἔλαβον, κατεχωρίσθησαν ἐν τῇ «*Επιθεωρήσει*» αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ ἀνυπόστατον αὐτῶν θέλει ἀποδείξει ὑμῖν τὴν αὐστηρὰν ἀκρίβειαν τῆς ἀφηγήσεώς μου.

Δέξασθε, σὰς παρακαλῶ, Κύριε, τὴν ἐκφρασιν τῆς μᾶλλον ἐξιδιασμένης ὑπολήψεώς μου.

MAXIME DU CAMP.

ΜΙΑ ΠΑΝΙΣ ΓΥΛΤΟΣ.

Ἐπὶ τῆς Δδο: Μ.

Ἄγνωστος πότε ἐγεννήθη. Πρὶν ἢ ὑπάρξω, τὰ σχηματίσαντά με στοιχεῖα ἔπλεον ἐντὸς βρεστοῦ στοιχείου ἀενάως κινουμένου καὶ ἀδιακόπως ἀνανουμένου. Ἐὰν τότε δὲν ὑπῆρχόν τοῦλάχιστον ἀνα ἕκαστον λεπτὸν προσήγγιζον εἰς τὴν ζωὴν. Ἀνεφάνην τέλος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἔκτενος κυανῆς θαλάσσης. Ὁ ἥλιος ἐξήκοντιζε τὰς πυρίνους ἀκτίνάς του. Μία ἐξ αὐτῶν μ' ἐθώπευσεν ἦτο ἡ πρώτη μου αἴσθησις. Ἐξατιμῆσθαι ὑπὸ τοῦ θερμογόνου τῆς τοῦ ἡλίου ἀκτίνος ἀνυψώθη εἰς τὸν αἰθέρα, καὶ μόνη περιεπλανώμενη ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἡμῶν ὅλως ἐνθουσιώδης, κατεχόμενη ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς ἐλευθερίας.

Ἐξηκολούθουν ν' ἀναβαίνω πάντοτε ἀραιουμένη και μεταφερομένη ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων. Μετετρέπηεις λευκὴν νεφέλην και διέτρεχον τοὺς οὐρανοὺς, θεωροῦσα κάτωθι ἐμοῦ ὅλα τὰ πράγματα τῆς γῆς, ἐκτενεῖς-θαλάσσας, ὡς ἐκείνην, ἣν εἶχον ἐγκαταλείψει, νέσους, στερεὰς, ποταμούς, δάση, κοιλάδας και ὄρη.

Εἶδον ἑτέραν νεφέλην λευκὴν, ὡς ἐμέ. Ἦλκυσεν ἡ μία τὴν ἄλλην, συνανώθημεν και ἠγαπήθημεν ὡς δύο διδυμοὶ ἀδελφαί.

Ἐκτοτε ἐμένομεν ἀμφοτέραι συνηνωμένοι ἔχουσαι τὰς αὐτὰς ἐπιθυμίας και τὸν αὐτὸν βίον. Ἀγνοῶ πόσον χρόνον ἤμεθα οὕτω εὐτυχεῖς, ὅταν ἡμέραν τινὰ ἔντρομοὶ εἶδομεν πλησιάζον ἡμᾶς ἄγχιον μέλαν νέφος. Εἰς μάτην ἠθέλωμεν γὰρ τὸ ἀποφύγωμεν ἔτρεχε ταχύτερον ἡμῶν και μᾶς ἔφρασε συμπαρασύρθημεν ὑπ' αὐτοῦ. Οὕτως ἀπεχωρίσθη τῆς προσφιλοῦς μοι νεφέλης. Φεῦ! ἔκτοτε δὲν τὴν εἶδον πλέον. Ὅλα τὰ ὄντα μὴ δὲν ἔχουσι και αὐτὰ, ὡς ἡ βανὶς τοῦ ὕδατος, μᾶς στιγμῆς εὐδαιμονίαν ἐν τῇ ὑπάρξει αὐτῶν;

Τὸ μέλαν νέφος μὲ παρέσυρεν ὡς αἰχμάλωτον αὐτοῦ, μ' ἔκαμε γὰρ διατρέξω ἀπείρους ἀποστάσεις, ὅτε μὲν ἐνόμιζον ὅτι ἔτρεχε γὰρ ἐγγίστη τὸν ἥλιον, ὅτε δὲ ὅτι προσῆγγιζε τὰς κορυφὰς τῶν ὄρων. Ἐπὶ πλείστας ἡμέρας περιπλανωμένη μετ' αὐτοῦ ἐδιωκόμην ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς και ἐξ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν.

Ἄλλ' ὁ σκληρὸς τύραννός μου και αὐτὸς ἐπίσης κατεδιώχθη ὑφ' ἑτέρου νέφους ἰσχυροτέρου και μελανωτέρου τὸ ἐφοβήθη, ὡς ἐγὼ ἐφοβήθη αὐτό. Τὸ μέγα νέφος μᾶς ἐπλησίασε και ἠσθάνθη πράγματα μέχρι τοῦδε ἄγνωστά μοι. Ὅτε μὲν μετεβαλλομένη εἰς πάγον, ὅτε δὲ ἐξητμίζομένη ἐντὸς χειμάρρου πυρός ὑπέκυπτον εἰς παραδόξους ἐλξεις αἰτινες μὲ συμπάρευσον μακρὰν εἰς τοὺς οὐρανοὺς και μ' ἐπανάφερον εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀποχωρήσεώς μου. Γέλος μετεσχῆ-

ματίσθη εἰς μικρὰν χάλαζαν και εἰσέειδεν δύναμαι γὰρ ἐννοῆσά πῶς ὁ ἀήρ ἠδύνατο γὰρ μὲ φέρη. Ἐβλεπον ἔκλαψιν φωτὸς, ἤκουον ὑποκόφους ψόφους, θροντὰς ἀνηχούσας, παρατεινομένους μυκηθμούς. Ἀκολούθως ἔμαθον ὅτι ἦσαν ἀστραπαί, θρονταὶ και κεραυνοί. Ἐν ἐμαυτῇ περιεῖχον τὴν θύελλαν και ὑπέφερον ὡς ὑποφέρουσιν οἱ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς θίαια πάθη.

Ἐν τούτοις ἤγγικε στιγμή τις καθ' ἣν τὸ μέλαν νέφος ἐν ᾧ εὐρισκόμην ἐπέφερετο ταχύτερα πρὸς ἕτερον νέφος ἐπίσης τρομαρὸν. Ἀμφοτέρω ἠνώθησαν ὑπεράνω χωρίου χωρίου ἐγειρομένου ἐν τῷ βάθει στενῆς κοιλάδος. Ὁ σταυρὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ ὑψοῦτο ἐν τῷ μέσῳ εὐθὺς και ἀγέροχος. Τότε ἤρξατο φοβερὰ μάχη. Τὰ δύο νέφη ἔρριψαν τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο πύρινα βλήματα, ἐμφλογα βέλη. Τὰ σώματά των διεσπάρθησαν και ἀπεχωρίσθη καθὼς ἀπασαί αἱ ὡς ἐγὼ αἰχμάλωτοι βανίδες. Κατὰ τὰ φαινόμενα οἱ κάταικοι τοῦ χωρίου ἐπαύθησαν, διότι ὅλοι ἔσπευσαν γὰρ εἰσελθῶσι κλαίοντες εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἐξηκολούθουν γὰρ πίπτω ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα, τὰ χόρτα και οἱ στάχεις τῆς γῆς ἔκυπτον ὑπὸ τὸ βάρος τῶν συντρόφων μου. Εἶδον ὅτι πίπτουσα θὰ κατέστρεφον ὥρατον τι ρόδον τῆς φράκτης, και ἔπεσα ελαφρότερον διὰ γὰρ μὴ τὸ βλάψω, εἰσῆλθον εἰς τὸν κάλυκά του χωρὶς γὰρ τὸ ἀποφυλλίσσω ἄλλα δὲν ἐγνώρισε τὴν χάριν, μὲ ἀπέρριψεν ἐξ αὐτοῦ και σκληρῶς μ' ἐκέντησε διὰ τῶν ἀκαθῶν του. Ἐπειραὶ βανίδες μοι χηρότεροι και θαρύτεροι ἐμοῦ τὸ ἐτιμώρησαν, μ' ἐξεδικήθησαν και ἀπέσπασαν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ ὄχρα και λεπτὰ φύλλα του.

Ἐφθασα καταπληγωμένα και ἀνήσυχος περὶ τῆς τύχης μου, εἰς τὴν γῆν, ἐπὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ἀγνώστου μοι τούτου στοιχείου. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ θερμότης του μὲ διεπέρασε και διελύθη ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων. Ἡ θύελλα ἐκόπασεν.

Εἰσέδουσα διὰ τῶν σχισμάδων τῆς γῆς και ἀφοῦ διῆλθον διὰ τῶν ριζῶν τῶν χόρτων εὐρέθη ἐντὸς ρύακος ἐπλεον μεθ' ἑτέρων βανιδῶν και ἐφελλίζομεν καταρούσαι ἐπὶ ὡραίων μικρῶν λιβαρίων ἅτινα ἐφαίνετο ὅτι ἔστρογγύλισαν τὰς πλευράς των ἵνα μὴ μᾶς πληγόνωσι. Τὸ φύλλωμα τῶν ἰτεῶν και αἰγείρων, τὰ καλάμια και βρύα τῆς ὄχθης μᾶς προσφύλαττον ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν καυμάτων, τὴν δὲ νύκτα οἱ κρίνοι, αἱ ἱρίδες και οἱ νάρκισσοι μᾶς ἀνέπεμπον τὰ ἡδύτερα αὐτῶν ἀρώματα. Ἀφ' οὗτοῦ ἐγκατέλειψα τὴν προσφιλή μοι νεφέλην οὐδέποτε ἐγεύθη στιγμῶν εὐδαιμονεστέρων, ἔκτοτε τοιοῦτόν τι δὲν ἰδοίμισα. Καὶ οἱ ἄνθρωποι μὴ δὲν ζητῶντες εἰς τὰς ἡδονὰς τὴν λήθη τῶν παρελθουσῶν πικριῶν αὐτῶν;

Ἐν τούτοις ὁ ρύαξ ἐξέτεινε τὰς ὄχθας του, αἱ σκιαὶ βαθμηδὸν και κατ' ὀλίγον ἐξέλειπον και ἡ γυμνὴ και κεκαλυμμένη πεδιάς ἀντικατέστησε τοὺς λειμῶνας και τὰ δάση τῆς κοιλάδος. Ἐφθάσαμεν εἰς μεγάλην τινὰ λίμνην. Ὅποιαν ἠσθάνθη δυσαρέσκειαν ὅταν ἀνεμίχθη μ' ἐκεῖνα τὰ ἀκίνητα ὕδατα! Εὐθὺς κατεβυθίσθη, μετὰ μακρὰς δὲ προσπαθείας κατῶρθωσα ν' ἀνέλθω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἡ πνοὴ τοῦ ζεφύρου ρυτιδοῦντος μόλις τὰ ὕδατα μ' ἐνεψύχωσε. Τὰ κύματα ελαφρῶς πῶς μὲ συμπάρευσον και ἐπὶ μακρὸν χρόνον περιεερόμην ὑποκύπτουσα εἰς τὴν ελαφρότεραν τοῦ ἀνέμου πνοήν. Ἐβλεπον ἄνωθεν ἐμοῦ τὸν οὐρανὸν και τὰ ἐπὶ τοῦ κυανοῦ αὐτοῦ λευκὰ νέφη ἀνακλώμενα ἐντὸς τῆς λίμνης. Ἐνίοτε αἱ ἀπατηλαὶ αὐταὶ εἰκόνες μὲ παρέσυρον, νομίζουσιν ὅτι μετὰξὺ τούτων ἀνεύρισκον τὴν ἀδελφὴν μου. Οὕτω και οἱ ἄνθρωποι συχνάκις τρέχουσιν ὀπίσθεν τῆς σκιάς ἀπολεσθείσης εὐδαιμονίας.

Ἐπὶ τέλους ἡμέραν τινὰ εὐρέθη παρὰ τὴν ἐκ πρασίνου χλόης καλυπτομένην

ὄχθην, και ἐκρεμάσθη ἐξ ἐνὸς τῶν κλαδίσκων αὐτῆς. Ἐπεθύμουν ἵνα ὁ ἥλιος λάβῃ οἶκτον δι' ἐμὲ και μοὶ ἀπόδωσῇ τὴν πρώτην μου νεφελάδα κατὰστασιν. Ἴσως ἠγνόησε τὴν ἐπιθυμίαν μου διότι μὲ ἠτένισε διὰ τοῦ πυρίνου βλέμματός του. Πάλιν ἐγενόμην ελαφρὸς ἀτμὸς και ἐκ νέου ἐτέθη ἐπὶ τῶν πτερύγων τοῦ ζεφύρου. Ἦτο πρὸς τὸ ἑσπέρας προΐούσης δὲ τῆς νυκτὸς ψυχὸς στιγμιαῖον μὲ κατέλαβε και πεπηγυῖα ἔπεσα εἰς τὴν καρδίαν λαμπροχρωματισμένης ἀνεμώνης. Εὐρέθη ἐντὸς ἐκτενοῦς και μεγαλοπρεποῦς κήπου. Τὴν πρώην νεανίς τις ἔδραψε τὸ ἀίθος ἐν ᾧ εὐρισκόμην τὸ ἐθαύμασε και τὸ ἔθηκεν εἰς τὴν κόμην της ἰδοῦσα δὲ μετ' ὀλίγον ἡ ἰδιότροπος ὡραιότερον ἄνθος, ἔρριψε τὸ πρῶτον ἐντὸς τῆς λίμνης και ἐμὲ μετ' αὐτοῦ. Ἀπόλωτο ἤδη πᾶσα ἐλπίς γὰρ ἐπανάτω τὸν οὐρανόν!

Μόλις ἐβυθίσθη εἰς τὰ ὕδατα ἠσθάνθη ἐμαυτὴν συμπαρασυρομένην ἐξ ὀρμητικοῦ βέματος. Ποταμὸς ἐπήγαγεν ἐκ τῆς λίμνης και ἔφερε τὰ ὕδατά του εἰς τὴν θάλασσαν διερχόμενος ἐκτενεῖς χώρας. Νέα ζωὴ ἤρξατο δι' ἐμὲ, μέχρι τοῦδε δὲν ἐγνώριζον εἰμὴ τὰς ἐρημίας τῆς φύσεως, ἤδη ἐγνώρισα και τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ ποταμὸς βέων ἤρδευε μεγάλας, πολυκρίθμους και πλουσίας πόλεις. Εἰς τὴν θέαν αὐτῶν ἠσθάνθη συνάμα θυμασμὸν και τρόμον. Ὅποιοι θόρυβος, ὅποια σύγχυσις, ὅποιοι κλαυθμηροὶ και ἀντίφωνοι ἤχοι ἐπληξάν τότε τὴν εἰς τοὺς ἡδεῖς και ἀρμονικοὺς τόνους τῶν δασῶν και τῶν θαλασσῶν συνειθισμένην ἀκοήν μου! Κατὰ πρῶτον ἤδη εἶδον ζῶα αἰχμάλωτα και ὑποτελῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, καίτοι ἰσχυρότερα αὐτοῦ. Ἠρώτησα ἐμαυτὴν διατί τὰ ζῶα ταῦτα δὲν ἐπανεστάτου ἄλλα πάραυτα ἠγνόησα ὅτι ὑπῆκον εἰς διανοητικὴν τινὰ δύναμιν ἥτις ἐδέσποζε τοῦ ἐνοστίκου αὐτῶν. Ἀκολούθως ἔμαθον ὅτι ὁ θεὸς ἠθέλησε πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς γῆς ν' ἀναγνωρίζῃ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁλοι αὐτοὶ πόλεις αὐταὶ ὁμοιάζον. Ἦσαν σωροὶ λίθων κεκαλυμμένοι δι' ἑτέρου βαθυτέρου χρώματος· ὑπεράνω δὲ τούτων ἦσαν πύργοι στερεοὶ ἢ κωδωνοστάσια ὑψηλὰ ἐξ ὧν ἀνεπέμποντο ἦχοι διασχίζοντες τὸν αἰθέρα. Εἶπον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦτο λίαν τολμηρὸς νὰ ταράσῃ οὕτω καὶ τὴν σιωπὴν ἀκόμη τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἔμαθον ὅτι τὸ τοιοῦτον ἦτο τρόπος τοῦ ἀναπέμπειν πρὸς τὸν Πλάστην ἤχους εὐγνωμοσύνης καὶ δεήσεως. Ἐβλεπον μνημεῖα καὶ περίξ αὐτῶν μορφὰς ἀνθρώπινους λευκὰς καὶ ἀκινήτους. Ἦσαν ἀγάλματα ἀναμιμνήσκοντα τὴν μνήμην ἀνδρῶν οἵτινες ἐχρημάτισαν ἔνδοξοι καὶ ὠφέλιμοι. Ἦρώτησα ἐὰν ἤδη ὑπῆρχον τοιοῦτου εἶδους ἄνθρωποι, διότι ἐκεῖνοι οὐδ' ἔβλεπον ἦσαν ὀλιγώτερον ὠραῖοι τῶν ἀναισθητῶν ἐκείνων μαρμάρων. Ἐκεῖνοι μὲν εἶχον ἐκφρασίαν τινὰ ἡρέμου μεγαλοπρεπειᾶς ἥτις ἐφαίνετο ὅτι συμμετεῖχε θείας τινὸς φύσεως, οὗτοι δὲ ἀπ' ἐναντίας ἔφερον ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν τὸ σῆμα τῶν παθῶν καὶ τῶν ἐλαττωμάτων ὁμοιάζοντες πλάσματα ἐκφυληθέντα ἢ εἰσέτι ἀτελεῖ. Τὰ ἀγάλματα παρίστανον τὸ ὄν ἐν τῇ ἰδανικότητι αὐτοῦ, ἦσαν τὸ σύμβολον τοῦ πνεύματος καθαρῆς καὶ ἀθανάτου ὡς ὁ θεὸς ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ πλάσματα ἐφήμερα μὴ ἔχοντα ἕτερον ἄπειρον εἰμὴ μὴ τὰς ἐπιθυμίας.

Μεγάλως ἐξεπλάγην ἰδοῦσα ὅτι πάντες ἦσαν τεθλιμμένοι. Ὁ εἰς παρεπονείτο ὅτι ἦτο καχεκτικός, ὁ ἕτερος ἀσθενής, ἕτερός τις πάλιν ὅτι ἦτο ὀρφανός. Πλούσιοι καὶ πένητες, νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οὐδεὶς ἦτον εὐχαριστημένος περὶ τῆς τύχης του, πάντες παρεπονούντο κατὰ τῆς θείας Προνοίας. Ἦρώτησα ἑμαυτὴν, διατὶ ὁ θεὸς τοὺς ἐπλασεν ἅπασι δὲν ἠδύνατο νὰ ὦσιν εὐτυχεῖς; καὶ ἠνόησα ὅτι τὸ τοιοῦτον ἦτο μυστήριον εἰς ὃ μικρὰ ρανίς ὕδατος ὡς ἐγὼ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμβατεύσῃ.

Πολλὰ ὑπέστην εἰς τὸν ἀναθεματισμένον ἐκεῖνον ποταμὸν συναμεριζόμεν ἄληθώς τὴν δόξαν του, ἔφερον τὸ ὄνομά του, ἀλλ' ὤφειλον νὰ φέρω βαρῖα πλοῖα, νὰ πλήττωμαι ὑπὸ τῆς κόπης καὶ τοῦ ἔλικος, νὰ κινῶ μύλους νὰ συντηρῶ μηχανάς. Ἄνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἡ καθαρότης μου ἐμυλίνετο διὰ τῆς συνεπαφῆς φοβερῶν ἀκαθαρσιῶν ἐπιρριπτομένων ὀπὸ τῶν πόλεων δι' ἀκαθάρτων καὶ φοροβορῶδων ὄχλητων. Ἡ ζωὴ δὲν εἶχε πλέον δι' ἐμὲ οὐδὲν θέλητρον. Εἶχον βαρυνθῆ τὴν ζωὴν. Ὁμοιάζον τοὺς ἄνθρώπους ἐκεῖνους οἵτινες ἀφοῦ ἀπόλεσαν τὴν ἀθωότητα καὶ ἐκορέσθησαν ἐξ ὄλων τῶν συγκινήσεων, διανύουσιν ἐν τῇ ἀκνηδεῖα καὶ τῇ ἀθυμίᾳ τὸ λυπηρὸν ἐπίλοιπον τοῦ βίου των.

Ὁ ποταμὸς προσήγγιζε τὰς θαλάσσας εἰς ἃς ὤφειλε τὸν φόρον τῶν ὑδάτων του. Περιέμενον νέας συγκινήσεις, διότι, καίτοι ἀκυσίως, ἐν τῷ βάθει τῆς ὑπάρξεώς μου ἔμενε πάντοτε μικρὰ τις ἐλπίς εὐδαιμονίας. Κατεχράσθη τὴν ἐλπίδα ταύτην καὶ τελευταίαν φορᾶν. Καὶ οἱ ἄνθρωποι λέγουσιν ὅτι, καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον, καὶ ἐν τῇ στιγμῇ ἐτι καθ' ἣν κατέρχονται εἰς τὸν τάφον, ἐλπίζουσι.

Ἐπὶ τέλους τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἔλαβον πικρὰν τινὰ γεῦσιν. Ἦσθάνθη πέρξ ἐμοῦ φοβερόν σάλον ἦτον ὁ σάλος τοῦ Ὄκεανου ὅστις μὲ καταβρόχησεν. Ἐγείνα ρανίς ὕδατος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ὄκεανοῦ!

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΑΙ ΔΥΩ ΑΔΕΛΦΑΙ.

(Συνέχεια ἑρα φυλλ. ΚΣΤ'.)

IV.

Ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει ἐν τισι πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὡς αὐτὴ παραχθεῖσα ὑπὸ τῆς τρικυμίας, ἀφί-

σασα καὶ κυματωθεῖσα κατευνάζεται μὲν εὐλαμπῶν καὶ ἡρεμαί, ἀλλὰ τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ, πρὶν ἢ καταστῆ ὡς πρότερον διαφανῆς καὶ λεῖα πλάξ τὴν γλαυκὴν τοῦ οὐρανοῦ σινδόνα ἀντανάκλασεν, μετ' ἐπὶ τινὰ χρόνον γαλήνιον μὲν ἀλλὰ σκοτεινὸν καὶ τεθολωμένον, οὕτω καὶ ἐκεῖνη ὑπὸ τῆς καίλατος τῶν παθῶν κλυδωνισθεῖσα, πρὶν ἢ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρότην αὐτῆς ἡρεμον κατὰστασιν, διατελεῖ ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα ἡσυχος μὲν ἀλλὰ σκοτεινῆ καὶ καταβεβλημένη.

Εἰς τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἡρέμου μελαγχολίας, καθ' ἣν τὸ παχὺ τῆς λύπης στρώμα ἀναλυόμενον καὶ ἐξατμιζόμενον ὑπὸ τοῦ φλογεροῦ ἡλίου τῆς νεότητος, ἀναδίδει εἰσέτι ἀτμούς τινας, πάχνην σιέπουσαν ἐτι τὴν ἰωμένην καρδίαν, εὐρίσκοντο ἀπὸ τινος καιροῦ αἱ δύο ἀδελφαί. Ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς των τὰς εἶχε λυπήσει πολὺ· καίτοι δὲ ὡς ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἀπουσίας αἱ νεάνιδες εἶχον συνειθίσει εἰς τὴν μόνωσιν, ἀλλ' ἡ ἐλπίς ἡ παρηγοροῦσα καὶ φαιδρύνουσα τὸν ἔρημον αὐτῶν βίον εἶχεν ἐκλίπει τῶρα διὰ μιᾶς καὶ ἐβύθισεν αὐτὰς εἰς βαθεῖαν καὶ ἀφεγγῆ νύκτα. Ἐνώσω ὁ πατὴρ αὐτῶν ἦτο ἐν τῇ ζωῇ, ἂν καὶ μακρὰν αὐτῶν εὐρισκόμενος καὶ περιπλανώμενος εἰς ἄξενον πελάγη, ὑπελάμβανεν ἐν τῇ καρδίᾳ των ἡ ἰδέα ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τοὺς κόλπους των καὶ θὰ εἶχον ἐν στήθειμα εἰς τὸν μέλλοντα βίον. Ἀλλὰ νῦν ὅτε ἐκεῖνος ἐπεχειρεῖ τὸ μέγα καὶ τελευαῖον τῆς αἰωνιότητος ταξιδίου, οὐδ' ἐλπίς ἐπιστροφῆς ὑπῆρχε, καὶ ἡ ἰδέα τῆς μονώσεως ἠγείρετο ὑπὲρ ποτε φοβερά καὶ ἀπειλητικῆ. Ἐνεδύθησαν ὅθεν ἐκ νέου τὰ πένθημα ἱμάτια, ἅπερ πρὸ μικροῦ εἶχον ἀφήσει, καὶ τὰ ἀθῶα ταῦτα πλάσματα θεωροῦντα περίξ αὐτῶν τὴν γῆν ὡς εὐρεῖαν καὶ ἀνήμερον ἔρημον, ὑψωσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, ὅπου εὐρίσκοντο ἤδη τὰ προσφιλέστατα αὐτοῖς ὄντα.

Ὁ Ἐκτωρ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐλευ- ΖΑΚ. ΑΝΘ. ΕΤΟΣ Γ'.

σεῶς του, ἐγκατέστη εἰς τὴν ἑπαυλιν. Ἐλαβεν εἶτα τὸν καιρὸν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὰς δύο ἀδελφὰς ὁποῖοί τινες δεσμοὶ τὸν συνέδεον μετὰ τοῦ πατρὸς των, καὶ ἰδοὺ τί διηγήθη αὐταῖς.

Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ναύτης ἀπλοῦς, παλαιὸς σύντροφος καὶ ἀφωσιωμένος τῷ πλοιάρχῳ Π. οὐτινος τὴν ζωὴν εἶχε σώσει ἡμέραν τινὰ, ὅτε ἡ χεὶρ ἀντάρτου ναύτου ὑψώθη κατὰ τοῦ πλοιάρχου μὲ μάχαιραν ὀπλισμένη καὶ ἐπληξεν, εὐτυχῶς οὐχὶ θανατηφόρως, τὸ στήθος ἐκεῖνου παρεμβάντος. Ἐκτοτε στενὴ φίλια συνεδέθη μετὰ τοῦ προῖσταμένου καὶ τοῦ ὑφισταμένου χωρὶς τὸ πκράπαν ν' ἀλλοιώτῃ τὸν σεβασμὸν, ἐν ἑτῆρει ἀείποτε ὁ τελευταῖος πρὸς τὸν πρῶτον, ὑπέικων εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἱεραρχίας. Ἀτυχῶς μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ ναύτης ἠσθένησεν ἐπικινδύνως καὶ αἰσθανόμενος ὅτι ἡ τελευταία αὐτοῦ ὥρα ἐπλησίαζε, προσεκάλεσε παρ' αὐτῶ τὸν πλοίαρχον, πρὸς τὸν ὅποιον ἐσύστησε θερμότερα τὸ μόνον αὐτοῦ τέκνον τὸν Ἐκτορα. Ὁ πλοίαρχος δακρυροσῶν ὑπεσχέθη μετ' ὅρκου πρὸς τὸν ἐπιθάνατον φίλον του ὅτι ἐκεῖνος τοῦ λοιποῦ ἠθέλει φροντίσει περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ παιδίου, καὶ πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του παρέλαβε τὸ πλήρες εὐφυῆς ὀρφανὸν καὶ τὸ εἰσῆγαγεν εἰς τι ἐκπαιδευτήριον, φροντίζων ὅπως μὴ τῷ λείψῃ οὐδὲν τῶν συντελούντων εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν καλὴν ἀγωγήν. Ἐπιστρέψας μετὰ τινὰ ἔτη ὁ πλοίαρχος καὶ ἀναλαβὼν τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ ἐπάγγελμα εὗρε τὸν Ἐκτορα, ὄντινα εἶχεν ἀφήσει παιδίον, νεανίαν εὐρωστον ἤδη, πεπρωκισμένον μὲ ὅλα τὰ δῶρα ἐμφύτου νοημοσύνης, φέροντα εἰς τὰ στήθη καρδίαν πλήρη εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ καλλιεργημένον τὸ πνεῦμα ἐκ τῆς ἀγωγῆς, ἣν διὰ τῆς γενναιοδωρίας του τῷ παρέσχεν. Εὐγνώμων ὁ νεαῖας πρὸς τὸν πατρικὸν του φίλον καὶ εὐσεβήτην, ἠθέλησε τοῦ πατρὸς τὸ ἐπάγγελμα ἀσπαζόμενος, ν' ἀκολουθήσῃ τὸ πλοίαρχον εἰς τὰ τα-

Ξεϊδιά του. Ὁ πλοίαρχος παρέλαβεν αὐτὸν εὐχαρίστως μετ' ἐαυτοῦ καὶ τὸν ἠγάπησε σφόδρα, ἅμα ὡς ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώρισε καὶ ἐξετίμησε τὰ σπάνια αὐτοῦ προτερήματα. Ἡ πατρικὴ του καρδιά σκιρτώσα εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν δύο τέκνων του, καὶ μὴ δυναμένη ἀπονεῖμη εἰς αὐτὰ μακρὰν εὐρισκόμενα ὄλην αὐτῆς τὴν στοργὴν, παρείχε μέγα μέρος αὐτῆς πρὸς τὸ ἅλ' οὗτο τέκνον του. Ὅποτε ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας ἐπήρχετο ἀλγεινῆ εἰς τὸ πνεύμα του, προσέτρεχε πρὸς τὸν Ἔκτωρα ζήτων ἢ ἀνεύρη πλησίον αὐτοῦ παραμυθίαν.

Συχνάκις τῷ ὠμίλει περὶ τῶν δύο κορῶν του περιγράφων ἐκάστης μὲ τὸν χροστῆρα τῆς φιλοστοργίας τὸ εἶδος καὶ τὸν χαρακτῆρα. Τῷ ἐνεπιστεύετο τὰς ἐλπίδας του, τὰ σχέδια περὶ τοῦ μελλόντος αὐτῶν, οὕτως ὥστε ὁ νεανίας ἐσυνείθισεν νὰ ὀμιλῇ καὶ αὐτὸς περὶ ἐκείνων μὲ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐνέπνεεν αὐτῷ ἢ πρὸς αὐτὸν ἀπεριόριστος τοῦ προστάτου του φιλία. Ὁμίλει περὶ τῆς Λευκῆς καὶ τῆς Θαλασσίας ὡσεὶ περὶ προσώπων αὐτῷ γνωστοτάτων καὶ ἐγίνωσκε τὰς ἔξεις αὐτῶν, ἃς ὄρη καὶ θάλασσαι διεχώριζον ἀπ' αὐτοῦ, ὡσανεὶ εἶχον συζῆσαι καὶ αὐξήθη ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην ἐξ ἀπλῶν ὀνύχων. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο καὶ τὴν ἐξοικειώσιν ἔβλεπε μετὰ χαρᾶς ὁ πλοίαρχος, καθόσον τοῦτο ἐπερρόνουε καὶ ἀσφαλῆ καθίστα μίαν τῶν γλυκυτέρων ἐλπίδων τῆς ζωῆς του. Ἡ ἰδέα αὕτη ἦτο νὰ καταστήσῃ τὸν προστευόμενον αὐτοῦ ἀληθῆς τέκνον του, νὰ προσθήσῃ τοῦ αἵματος τοῦ δεσμοῦ εἰς τὸν δεσμὸν τῆς καρδίας καὶ νὰ καταστήσῃ σφιγκτωτέραν καὶ διχαρστέραν τὴν πρὸς ἀλλήλους σχέσιν. Ἐπροτίθετο ἐπιστρέφας μετ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς τέκνοις του νὰ δώσῃ ὡς σύζυγον εἰς τὴν πρωτότοκὸν του τὸν προσφιλεῖ νεανίαν. Ἐσκέπτετο ἀκατάπαυστως περὶ τούτου καὶ τὸ ὄμμα του ὑγραινέτο, ὡσάκις ἀτενίζον

τὸ αἶθριον μέλλον ἴστατο ἐπὶ ἐνὸς σημείου συμπαθοῦς καὶ ἔβλεπεν ὡς ἐν ἀπόψει τὴν θυγατέρα του εὐτυχῆ, ἐρριδομένην εἰς τὸν βραχίονα τοῦ εὐρώστου νέου, ἐνῶ περὶ αὐτὸν ἐσκήριτων μικρὰ Χερουβείμ, ξανθὰ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ λάλα ὡς μικρὰ στρουθία, καρποὶ εὐτυχεῖς τοῦ ὕμεναίου ἐκείνου. Ἡ καρδιά τοῦ πατρὸς ἔπαλλε σφοδρῶς εἰς τὸ ὄνειροπόλημα τοῦτο, καὶ ἐσφιγγε τότε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν Ἔκτωρα, ὡσεὶ ἡ ἀόριστος εἰκὼν, ἣν ἐν ὄνειρῳ ἔβλεπεν ἦτο πραγματοποιημένη. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἰδέα αὕτη οὐδέποτε ἐξωτερικεύθη, ἀλλ' ἔμενεν ὑπολανθάνουσα καὶ μόνον λόγοι τινὲς ἀσυνάρτητοι καὶ ἀμφίβολοι φράσεις, φεύγουσαι τῶν χειλέων τὸν φραγμὸν κατὰ τὰς γλυκείας ὥρας τῆς συγκινήσεως, ἐδίδον εἰς τὸν νέον νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ προστάτης του ἔτρεφε περὶ αὐτοῦ τὰ γλυκύτερα τῶν σχεδίων. Τὴν ἰδέαν ταύτην ὑποπτευόμενος δὲν ἀντέκρουεν ὁ Ἔκτωρ. Δι' αὐτὸν, ὄρφανὸν ὄντα καὶ μὴ ἀπαντήσαντα τὴν στοργὴν εἰμὴ παρὰ τῷ εὐεργέτῃ του, ὁ κόσμος ὅλος ἐπληροῦτο ὑπ' ἐκείνου καὶ ὑπὸ τῶν ὀλίγων ὄντων, ὅσα ἐκεῖνος εἶχε φίλτατα ἐν τῇ ζωῇ. Ἦτο ἐντελῶς ἀγνός τὸν κόσμον ὀλίγον εἶχε γνωρίσει φιλίας δὲν εἶχε συνάψει, ὡρᾶν ἀνάμνησιν διετήρει μόνον ὧν ἐν τῷ σχολείῳ συντόρφων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἰκανὴν νὰ τῷ ἀποσπᾷ μέρος τῆς ἀγάπης του. Ἐπομένως μὴ γνωρίσας σχεδὸν γονεῖς, μὴ συναναστραφείς ποτὲ φίλους, μὴ μιανύεις ἐκ τῆς ἐπιμιξίας τοῦ κόσμου, διετήρει ἀσπίλον καὶ ζωηρὰν τὴν στοργὴν του καὶ τὴν προσέφερεν ὄλην πρὸς ἐκείνον ὅστις εἶχε προσενηχθῆ πρὸς αὐτὸν καὶ ὡς πατὴρ καὶ ὡς φίλος, καὶ καρδίαν ἔχων εὐγενῆ ἠσθάνετο μέχρι ἐγκάτων τὴν εὐγνωμοσύνην. Δὲν ἔλαβεν αὐτὸν ἢ πρόθεσις τοῦ εὐεργέτου του, καὶ ἂν δὲν ὄρμη ἀκατάσχετος πρὸς αὐτὴν, οὐχ ἦτον τὴν ἀπεδέχετο μετὰ χαρᾶς, ἀφοῦ αὕτη ἦτο τόσον ἀρετὴ ἐκείνου. Οὕτως οἱ δύο φίλοι μὴ

ἐξηγήσαντες πρὸς ἀλλήλους τὰς ἰδίας διαθέσεις, ἐβάδιζον ὅμως παραλλήλως πρὸς ἕν καὶ τὸ αὐτὸ σημείον, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντες τὴν ὀδηγοῦσαν δύναμιν, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην.

Ἄλλ' ἡ ἀμείλικτος χεὶρ τῆς Εἰμαρμένης ἄλλοιᾶ εἶχε γράψῃ περὶ τῆς τύχης τοῦ πλοίαρχου εἰς τὰς ἀπαισίας αὐτῆς πινακίδας. Τοῦ πατρὸς τὸ ὄνειρον δὲν εἶμαρτο νὰ πραγματοποιηθῆ. Ἡ ἰδέα ἀσφαλοῦς κέρδους ὤθησε τὸν πλοίαρχον νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐπικινδύνους πλόας εἰς ἀπομεμακρυσμένας θαλάσσας. Διήρκεσαν οὗτοι ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον, καθ' ὃν ἕνεκα τῶν διὰ ἀφόρων περιπετειῶν καὶ τῆς ἀποστάσεως καὶ αὐτῆ ἢ ἄλλοτε τακτικῆ μετὰ τῶν θυγατέρων του ἀλληλογραφία διείκηθη. Τὰ κέρδη τῶ ὄντι ὑπῆρξαν πολλὰ, καὶ ὁ Ἔκτωρ πολλὰκις ὑπέμνησεν εἰς τὸν πλοίαρχον τοὺς κινδύνους καὶ τὰ καθήκοντά του. Ἐνίκησε τὴν ἀκαταμάχητον κλίσιν του καὶ πάλιν ἡ φιλοστοργία, καὶ ἀνακρούσας πρύμναν ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐστίαν του περιχαρῆς ὅτι ἔμελλε τέλος νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ προσφιλεῖ σχέδιά του. Ἄλλὰ πλεόντες εἰς τὸν Ὁκεανὸν προσεβλήθησαν ὑπὸ καταδρομικοῦ πλοίου. Ὁ πλοίαρχος, ὁ Ἔκτωρ καὶ τὸ λοιπὸν πλήρωμα ἐπέδειξαν θαυμασίαν ἀνδρίαν καὶ γενναϊότητα εἰς τὴν πάλην καὶ ἠνάγκασαν τοὺς πειρατὰς ν' ἀποχωρήσωσι κακὴν κακῶς. Ἄλλ' οἰμοί! ἡ τελευταία βολὴ ἢ ριφθῆσα ἐκ τοῦ καταστρώματος τοῦ πειρατικοῦ πλοίου ἔρριπτε χαμαὶ θανατηφόρος πληγέντα τὸν ἀνδρείον πλοίαρχον. Ὁ Ἔκτωρ εἶδε τὴν βολὴν καὶ ὤρμησεν ὅπως ἀπομακρύνῃ τὸν εὐεργέτην του, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασεν. Ὁ φονικὸς μόλυβδος εὖρε τὴν χεῖρά του, τὴν διεπέρασε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στήθος τοῦ πλοίαρχου πεσόντος αἰμοφόρτου ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Μετὰ μίαν ὥραν ἔγραφεν ἐπιθάνατος τὴν συγκινητικὴν ἐπιστολήν, ἣν εἶδομεν, ἀφοῦ πρότερον ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν νεανίαν καὶ τῷ

παρέδωκε πάντας τοὺς τίτλους τῆς περιουσίας του καὶ πᾶν ὅ,τι εἶχε συναγάγει. Ἐπειτα μὲ ἀσθενῆ φωνὴν τῷ εἶπε:

— Τέκνον μου, ὁ Θεὸς δὲν μοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἴδω πλέον εἰς τὸν κόσμον τὰ προσφιλεῖ μου τέκνα. Κατένεα ἄλλον προστάτην δὲν θὰ ἔχωσι πλέον ἢ σὲ μόνον. Ἀλλὰ σὺ εἶσαι ἀρκετός ἔχεις γενναίαν καὶ εὐγενῆ ψυχὴν τὸ γνωρίζω καλῶς. Τὸ ὠραιότερον καὶ προσφιλέστερον σχέδιον τῆς ζωῆς μου ἦτο νὰ σὲ καταστήσω τέκνον μου. Θὰ λάβῃς τὴν χεῖρα τῆς Λευκῆς μου, δέχεσαι;

Ὁ νεανίας ἐρρίφθη ὀλοούζων εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐπιθανάτου.

— Ὁρκίσθητι, ἐπανελάβεν ἐκεῖνος, ὀρκίσθητι ὅτι θὰ καταστήσῃς τὰ δύο μου τέκνα εὐτυχῆ.

Ὁ Ἔκτωρ δακρύων, ἀλλ' εὐσταθῆς ἐπέθηκε τὴν πληγωμένην χεῖρά του ἐπὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου ὃν πρὸς αὐτὸν προσήμεγεν ὁ πλοίαρχος καὶ εἶπε μὲ φωνὴν ἐπίσημον.

— Ὁρκίζομαι.

Τότε περιεπτύχθησαν καὶ ἠσπάσθησαν ἀλλήλους δι' ὑστάτην φοράν. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ πλοίαρχος παρέδιδε τὸ πνεῦμα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ νέου καὶ ὄντος ἀπαρηγορήτως.

Μετὰ τὰ τελευταία χρέη ἃπερ εὐσεβῶς ἀπέδωκεν εἰς τὸν προστάτην του ὁ Ἔκτωρ ἐξεποίησε, φθὰς εἰς τὸν πρῶτον λιμένα, τὸ πλοῖον καὶ συναγαγὼν πάντα ὅσα ὁ πλοίαρχος εἶχε διὰ τῆς ἐντίμου ἐργασίας του κερδήσῃ. ἀνερχόμενα εἰς σπουδαῖον χρηματικὸν ποσόν, ἦλθε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολήν καὶ τὸν ὄρκιον του παρὰ ταῖς νεάμισιν, ἃς ἐθεώρει πλέον ὡς ἀδελφάς.

(ἐκολούθει)

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΤΩ ΠΡΟΦΙΛΕΙ ΜΟΙ Σ''

Ἄδύνατον, ἀδύνατον
Νὰ κάμω ἀκροστιχίδα
Γιὰ τέτοιο πλάσμα οὐράνιο,
Ἢ ὅμοιο ποτὲ δὲν εἶδα.

Δύναται, πές μου, δύναται
Μιά τέτοια ὠμορφία
Νὰ ζωγραφίσῃ ἢ ἀτεχνῇ
Φτωχή μου φαντασία;

Ἄνοιξι θεία, δροσόπλαστῃ,
Ἄνθοντυμένη χτίσι,
Ἦ, πές μου, ποιὸς ἠμπόρεσε
Ποτὲ νὰ ζωγραφίσῃ;

Μὴ ὁ Πλάστῃς δὲν ἐγάρισε
Σ' αὐτὴ τὴν ἀνοιξί του,
Ἢ μήπως μ' ἔνα βλέμμα της
Δὲν σβένει τὴν ὀργή του;

Ἄν μὲ τ' ὠραῖο τὸ στόμα της
Παράκλησι ἐκφωνοῦσε,
Ὅλη τὴν πλάσι ὁ Ἄπλαστος
Εὐθὺς θὰ συγχωροῦσε —

Νέους κόσμους 'ς τὰ οὐράνια της
Τὰ μάτια ξαγναντεύεις;
Νεκρόνεις μ' ἔνα βλέμμα της,
Καὶ μ' ἄλλο ζωντανεύεις!

Τὸ πρόσωπο, τ' ἀνάστημα,
Ὁ κόρπος, τὰ μαλλιά της,
Τὰ δόλοικα τὰ χέρια της,
Τὸ βᾶδισμα, ἢ μιλιὰ της,

Ἦσως νὰ 'πῆς σὲ κάμουνε,
Τὰ πλάσε γιὰ ὀδικά Του
Ὁ Πλάστῃς, καὶ τοῦ 'φύγανε
Κ' ἐπέσαν ἐδῶ κάτω!

Ἄ! τί θορῶ! . . . μ' ἐπρόδωσες
Καρδιὰ πονοπλασμένη —
Τῆς ἔλειπε τὸ ὄνομα,
Καὶ ἔπρεπε νὰ γένη.

I. Γ. T.

Μετ' ἄκρας εὐχαιοσιτήσεως καταχωρίζομεν ἐν ταῖς στήλαις τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ τὸ ἐξῆς γλαυροτάτον καὶ χαριέστατον ἐπιγράμμα, ὁπερ ὁ παρ' ἡμῖν σοφὸς καθηγητὴς Κ. Α. Ι. Μαρζοκκί, γνωστὸς ἐν τῇ Ἰαλίᾳ καὶ Ἑλλάδι, συνέταξεν ὑπὲρ τοῦ ἀρχαίου καὶ ἐξόχου φίλου του, Κ. Ἰουλίου Τυπάλδου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθείσης ἀπαραμίλλου μεταφράσεως τῆς Ἰηλευθερωμένης Ἰερουσαλὴμ τοῦ Τάσσου. Προθύμως δὲ διατρέμεθα καὶ ἡμεῖς τῆς παρούσης εὐκαιρίας ἕπως ἀπονεύσωμεν δημοσίᾳ τὰς ἀκαίριφαις εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸν ἐπιφανέστατον ποιητὴν ἐπὶ τῇ ἐπιστολῇ, δι' ἧς ἐσχάτως ἡμᾶς ἐτίμησεν, ἐναγωνίως προσδοκῶντες τὰ θαυμάσια ἔργα, δι' ἃ ἡμεῖς καλοκάγαθία του σκοπεῖν ἄγλαισ τὸ ἡμετέρον περιοδικόν. Ἐν τῇ προοίμῳ ταύτῃ, δυνάμεθα μετὰ δικαίας ὑπερηφανείας ἀναγγεῖλωμεν τοῖς ἀναγνώστασις ἡμῶν τὴν ἐν τῷ «Ζακ. Α. Ἡῶν» δημοσιεύσιν ἄλλων ἀσμάτων τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Τυπάλδου ἀναδημιουργουμένης ἰταλικῆς ἐπιποιήσεως.

(Σημ. Ζ Α.)

Invece del roman serto, o Torquato,
Che a compier l' op'ra del suo lungo sdegno
Ti tolse invido fato,
Altro più bello e altero
Già te ne appresta un peregrino ingegno.
Il valore, con cui l' alta tua rima
Ei converte nel puro, aureo linguaggio,
Che dal gran padre Omero
Provi, n' qual da suo fonte,
Della costui sovrana gloria un raggio
Tosto fia che t' imprima,
A guisa di divin suggello, in fronte. (*)

L. I. Dr. MARZOCCHI.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Θηρευτὴς εἶμι τῷ δ. τι εὐστοχώτατος· ὄφρ' ὄν
Τὰ εὐγενέστερα τῶν ὄντων, καὶ σκοπεῖω θαυμαστῶς·
Ἐγὼ πλεῖστους ὑπάρχουσ, τῶν ὁπίων βασιλεύω
Ἐπικυβῶς, ἢ γλυκερῶς.
Τὰ δύο πρῶτα γράμματα μου ἐκ τῶν ἄλλων ἀνωρίζαι,
Ρίξαν ἀπρηχαιωμένου ρήματος ἀποτελεῖ·
Ἐν ἄλλιν ὄσι μόνου ἔπωσι ἔχουσιν ἀφῆσαι,
Μόριον ἢ ἀποτελέσει πολυστήμαντον νοεῖς;
Ἀναγνώστα, εἶσαι νέος, 'ς τὴν ψυχὴν σου ἐμπαλεύω,
Ἐκαὶ μέσα βασιλεύω· οὐδὲ τώρα μ' ἐννοεῖς;

Κ Α ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΣ.

(*) Ὁ συντάξας τὸ ποιημάτιον τοῦτο πέποιθεν εἶναι οὐδεὶς τῶν ἀναγνωσόντων αὐτὸ θέλει σμικρολογεῖται ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἢ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς, καθότι, κατὰ τὴν γνώμην του, ἀμφοτέραι εἰσὶ γνησίαι ἐπιφράσεις τοῦ ἀνα μέσον τοσούτων αἰώνων ἀλλοιωτοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Πονεμένω φίλω.—Ζάκυνθον. Διότι «Καὶ ὅταν διδαχθῇ; καὶ ὅταν ἀγαπῆ-
σης, πάλιν πάσχεις. Ἡ ἡμέρα γεννᾶται ἐντὸς δακρύων. Οἱ φωτεινοί, καὶ ἂν ἄλ-
λο τι δὲν ἔχουν νὰ θρηνησῶσι, θρηνοῦσι διὰ τοῦ σκοτεινοῦς. Ὁ βίος, φίλτατέ
μοι, εἶνε δύσκολος καὶ ἐπίπονος πορεῖα διὰ τραχειῶν καὶ δυσβάτων ἀτραπῶν ἐν
αἷς· ἐξαντλεῖται τοῦ ἀνθρώπου ἡ καρτερία. Μακάριος ὁ μέχρι τέλους καρτερῆ-
σας ὁδοιπόρος.» Ἀληθὲς λοιπὸν εἶνε, λέγει ὁ μέγας Σιε, ὅτι διηγουμένοι
δριμύν τινα πόνον μας αἰσθανόμεθα ἠδονὴν ἀλγεινὴν! — κ. Α. Φ. Κεφαλληνίαν.
Καὶ εἶνε χρεῖα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ κατάστασις τῶν ἐν Ἑλλάδι ταχυδρομείων εἶνε
οικτρά! — κ. Σ. Ι. Δ. Β. Κέρκυραν. Γενεαλογικὸν δένδρον Φωσκόλου σὰς ἐστάλη
τρίς ἰστολὴν μας; λαμβάνετε ἀκολουθῶς. — κ. Δ. Α. Κ. Λιβεροπούλῃν. Διατί
τοὺς λησμονοῦντες μας φίλους ἐνθυμούμεθα περισσότερον τῶν ἄλλων; — κ. Α. Ι.
Π. Παρισίους. Εὐγνωμονοῦντες διὰ τὰ ἀποσταλέντα μας φύλλα ἐρωτῶμεν, Διατί
δὲν μᾶς ἐγράψατε; — κ. Χ. Ρ. Λονδίνον. Θὰ σὰς ἀπαντήσωμεν ὅταν λάβω-
μεν τὴν περιμενομένην. — κ. Κ. Π. Ἀθήνας. Δὲν ἔχομεν, ὡς ἐλεπετε, χωρὸν ἂν
καὶ τὸ παρὸν φυλλάδιον ἐπυξήθη κατὰ 4 σελίδας, ἐν τῷ ἐπομένῳ ἀφεύκτως. —
κ. Α. Φ. Πειριαιῶν. Ἐλήθησαν. Ἄνθα σας εἰς τὸ ἐπόμενον — Καν. *** Ζάκυνθον.
Διότι ἂν κατεχωρίζομεν ὅλα ὅσα μᾶς στέλλονται, ἡμεῖς μὲν θὰ ἐγινόμεθα
γελοιοί, ὁ δὲ Ἄνθων ἀξιολόγητος. — Κύριον *** Ζάκυνθον. Ἐὰν διὰ τῶν
ὑμετέρων ἰδιοτροπιῶν πωθῆτε τὴν καταστροφὴν τοῦ ἄλλου, ἐστὲ βέβαιος
ὅτι πρὶν ἢ οὗτος πάθῃ, θὰ ἦθε μεταμελημένος, διότι σέβεται τις τὴν φιλο-
δοξίαν τοῦ ἄλλου, ὅταν αὐτὴ πηγάξῃ ἐξ ἐγγενῶν αἰσθημάτων, ἂν ὅμως συμβαίη
τὸ ἐναντίον, ὦ! τότε αὕτη θάπτει πρῶτον τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον! — κ. Κ. Θ.
εἰς. (ἀγνοοῦμεν) Καὶ ἀνκληρωθῆτε ὡς ἐφεδρος, τί λέγετε, οὐδὲ τότε ἐρχεσθε; — ἰδα
Ἡ *** εἰς Γ *** Μὴ λησμονῆτε, δεσποινίς, τοῦ Σολωμοῦ τοῦ στίχου. «Τὰ σπλάγχμα
κ' ἡ θάλασσα ποτὲ δὲν ἠσυχάζουν. — κ. Α. Ο. Δαρδανέλλιαν. Μὴ λησμονήσητε
παρκαλοῦμεν θ, τι ἐπανειλημμένως σὰς ἐγράψαμεν. — κ. κ. Φ. Μ. καὶ Ε. Θ. Κων-
σταντινούπολιν. Οὐδεμίαν ἐπιστολὴν μέχρι τοῦδε ἐλάβομεν. — κ. Α. Β. Ζά-
κυνθον. Ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ τοῦ Ἄνθωνος τριούτου εἶδους εἰδοποιήσεις οὐδέ-
ποτε κατεχωρίσαμεν, ὅταν ἁμαρτάνομεν νὰ κάμωμεν τοὺς προξενητά-
δους, εἰάν θέλετε, δημοσιεύομεν καὶ τὴν ἰδικὴν σας. — κ. Α. Κ. Ἀθήνας. Ἐπεδῆ
γνωρίζω ὅτι δὲν θὰ ἐδυσχεραστεῖσιν εἰν μὲ ἕκαμνες κομπάρσοι, ἡ-
βλήθη ἀνεῦ προηγουμένης ἀδείας σου, νὰ γείνω νοῦν ὁ σ τοῦ τέκνοῦ σου.

Τῷ ΠΡΩΤῷ λότῃ τοῦ ἐν τῷ φυλλάδιῳ τοῦτου καταχωρισθέντος αἰνίγματος
προκηθήσεται τὸ πολὺπλοκὸν καὶ λίαν ἐνδιαφέρον μυστήριον «Ἡ νέα Ἑλένη», τῆ
ἐκ πρώτης λυσούσης τὸ διδακτικὸν βιβλίον «Οἰκιακὴ οἰκονομία ἢ τὰ καθήκοντα
τῆς γυναικός.»

Ἐν τῷ γράφειῳ τοῦ «Ζακυνθίου Ἀνθῶνος» πωλεῖται ὁ Β. τόμος αὐ-
τοῦ ἀντὶ φράγκ. 6.

Σοῦνιστῶμεν τοῖς εὐχρηστοῦμένοις νὰ πέμπωσιν ἄρθρα πρὸς καταχώ-
σιν, τὸ εὐανάγνωστον τῶν χειρογράφων.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Αί άφοροῦσαι τὸ περιοδικὸν ἐπιστολαὶ δεῖον νὰ ὦσιν ἀπὸ ἀλλαγμέναι τεχνολογῶν καὶ νὰ ἐπιγράφονται: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ «**ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ΛΑΘΩΝ**».

Ἡσα ἐπιστολὴ περιέχουσα χρήματα δεῖον νὰ πέμπηται ἐπὶ συστάσει. Οἱ ἀλλάσσοντες διανομὴν συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ εἰδοποιήσῃ δι' ἐπιστολῆς τῶν τὴν Διεύθυνσιν.

Οὐδεμίαν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αἰτήσεις ἄνευ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς λαμβάνεται ὑπ' ἑψιν.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ τοῦ μηνὸς **ΙΟΥΛΙΟΥ** καὶ εἰναὶ ὑποχρεωτικῶς ἐτήσιαι.

Τὸ φύλλον εἰς οὐδέναν δίδεται πλὴν δωρεάν

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

πληρωτέα ἄμα τῇ παραλαβῇ τοῦ ἀ. φυλλαδίου

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ	φράγκα	8
• Τῇ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣῃ καὶ ταῖς ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ	»	9
» Τῷ ΕΣΩΤΕΡΙΚῷ	»	12

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ

Εν ΖΑΚΥΝΘΩ παρὰ τῷ ἐκδότῃ κ. Ἰωάννῃ Γ. Τσκασιάνῳ (πλατεία «Ποιητοῦ.»)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ παρὰ τῷ κ. Γ. Σδρίνιᾳ τυπογράφῳ. • ΚΩΝ)ΠΟΛΕΙ παρὰ τῷ κ. Ἰω. Κ. Π. Πάδη, ἐν Σταυροδρομίῳ, (Passage Oriental N. 10.)

» ΠΕΙΡΑΙΕΙ παρὰ τῷ κ. Μ. Μπούκαϊ. ΕΝ ΔΑΡΔΑΝΕΑΙΟΙΣ παρὰ τῷ κ. Α. Οἰκονομίδῃ

» ΣΥΡῶ παρὰ τοῖς κ. κ. Σ. Δ. Μάττση δικηγόρῳ καὶ Ν. Γ. Νικολιάδῃ. » ΣΜΥΡΝῆ παρὰ τῇ Διεύθυνσει τοῦ περιοδικοῦ «Ὀμηροῦ»

» ΠΑΤΡΑΙΣ παρὰ τῷ κ. Δημ. Καλέκα. » ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ παρὰ τῷ κ. Α. Τσκασιάνῳ

» ΠΥΡΓῶ παρὰ τοῖς κ. κ. Ἡλ. Μακρῇ καὶ Ν. Παρπαρίᾳ. » ΠΟΡΤ—ΣΑΙΤ. παρὰ τῷ κ. Ι. Βάρκα

» ΦΙΛΙΑΤΡΟΙΣ παρὰ τῷ κ. Δ. Κατσαρῷ. » ΚΑΒΑΛΑ παρὰ τῷ κ. Ζ. Καλέντζι

» ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙΣ παρὰ τῷ κ. Σπυρ. Ἀναγνωστοπούλῳ. » ΒΡΑΙΛΑ . . . . .

» ΚΑΛΑΜΑΙΣ παρὰ τῷ κ. Παύλῳ Γεωργουλοπούλῳ. » ΜΑΝΣΟΥΡΑ παρὰ τῷ κ. Ι. Βισλοπούλῳ

» ΚΕΡΚΥΡΑ παρὰ τοῖς κ. κ. συντάκταις τοῦ «Ἐπόπτου» καὶ Ι. Κάφ. » ΛΟΝΔΙΝῶ παρὰ τῷ κ. Χ. Ρουσσιάν

» ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ παρὰ τοῖς κ. κ. Π. Δομενεγίνῃ καὶ Ι. Δ. Φωκῆ. » ΛΙΒΕΡΠΟΥΛῆ παρὰ τοῖς κ. κ. Δ. Κεφαλινῷ καὶ Χ. Ε. Ἄδδ

» ΑΕΥΚΑΜ παρὰ τῷ κ. Ἀν. Καλάντ. » ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ παρὰ τῷ κ. Ἀντ. Πούγγ